

Департамент охорони здоров'я
Львівської обласної державної
адміністрації

Львівська обласна організація
профспілки працівників
охорони здоров'я України

БІБЛІОТЕКА
головного лікаря та голови профкому
закладу охорони здоров'я
ВИПУСК 12

**Ліцензування діяльності
закладів охорони здоров'я**
медична практика
обіг наркотичних засобів

Львів 2016

Ліцензування діяльності закладів охорони здоров'я. Бібліотека головного лікаря та голови профкому закладу охорони здоров'я. Випуск - 12. Львів – 2016

Департамент охорони здоров'я ЛОДА та Львівська обласна організація професійної спілки працівників охорони здоров'я України

Упорядник: відділ правової роботи та соціального захисту Львівської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України (Олійник А.М., Баєв І.А., Панішко Т.І.).

Використані нормативно-правові акти станом на 01.09.2016 року

Випуск №12 серії «Бібліотека головного лікаря та голови профкому закладу охорони здоров'я» містить нові нормативно-правові акти з питань ліцензування господарської діяльності закладів охорони здоров'я з медичної практики, а також у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Рекомендований для практичного використання у роботі організаторами охорони здоров'я та усіма працівниками медичних закладів.

**Департамент охорони здоров'я
Львівської обласної державної адміністрації**

м. Львів, вул. Конопницької, 3

тел. (032) 2764592 факс: (032) 2756037

<http://health-loda.gov.ua> e-mail: dephealth.lvivoda@gmail.com

**Львівська обласна організація професійної
спілки працівників охорони здоров'я України**

м. Львів, проспект Шевченка, 7 (6 поверх)

тел.: (032) 235-69-36, факс: (032) 225-50-52

<http://lviv.medprof.org.ua> e-mail: lviv@medprof.org.ua

Львівський юридичний медичний клуб

<http://pravomedprof.blogspot.com> e-mail: pravomedprof@gmail.com

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ліцензування видів господарської діяльності

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 580-VIII від 02.07.2015, ВВР, 2015, №40-41, ст.379,

№ 867-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.40}

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) безліцензійна діяльність - провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без ліцензії на його провадження, у тому числі провадження ліцензіатом частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, іншої, ніж та, на яку йому надано ліцензію;

2) здобувач ліцензії - суб'єкт господарювання, який подав до органу ліцензування заяву про отримання ліцензії разом із підтвердними документами згідно з вимогами відповідних ліцензійних умов;

3) ліцензіат - суб'єкт господарювання, який має ліцензію на провадження встановленого законом виду господарської діяльності;

4) ліцензійні умови - нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України, положення якого встановлюють вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання ліцензіатом, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії;

5) ліцензія - документ, що надається органом ліцензування, на право провадження суб'єктом господарювання визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, в електронному вигляді (запис про наявність ліцензії у такого суб'єкта господарювання в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців) або на паперовому носії;

6) ліцензування - засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрямований на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів;

7) орган ліцензування - орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або уповноважений законом державний колегіальний орган.

Стаття 2. Сфера дії Закону та повноваження органів державної влади у сфері ліцензування

1. Цей Закон регулює суспільні відносини у сфері ліцензування видів господарської діяльності, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їх ліцензування, нагляд і контроль у сфері ліцензування, відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності.

2. Дія цього Закону не поширюється на порядок видачі, переоформлення та анулювання ліцензій на здійснення таких видів господарської діяльності:

1) банківську діяльність, яка здійснюється відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність";

2) діяльність в галузі телебачення і радіомовлення, яка здійснюється відповідно до Закону України "Про телебачення і радіомовлення";

3) виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами, що здійснюється відповідно до Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів".

3. Суб'єкт господарювання може здійснювати види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, після внесення відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців щодо рішення органу ліцензування про видачу йому ліцензії.

4. Господарська діяльність на підставі ліцензії, виданої органом ліцензування, яким є:

центральний орган виконавчої влади, державний колегіальний орган, - провадиться на всій території України;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, - провадиться на території Автономної Республіки Крим;

місцевий орган виконавчої влади, - провадиться на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

5. Формування та реалізацію державної політики у сфері ліцензування у встановленому цим Законом порядку здійснюють:

Кабінет Міністрів України - шляхом прийняття нормативно-правових актів у сфері ліцензування;

спеціально уповноважений орган з питань ліцензування;

органи ліцензування.

Стаття 3. Принципи державної політики у сфері ліцензування

1. Державна політика у сфері ліцензування ґрунтується на:

1) принципі єдиної державної системи ліцензування, що реалізується шляхом:

встановлення єдиного переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, виключно цим Законом;

визначення вичерпного переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, виходячи з мінімальної кількості таких документів, достатніх лише для підтвердження виконання вимог відповідних ліцензійних умов;

визначення Кабінетом Міністрів України органів ліцензування та видів господарської діяльності згідно із статтею 7 цього Закону, на які відповідний орган ліцензування видає ліцензії;

2) принципі територіальності, згідно з яким дія ліцензії поширюється на адміністративну територію органу ліцензування, що її видав;

3) принципі дотримання законності шляхом того, що:

запровадження ліцензування виду господарської діяльності здійснюється виключно законом;

види господарської діяльності, не зазначені у статті 7 цього Закону, ліцензуванню не підлягають;

встановлюються конкретні строки здійснення кожної дії органу ліцензування, спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування;

вимоги ліцензійних умов мають бути однозначними, прозорими та виключати можливість їх суб'єктивного застосування органами ліцензування чи ліцензіатами;

повноваження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування та порядок набрання чинності рішеннями органу ліцензування поширюються на сферу ліцензування всіх видів господарської діяльності, визначаються виключно цим Законом і не можуть бути обмежені іншими законами;

запроваджується відповідальність посадових осіб органів ліцензування і спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування та суб'єктів господарювання за порушення вимог нормативно-правових актів, що регулюють сферу ліцензування;

забороняється вимагання органами ліцензування надання документів з державних паперових або електронних інформаційних ресурсів;

4) принципі пріоритетності захисту прав, законних інтересів, життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища, захисту обмежених ресурсів держави та забезпечення безпеки держави, що передбачає:

ліцензування виду господарської діяльності застосовується лише до такого виду, провадження якого становить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання;

запобігання проявам корупції;

у разі внесення змін до нормативно-правових актів у сфері ліцензування, передбачається достатній для реалізації цих змін строк, але не менш як два місяці;

5) принципі рівності прав суб'єктів господарювання, що передбачає:

вільний вибір суб'єктом господарювання провадження встановленого законом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, і території своєї діяльності;

забезпечення при отриманні ліцензії рівності прав суб'єктів господарювання незалежно від організаційно-правової форми чи форми власності;

встановлення єдиних вимог ліцензійних умов шляхом визначення їх відповідності рівням ризику від провадження відповідного виду господарської діяльності;

уникнення необґрунтованих обтяжень чи зайвих адміністративних процедур;

заборону використання ліцензування видів господарської діяльності для обмеження конкуренції;

б) принципі відкритості процесу ліцензування, що забезпечується шляхом: своєчасного оприлюднення результатів ліцензійної діяльності органами ліцензування на своїх офіційних веб-сайтах та проектів нормативно-правових актів - у порядку, передбаченому Законом України "Про доступ до публічної інформації";

забезпечення доступності інформації у сфері ліцензування відповідно до закону;

залучення на паритетних засадах представників профільних громадських організацій, суб'єктів господарювання та/або їх об'єднань до процесу прийняття рішень Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування.

2. Принципи державної політики у сфері ліцензування поширюються на порядок ліцензування всіх видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Ліцензування видів господарської діяльності, що не відповідає наведеному у цій статті принципам державної політики, забороняється.

Стаття 4. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування

1. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування:

1) розробляє основні напрями розвитку сфери ліцензування та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо її вдосконалення;

2) узагальнює практику застосування нормативно-правових актів з питань ліцензування;

3) погоджує проекти нормативно-правових актів у сфері ліцензування (у тому числі ліцензійні умови), що розробляються та/або приймаються органами виконавчої влади, державними колегіальними органами;

4) здійснює методичне керівництво, інформаційне забезпечення діяльності органів ліцензування та визначає форму ліцензійного звіту;

5) здійснює нагляд за додержанням органами державної влади, державними колегіальними органами законодавства у сфері ліцензування;

6) утворює Експертно-апеляційну раду з питань ліцензування та забезпечує її діяльність;

7) має право для цілей Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування отримувати від органу ліцензування копії документів, які стосуються прийнятого ним рішення, що оскаржується до спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, та залучати на громадських засадах державних службовців, науковців та інших фахівців (за згодою їхніх керівників) для одержання консультацій та проведення експертизи документів у сфері ліцензування, а також запитувати і отримувати інформацію, документи чи матеріали;

8) видає розпорядження про усунення порушення законодавства у сфері ліцензування та розпорядження про відхилення або задовільнення апеляції чи скаргу з урахуванням рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування;

9) порушує питання щодо відповідальності посадових осіб органів ліцензування, які прийняли рішення, скасоване на підставі рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування;

10) забезпечує підвищення кваліфікації працівників органу ліцензування, до посадових обов'язків яких належить забезпечення виконання повноважень у сфері ліцензування;

11) одержує інформацію з питань ліцензування та контролю за наявністю ліцензій у суб'єктів господарювання від органів ліцензування, органів, що здійснюють контроль за наявністю ліцензій, зокрема щорічний ліцензійний звіт та щорічний звіт про виявлення безліцензійної діяльності;

12) має безоплатний доступ до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців".

2. Розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, юридичними особами всіх форм власності, а також фізичними особами - підприємцями.

Стаття 5. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування

1. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування є постійно діючим колегіальним органом при спеціально уповноваженому органі з питань ліцензування та діє за регламентом, що затверджується спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

2. Обов'язками Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування є:

1) розгляд апеляцій та інших скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії органу ліцензування або інших заявників щодо порушення законодавства у сфері ліцензування;

2) розгляд звернень органів ліцензування або спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування щодо проведення позапланових перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов на підставах, передбачених пунктами 4 та 5 частини дев'ятої статті 19 цього Закону.

3. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування має право:

1) розглядати пропозиції щодо запровадження ліцензування нового чи скасування чинного виду господарської діяльності (частини (частин) виду господарської діяльності) та запитувати необхідні матеріали для їх розгляду;

2) розробляти рекомендації стосовно вдосконалення державної політики у сфері ліцензування;

3) проводити експертизу проектів нормативно-правових актів або пропозицій у сфері ліцензування.

4. Експертно-апеляційну раду з питань ліцензування очолює голова, який за посадою є керівником спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

Голова Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування має першого заступника та заступника. У разі відсутності голови його обов'язки виконує перший заступник, а в разі відсутності і першого заступника - заступник голови.

Перший заступник голови призначається з представників громадськості, науковців, суб'єктів господарювання або їх об'єднань за результатами обрання його членами Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування. Заступник голови призначається головою Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування з числа державних службовців.

5. Склад Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування формується за пропозиціями громадських організацій, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, посадових осіб органів ліцензування та наукових установ і затверджується спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

Представники громадських організацій, суб'єктів господарювання, їх об'єднань та науковців залучаються до складу Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у кількості не менш як п'ятдесят відсотків її складу.

6. Формою роботи Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування є засідання, що проводяться за потреби, але не рідше одного разу на місяць, та є правомочними за присутності не менше, ніж половини членів Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування.

7. У разі надходження апеляції до спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування він протягом трьох робочих днів з дня одержання ним апеляції:

1) повідомляє здобувача ліцензії чи ліцензіата і орган ліцензування про прийняття апеляції до розгляду;

2) запрошує відповідного здобувача ліцензії чи ліцензіата і орган ліцензування до участі в засіданні Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування;

3) запитує в органу ліцензування копії (фотокопії) документів, що стосуються прийняття оскаржуваного рішення;

4) передає заяву (скаргу), проект нормативно-правового акта та інші документи (в міру надходження) до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування відповідно до її повноважень згідно з частинами другою та третьою цієї статті.

У разі потреби спеціально уповноважений орган з питань ліцензування може запитати в органу ліцензування додаткові документи, що стосуються прийняття органом ліцензування оскаржуваного рішення. З метою оперативного опрацювання відповідні запити можуть передаватися за допомогою телекомунікаційних засобів.

Форма подачі апеляції є довільною.

До апеляції додаються документи, що підтверджують її обґрунтованість.

8. Апеляції розглядаються на засіданні Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у строк, що не перевищує десяти календарних днів з дня одержання від органу ліцензування запитуваних документів стосовно оскаржуваного рішення.

Ліцензія, стосовно якої орган ліцензування прийняв рішення про анулювання і щодо якої Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування розглядається апеляція на рішення органу ліцензування, є чинною до дня прийняття відповідного рішення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

9. Орган ліцензування зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня одержання запиту подати спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування завірені ним запитувані копії (фотокопії) документів, що стосуються оскаржуваного рішення.

У разі неподання органом ліцензування запитуваних документів у встановлений строк Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування розглядає апеляцію по суті або може відкласти розгляд цієї апеляції з обґрунтуванням причин відкладення розгляду такої справи.

10. Апеляція, подана з перевищенням встановленого цим Законом строку набрання чинності рішенням відповідного органу ліцензування, Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування не розглядається.

11. Рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування приймається більшістю голосів її членів і оформлюється протокольним рішенням, що підписується особою, яка головує на засіданні Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, та секретарем ради, який призначається головою ради з числа її членів.

Рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування щодо розгляду апеляцій або інших скарг здобувачів ліцензії чи ліцензіатів, проектів нормативно-правових актів та/або пропозицій про запровадження чи скасування ліцензування виду господарської діяльності є обов'язковими для розгляду спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування у триденний строк з дня ухвалення відповідного рішення Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування і є підставою для видання спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування розпорядження про задоволення апеляції або про відхилення апеляції, про розгляд скарг, про погодження чи відхилення проектів нормативно-правових актів та/або усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

Розпорядження про задоволення апеляції чи про відхилення апеляції, про розгляд скарг, про погодження чи відхилення проектів нормативно-правових актів та/або усунення порушень законодавства у сфері ліцензування надсилаються відповідному органу ліцензування та здобувачеві ліцензії, ліцензіату чи заявнику протягом трьох робочих днів з дня їх прийняття.

12. Доведення доцільності проведення органом ліцензування позапланової перевірки ліцензіата на підставах, передбачених пунктами 4 та 5 частини дев'ятої статті 19 цього Закону, покладається на юридичну або фізичну особу, яка подала відповідне звернення (повідомлення), для чого такі особи або їхні представники запрошуються на засідання Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування.

13. Інформація про результати діяльності Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування оприлюднюється на офіційному веб-сайті спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

Стаття 6. Повноваження органів ліцензування

1. Орган ліцензування видає ліцензії на право здійснення видів господарської діяльності, зазначених у статті 7 цього Закону.

Види господарської діяльності, на здійснення яких державний колегіальний орган видає ліцензії, встановлюються цим Законом.

2. Орган ліцензування для цілей цього Закону за відповідним видом господарської діяльності:

1) отримує та розглядає заяву разом з документами, подання яких до органу ліцензування передбачено законом, і за результатом їх розгляду приймає рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмови у видачі ліцензії чи про видачу ліцензії (в електронній формі та/або на паперовому носії), оформлення, переоформлення та видачу інших документів, що стосуються сфери повноважень органу ліцензування;

2) розробляє проекти ліцензійних умов і змін до них та подає їх в установленому порядку на затвердження Кабінету Міністрів України;

3) здійснює контроль за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов та за результатами перевірки приймає рішення;

4) забезпечує передачу до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у порядку, встановленому його розпорядником, відомостей про прийняте рішення стосовно видачі чи анулювання ліцензії та забезпечує їх щоденну актуалізацію (у разі необхідності);

5) формує, веде, забезпечує зберігання, передачу та одержання ліцензійних справ (або одержання належним чином завірених документів із них у разі, якщо такі справи передані до архівних установ), інших інформаційних ресурсів для цілей цього Закону;

6) здійснює інформаційне та методичне супроводження ліцензування;

7) надає інформацію з ліцензійних справ та Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, зокрема у порядку, встановленому Законом України "Про доступ до публічної інформації";

8) розміщує на своєму офіційному веб-сайті інформацію про прийняті ним рішення за відповідним видом господарської діяльності та забезпечує на наступний день з дня прийняття рішення її актуалізацію в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців;

9) складає та подає спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування щорічний ліцензійний звіт до 30 січня року, наступного за звітним;

10) забезпечує підвищення кваліфікації працівників, до посадових обов'язків яких віднесено забезпечення виконання повноважень у сфері ліцензування;

11) здійснює перевірку документів, що підтверджують відсутність контролю, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", за діяльністю ліцензіата осіб - резидентів інших держав, що

здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України", та/або дії яких створюють умови для виникнення воєнного конфлікту та застосування воєнної сили проти України.

3. Рішення органу ліцензування оформлюються організаційно-розпорядчими актами за підписом керівника органу або його заступника згідно з розподілом повноважень.

4. Рішенням органу ліцензування на його територіальні підрозділи можуть бути покладені обов'язки з виконання повноважень органу ліцензування щодо проведення перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов та складання актів за результатом їх проведення.

Надання таких повноважень оформлюється організаційно-розпорядчим актом органу ліцензування. Такий акт на наступний день після його прийняття оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу ліцензування і направляється у письмовому вигляді до спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

Забороняється делегувати повноваження органу ліцензування будь-яким органам, організаціям, суб'єктам господарювання чи особам (у тому числі утвореним органом ліцензування чи які перебувають у сфері управління або підпорядкування органу ліцензування).

5. Орган виконавчої влади або державний колегіальний орган, що втратив повноваження органу ліцензування, зобов'язаний:

1) вжити у місячний строк невідкладних заходів з передачі своїх ліцензійних справ, інших інформаційних ресурсів, необхідних для забезпечення виконання вимог цього Закону, відповідному органу виконавчої влади чи державному колегіальному органу, визначеному (уповноваженому) для ліцензування відповідного виду господарської діяльності, а у разі скасування ліцензування відповідного виду діяльності - до архівної установи;

2) забезпечити передання ліцензійних справ та інших інформаційних ресурсів щодо сфери ліцензування органу ліцензування, який визначений (уповноважений) відповідно законом чи Кабінетом Міністрів України, протягом часу, що забезпечує додержання строків прийняття рішень, вчинення інших дій у сфері ліцензування, передбачених цим Законом, але не більш як за десять календарних днів з дня його визначення (уповноваження) органом ліцензування.

Стаття 7. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню

1. Ліцензуванню підлягають такі види господарської діяльності:

1) банківська діяльність, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність";

2) надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів);

3) професійна діяльність на ринку цінних паперів, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні";

4) діяльність у галузі телебачення і радіомовлення, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про телебачення і радіомовлення";

5) діяльність у сфері електроенергетики, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про електроенергетику", крім діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом (постачання незалежним електропостачальником), і у сфері використання ядерної енергії, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії";

б) освітня діяльність закладів освіти;

7) виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів";

8) діяльність у сфері телекомунікацій з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про телекомунікації", надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

{Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7, втрачає чинність з 1 січня 2018 року - див. пункт 2 статті 21 цього Закону}

9) будівництво об'єктів IV і V категорій складності - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про архітектурну діяльність";

10) виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про лікарські засоби";

11) виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж;

12) виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

13) надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

14) виробництво особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, поводження з небезпечними відходами. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на поводження з небезпечними відходами;

{Пункт 14 частини першої статті 7 в редакції Закону № 867-VIII від 08.12.2015}

15) медична практика;

16) діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим Міністерством охорони здоров'я України;

17) ветеринарна практика;

18) випуск та проведення лотерей;

19) туроператорська діяльність;

20) посередництво у працевлаштуванні за кордоном;

21) промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України;

{Пункт 21 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 867-VIII від 08.12.2015}

22) культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори";

23) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Служби безпеки України);

24) перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

25) зовнішньоекономічна діяльність відповідно до статті 16 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність";

26) транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом;

27) транспортування та розподіл природного газу, газу (метану) вугільних родовищ, його зберігання в обсягах, що перевищують рівень, встановлений ліцензійними умовами, та постачання, крім постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за нерегульованим тарифом;

28) централізоване водопостачання та водовідведення, крім централізованого водопостачання та водовідведення за нерегульованим тарифом;

29) виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, крім виробництва, транспортування та постачання теплової енергії за нерегульованим тарифом;

30) охоронна діяльність.

Стаття 8. Запровадження, скасування, зміна назви виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню

1. У разі запровадження ліцензування нового виду господарської діяльності або нової частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, ліцензійні умови провадження нового виду господарської діяльності або нової частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, набирають чинності у строк, необхідний для приведення суб'єктом господарювання своєї діяльності у відповідність із вимогами ліцензійних умов, але не менш як через два місяці з дня їх прийняття.

2. У разі скасування ліцензування виду господарської діяльності орган ліцензування втрачає повноваження органу ліцензування, а ліцензії, видані на здійснення цього виду діяльності, вважаються недійсними.

3. У разі зміни згідно з цим Законом назви виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, яка не призводить до зміни предмета такої діяльності, відповідні ліцензійні умови надалі поширюються на такий вид діяльності. Ліцензії на провадження такого виду господарської діяльності продовжують діяти.

4. У зв'язку зі змінами, передбаченими цією статтею, органи ліцензування актуалізують інформацію в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

Стаття 9. Ліцензійні умови

1. Ліцензіат зобов'язаний виконувати вимоги ліцензійних умов відповідного виду господарської діяльності, а здобувач ліцензії для її одержання - відповідати ліцензійним умовам.

2. Ліцензійні умови та зміни до них розробляються органом ліцензування, що є центральним органом виконавчої влади, підлягають погодженню спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування та затверджуються Кабінетом Міністрів України.

У разі якщо органом ліцензування визначено одночасно центральний орган виконавчої влади або Раду міністрів Автономної Республіки Крим чи місцевий орган виконавчої влади, ліцензійні умови провадження цього виду господарської діяльності розробляються відповідним центральним органом виконавчої влади.

У разі якщо органом ліцензування визначено Раду міністрів Автономної Республіки Крим, вона може передати свої повноваження органу ліцензування профільному міністерству Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

3. У разі внесення змін до чинних ліцензійних умов, які потребуватимуть проведення суб'єктами господарювання підготовчої роботи, такі ліцензійні умови або їх окремі положення мають набирати чинності через певний строк з дня їх опублікування, достатній для проведення таких підготовчих робіт, що не може бути меншим, ніж два місяці.

4. Органи ліцензування оприлюднюють ліцензійні умови і зміни до них на своєму офіційному веб-сайті.

5. У разі внесення змін до ліцензійних умов у частині зміни переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, цими ж змінами встановлюється строк подачі здобувачами ліцензій цих додаткових документів, який не може бути меншим, ніж два місяці з дня оприлюднення змін до ліцензійних умов.

6. Залежно від особливостей провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, вимоги ліцензійних умов встановлюються стосовно суб'єкта господарювання загалом та /або відносно кожного місця провадження кожного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

7. Якщо суб'єкт господарювання провадить вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, не в повному обсязі, а частково, ліцензійні умови поширюються на ліцензіата лише в частині, що встановлює вимоги до провадження цієї частини виду господарської діяльності.

8. Ліцензійні умови можуть визначати вичерпний перелік видів місць провадження діяльності, якщо це обумовлено особливостями провадження цього виду господарської діяльності.

Місцем провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, є об'єкт (приміщення, будівля, земельна ділянка та/або територія), у межах якого провадиться цей вид господарської діяльності або який використовується у його провадженні (може збігатися з місцезнаходженням суб'єкта господарювання).

Вимоги ліцензійних умов поширюються на місця провадження господарської діяльності ліцензіата, що зазначені в документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до них, поданих ліцензіатом до органу ліцензування).

9. Вимоги ліцензійних умов до суб'єкта господарювання мають бути обумовлені особливостями провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та включають:

1) вичерпний перелік підтвердних документів, що підтверджують відповідність суб'єкта господарювання вимогам ліцензійних умов, крім документів, які органи влади не можуть вимагати відповідно до частини сьомої статті 9 Закону України "Про адміністративні послуги", щодо:

відомостей про місця провадження господарської діяльності із зазначенням щодо кожного з них виду діяльності (повністю або частково стосовно зазначеного у заяві) або операцій, що за ним провадитимуться;

відомостей про засоби провадження господарської діяльності;

2) кадрові вимоги щодо:

мінімальної кількості працівників за окремими посадами (у разі якщо це зумовлено особливостями провадження певного виду господарської діяльності, встановлюються вимоги щодо наявності у певних працівників відповідної освіти, кваліфікації та (або) стажу роботи, зокрема у фізичних осіб - підприємців, мінімальної частки кваліфікованих працівників за певними посадами, які уклали трудові договори з ліцензіатом);

даних про наявність трудових договорів з усіма найманими працівниками;

3) організаційні вимоги щодо:

зберігання протягом дії ліцензії документів, копії яких подавалися органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону;

зберігання протягом строку дії ліцензії документів (копій), які підтверджують достовірність даних, що зазначалися здобувачем ліцензії у документах, які подавалися органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону;

строку повідомлення органу ліцензування про всі зміни даних (у тому числі розширення, звуження), зазначених у документах, що додавалися до заяви, який не може бути меншим, ніж один місяць з дня настання таких змін;

провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, виключно в межах місць провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, зазначених у відомостях про них, поданих органу ліцензування згідно з вимогами ліцензійних умов, використання виключно таких місць у провадженні виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

провадження виду господарської діяльності виключно з використанням засобів їх провадження, що зазначені у відомостях про них, які подані органу ліцензування згідно з вимогами ліцензійних умов;

подання передбаченої законом звітності;

порядку дій ліцензіата у разі планового або позапланового припинення (у зв'язку з неможливістю використання матеріально-технічної бази, виникненням форс-мажорних обставин тощо) провадження ним виду господарської діяльності загалом або за певними місцями провадження такої діяльності та відновлення її провадження;

забезпечення присутності керівника ліцензіата, його заступника або іншої уповноваженої особи під час проведення органом ліцензування в установленому законом порядку перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов;

4) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають можливість її ідентифікувати;

5) спеціальні вимоги, передбачені законом, стосовно:

обмеження щодо суміщення здійснення видів господарської діяльності;

можливості провадження видів господарської діяльності лише юридичними особами або лише юридичними особами окремих організаційно-правових форм;

розміру статутного капіталу;

обмеження щодо здійснення над суб'єктом господарювання контролю, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 13 Закону України "Про оборону України", та/або дії яких створюють умови для виникнення воєнного конфлікту та застосування воєнної сили проти України.

10. До ліцензійних умов не можуть бути включені вимоги:

1) щодо додержання законодавства України у відповідній сфері та/або окремих законів у цілому;

2) законодавства, обов'язкові до виконання всіма суб'єктами господарювання.

11. Ліцензійними умовами встановлюються зміст та форма:

1) заяви про одержання ліцензії;

2) документів, що додаються до заяви про одержання ліцензії;

3) опису документів, що подаються для одержання ліцензії;

4) документів щодо кожного місця провадження господарської діяльності.

12. У ліцензійних умовах визначаються вичерпні переліки типів місць та засобів провадження господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, щодо яких встановлюються вимоги, передбачені абзацами п'ятим та шостим пункту 3 частини дев'ятої цієї статті.

13. Ліцензійні умови повинні відповідати принципам державної політики у сфері ліцензування.

Стаття 10. Оформлення та подання документів до органу ліцензування, видача документів органом ліцензування

1. Документи, подання яких до органу ліцензування та видача яких органом ліцензування передбачені цим Законом, можуть бути подані до органу ліцензування та отримані від цього органу ліцензування за вибором здобувача ліцензії:

1) нарочно відповідно до пункту 3 частини другої статті 6 та у порядку, встановленому статтею 9 Закону України "Про адміністративні послуги";

2) поштовим відправленням з описом вкладення (орган ліцензування надсилає поштові відправлення з повідомленням за місцезнаходженням здобувача ліцензії протягом одного робочого дня з дня оформлення відповідного документа, якщо інший строк надсилання не встановлено законом);

3) в електронному вигляді за допомогою телекомунікаційних засобів зв'язку.

2. У разі оформлення документів, що складаються здобувачем ліцензії відповідно до цілей цього Закону, на паперовому носії вони складаються за допомогою друкувальних засобів або оформлюються рукописним способом.

3. Подання документів в електронному вигляді до органу ліцензування та видача ним документів в електронному вигляді за допомогою телекомунікаційних засобів зв'язку здійснюються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Електронні документи, що подаються здобувачем ліцензії відповідно до цілей цього Закону, оформлюються згідно з вимогами законів у сфері електронних документів.

5. Документи, що складаються здобувачем ліцензії відповідно до цілей цього Закону, повинні бути викладені державною мовою та підписані здобувачем ліцензії або іншою уповноваженою на це особою.

6. Якщо здобувачем ліцензії не зазначено бажаного способу одержання документів, вони видаються органом ліцензування у спосіб, передбачений пунктом 2 частини першої цієї статті.

Якщо здобувачем ліцензії зазначено бажаний спосіб одержання таких документів як нарочний, але не одержано їх протягом тридцяти календарних днів з дня закінчення строку їх оформлення, то орган ліцензування надсилає їх у спосіб, передбачений пунктом 2 частини першої цієї статті, протягом п'яти робочих днів з дня закінчення зазначеного строку їх одержання нарочно.

7. Заява про отримання ліцензії та підтвердні документи приймаються за описом.

8. При надходженні до органу ліцензування заяви про отримання ліцензії разом з підтвердними документами на двох екземплярах опису документів уповноваженою посадовою особою органу ліцензування робиться відмітка про дату прийняття документів і засвідчується своїм підписом із зазначенням прізвища, ініціалів, посади. Один екземпляр опису уповноваженою посадовою особою органу ліцензування видається здобувачу ліцензії (а у разі подання здобувачем ліцензії документів до органу ліцензування нарочно - видається йому нарочно одразу після заповнення), а другий екземпляр опису залишається в органі ліцензування.

9. Письмові заяви (повідомлення), подані у спосіб, передбачений частиною восьмою цієї статті, до закінчення останнього дня строку, вважаються такими, що подані своєчасно.

Стаття 11. Документи, що подаються для одержання ліцензії

1. Здобувач ліцензії подає до органу ліцензування заяву про отримання ліцензії за визначеною ліцензійними умовами формою.

2. У заяві про отримання ліцензії повинна міститися інформація про:

1) здобувача ліцензії:

для юридичної особи - повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код;

для фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дані про місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (не зазначається фізичною особою, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідний орган державної податкової служби і має відмітку у паспорті, - подається копія цієї відмітки) та згода на обробку персональних даних з метою забезпечення виконання вимог цього Закону;

2) вид господарської діяльності (повністю або частково), зазначений у статті 7 цього Закону, на провадження якого здобувач ліцензії має намір одержати ліцензію;

3) бажаний спосіб одержання документів.

3. До заяви про отримання ліцензії додаються:

1) документи відповідно до ліцензійних вимог;

2) копія паспорта керівника здобувача ліцензії (або довіреної особи) із відміткою органу державної податкової служби про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (подається тільки фізичними особами - підприємцями,

які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби);

3) опис документів, що подаються для одержання ліцензії, у двох екземплярах.

4. Перелік підтвердних документів встановлюється ліцензійними умовами і є виключним.

5. Посадовим особам органів ліцензування забороняється вимагати від здобувача ліцензії (суб'єкта господарювання):

1) подання оригіналів документів (крім документів, що складаються безпосередньо здобувачем ліцензії);

2) зазначення здобувачами ліцензії у документах, що подаються для одержання ліцензії, інформації або подання документів, не передбачених законом;

3) документи, що підтверджують або спростовують інформацію про нього, які видаються іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування або їх посадовими особами (виписки, витяги, довідки, листи).

6. Документи, подання яких для одержання ліцензії передбачено цим Законом та прийняті органом ліцензування до розгляду для видачі ліцензії, поверненню здобувачеві ліцензії не підлягають.

7. З документів, поданих для одержання ліцензії на паперових носіях, органом ліцензування обов'язково виготовляється електронна копія шляхом сканування.

8. У разі подання електронних документів у випадках, передбачених цим Законом, усі документи, крім документів, що засвідчують повноваження уповноваженої особи, можуть засвідчуватися електронним цифровим підписом заявника відповідно до законодавства.

Електронний документ вважається одержаним органом ліцензування з часу надходження заявникові повідомлення в електронній формі про одержання такого електронного документа органом ліцензування. Орган ліцензування автоматично після отримання від заявника електронного документа надсилає йому електронний документ з підтвердженням факту одержання електронного документа.

Стаття 12. Порядок прийняття заяви про отримання ліцензії до розгляду та підстави для залишення її без розгляду

1. Орган ліцензування протягом трьох робочих днів з дня одержання заяви про отримання ліцензії встановлює наявність або відсутність підстав для залишення її без розгляду і в разі їх наявності приймає відповідне рішення. Копія рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду надається у триденний строк здобувачеві ліцензії.

2. Підставою для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду є:

1) підписані документи, що додаються до заяви для отримання ліцензії, подані не в повному обсязі;

2) заява або хоча б один з документів, що додається до заяви про отримання ліцензії:

підписаний особою, яка не має на це повноважень;

оформлений із порушенням вимог цього Закону, складений не за встановленою формою або не містить даних, які обов'язково вносяться до них згідно з цим Законом;

3) подання заяви з порушенням строків, передбачених цим Законом;

4) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців відомостей про здобувача ліцензії (суб'єкта господарювання) або наявність відомостей про державну реєстрацію його припинення.

3. У рішенні про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду зазначаються:

1) реквізити заяви про отримання ліцензії;

2) вид господарської діяльності, зазначений здобувачем ліцензії у заяві про отримання ліцензії;

3) дані про здобувача ліцензії (найменування та ідентифікаційний код юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті);

4) перелік обґрунтованих підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду і пропозиції щодо порядку їх усунення.

4. У повідомленні про прийняття рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду зазначаються вичерпний перелік та опис підстав для прийняття такого рішення і пропозиції щодо усунення відповідних недоліків, які повинні бути викладені в чіткій і однозначній формі.

5. Після усунення причин, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, здобувач ліцензії може повторно подати заяву про отримання ліцензії.

6. Забороняється залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду з підстав, не передбачених цією статтею.

7. Для цілей цього Закону використовується інформація з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, доступ до якої для органів ліцензування встановлено Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" та цим Законом.

Стаття 13. Розгляд заяви про отримання ліцензії, відмова у видачі ліцензії, переоформлення ліцензії

1. Орган ліцензування після встановлення відсутності підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду розглядає її та підтвердні документи з метою встановлення відсутності або наявності підстав для відмови у видачі

ліцензії шляхом аналізу підтвердних документів та одержання інформації з державних паперових та електронних інформаційних ресурсів.

2. У разі встановлення наявності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає обґрунтоване рішення про відмову у видачі ліцензії.

Орган ліцензування надсилає копію рішення про відмову у видачі ліцензії здобувачу ліцензії у строк, що не перевищує п'яти робочих днів.

3. Підставою для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії за результатом розгляду заяви про отримання ліцензії є:

1) встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам, встановленим для провадження виду господарської діяльності, зазначеного в заяві про отримання ліцензії;

2) виявлення недостовірності даних у підтвердних документах, поданих здобувачем ліцензії. Виявленням недостовірності даних у підтвердних документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування, є встановлення на момент подання документів здобувачем ліцензії чи ліцензіатом наявності розбіжності між даними, наведеними у них, та фактичним станом цього суб'єкта господарювання. Не вважаються недостовірними дані, підстава наведення яких суб'єктом господарювання не могла бути для нього завідомо неналежною.

4. У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 1 частини третьої цієї статті здобувач ліцензії може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії після усунення причин, що стали підставою для прийняття такого рішення.

5. У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 2 частини третьої цієї статті суб'єкт господарювання може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії не раніше ніж через три місяці з дати прийняття відповідного рішення про відмову.

6. У рішенні про відмову у видачі ліцензії зазначаються:

1) реквізити заяви про отримання ліцензії;

2) вид господарської діяльності, зазначений здобувачем ліцензії у заяві про отримання ліцензії;

3) найменування та ідентифікаційний код юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті);

4) перелік та опис підстав (обґрунтування) для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії;

5) пропозиції щодо усунення відповідних недоліків, які мають бути викладені в однозначній, зрозумілій та достатній для виконання здобувачем ліцензії формі.

7. У разі встановлення під час розгляду заяви про отримання ліцензії відсутності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає

рішення про видачу ліцензії, про яке повідомляє здобувача ліцензії у строк, що не перевищує трьох робочих днів.

Орган ліцензування на наступний робочий день після дня прийняття ним рішення про видачу ліцензії здобувачу ліцензії передає відомості про таке рішення в електронному вигляді до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у порядку, визначеному розпорядником цього реєстру.

8. Строк прийняття рішення про видачу ліцензії становить десять робочих днів з дня одержання органом ліцензування заяви про отримання ліцензії.

9. Набуття здобувачем ліцензії права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, відбувається з моменту внесення даних про рішення органу ліцензування про видачу йому ліцензії до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

10. У повідомленні про прийняття рішення про видачу ліцензії орган ліцензування зазначає розрахункові реквізити для внесення плати за видачу ліцензії.

11. Ліцензія на провадження здобувачем ліцензії визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, оформлюється органом ліцензування в електронному вигляді (запис про рішення органу ліцензування щодо видачі ліцензії суб'єкту господарювання в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців).

12. Ліцензія видається на необмежений строк.

13. Форму та зміст ліцензії визначає спеціально уповноважений орган з питань ліцензування.

14. За бажанням здобувача ліцензії чи ліцензіата ліцензія (копія ліцензії) може бути видана органом ліцензування і на паперовому носії.

У ліцензії, що видається на паперовому носії, повинні бути зазначені такі дані:

1) найменування органу ліцензування, що прийняв рішення про видачу ліцензії, номер і дата прийняття такого рішення;

2) вид господарської діяльності;

3) дані про ліцензіата щодо:

юридичної особи або її філій, інших відокремлених підрозділів - найменування, ідентифікаційний код;

фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер платника податків ліцензіата - фізичної особи - підприємця (серія, номер та дата видачі її паспорта, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті);

4) прізвище, ім'я, по батькові керівника органу ліцензування, який підписав рішення про видачу ліцензії.

Ліцензія на паперовому носії має бути підписана керівником органу ліцензування, який підписав рішення про видачу ліцензії (або уповноваженою

ним посадовою особою), і завірена гербовою печаткою цього органу ліцензування.

15. Підставою для переоформлення ліцензії є зміна найменування юридичної особи (якщо зміна найменування не пов'язана з реорганізацією юридичної особи) або прізвища, імені, по батькові фізичної особи - підприємця.

У разі виникнення такої підстави для переоформлення ліцензії ліцензіат зобов'язаний протягом місяця подати до органу ліцензування заяву про переоформлення ліцензії та документи (їх копії (фотокопії), засвідчені ліцензіатом), що підтверджують наявність підстав для переоформлення ліцензії. Ліцензія, видана ліцензіату на паперовому носії, також додається до заяви про переоформлення ліцензії.

Вимагання додаткових документів, не передбачених цим Законом, для переоформлення ліцензії забороняється.

Відомості про переоформлення ліцензії вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців не пізніше робочого дня, наступного за днем прийняття такого рішення.

У разі переоформлення ліцензії, виданої на паперовому носії, орган ліцензування приймає рішення про визнання ліцензії, що була переоформлена, недійсною.

16. Непереоформлена у встановлений строк ліцензія є недійсною і підлягає анулюванню.

Стаття 14. Плата за видачу ліцензії

1. За видачу ліцензії справляється разова плата в розмірі однієї мінімальної заробітної плати, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом.

Плата за видачу ліцензії, що видана Радою міністрів Автономної Республіки Крим або місцевим органом виконавчої влади, становить 10 відсотків від розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день прийняття рішення про видачу ліцензії.

Переоформлення ліцензії є безоплатним.

2. Плата за видачу ліцензії вноситься ліцензіатом у строк не пізніше десяти робочих днів з дня отримання здобувачем ліцензії від органу ліцензування повідомлення про прийняте ним рішення про видачу ліцензії.

3. Документом, що підтверджує внесення плати за видачу ліцензії, є копія квитанції, виданої банком, копія платіжного доручення з відміткою банку, квитанція з платіжного терміналу, квитанція (чек) з поштового відділення зв'язку.

4. Органу ліцензування забороняється вимагати від суб'єктів господарювання внесення плати за видачу ліцензії до прийняття рішення про її видачу.

5. Плата за видачу ліцензії, що видана органом ліцензування, який є центральним органом виконавчої влади або державним колегіальним органом, зараховується до Державного бюджету України.

Плата за видачу ліцензії, що видана Радою міністрів Автономної Республіки Крим, зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим.

Плата за видачу ліцензії, що видана органами ліцензування, які є місцевими органами виконавчої влади, зараховується до відповідного місцевого бюджету.

Стаття 15. Зміни, що стосуються ліцензіата або назви виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню

1. У разі зміни серії та номера паспорта ліцензіата - фізичної особи - підприємця, який через свої релігійні переконання відмовився від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомив про це відповідний орган державної податкової служби та має відповідну відмітку у паспорті, він невідкладно подає до органу ліцензування повідомлення про таку зміну, додавши до нього копію (фотокопію) паспорта з відміткою органу державної податкової служби про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків.

2. Ліцензіат зобов'язаний повідомляти органу ліцензування про всі зміни даних, які були зазначені в його документах, що додавалися до заяви про отримання ліцензії, у строк, встановлений ліцензійними умовами, але не пізніше ніж один місяць з дня настання таких змін.

3. У разі зміни переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, ліцензіат:

у разі доповнення переліку новими документами - повинен подати до органу ліцензування документи, якими доповнено перелік, протягом строку, встановленого нормативно-правовим актом, яким затверджено відповідні зміни;

у разі зміни форми відомостей, що додаються до заяви про отримання ліцензії і складаються здобувачем ліцензії, - подає органу ліцензування відомості, форму яких змінено, за новою формою протягом строку, встановленого нормативно-правовим актом, яким затверджено відповідні зміни.

4. Якщо ліцензіат припиняється в результаті злиття, приєднання чи перетворення і його правонаступник має намір провадити вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію, такий правонаступник має право для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з одержанням нової ліцензії на його здійснення, провадити у строк, що не перевищує трьох місяців, такий вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії. Після закінчення цього строку правонаступник зобов'язаний отримати нову ліцензію, а раніше видана ліцензія підлягає анулюванню.

5. Якщо ліцензіат припиняється в результаті поділу, то лише один правонаступник за згодою правонаступників має право провадити вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію. Такий правонаступник має право для забезпечення завершення організаційних заходів,

пов'язаних з одержанням ліцензії на його провадження, провадити у строк, що не перевищує шести місяців, такий вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії. Після закінчення цього строку правонаступник зобов'язаний отримати нову ліцензію, а раніше видана ліцензія підлягає анулюванню.

6. правонаступник має повідомити про початок своєї господарської діяльності, вид якої підлягає ліцензуванню, відповідний орган ліцензування. Протягом встановленого частинами четвертою і п'ятою цієї статті відповідного строку правонаступник вважається ліцензіатом.

7. Право на здійснення виду господарської діяльності, на який отримано ліцензію, може переходити від ліцензіата, що був фізичною особою - підприємцем, до іншої фізичної особи, яка є її спадкоємцем. Така ліцензія ліцензіата підлягає у місячний строк переоформленню органом ліцензування на ім'я спадкоємця з дати набуття ним такого права, за умови відповідності спадкоємця вимогам відповідних ліцензійних умов.

8. У разі звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, на певну частину він подає до органу ліцензування заяву про звуження провадження ним цього виду господарської діяльності, в якій зазначає таку частину виду господарської діяльності, до якої він звужив провадження цього виду господарської діяльності. На підставі такої заяви орган ліцензування протягом п'яти робочих днів з дати її надходження приймає рішення про звуження провадження ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та направляє ліцензіату відповідне повідомлення і копію (фотокопію) рішення або витяг з такого рішення.

9. У разі наміру ліцензіата розширити провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, який провадиться ним частково, додатковою частиною він подає до органу ліцензування заяву про розширення провадження такого виду господарської діяльності, в якій зазначає вид господарської діяльності, до якого він має намір розширити свою діяльність (повністю або частково, доповнений додатковою частиною), відповідно до переліку видів господарської діяльності, визначених статтею 7 цього Закону, разом з документами згідно з відповідними ліцензійними умовами.

Заява про розширення провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, вважається заявою про отримання ліцензії в частині, на яку ліцензіат має намір розширити свою діяльність, та розглядається органом ліцензування за аналогією з порядком розгляду заяви про отримання ліцензії. Плата за надання ліцензії в частині, на яку ліцензіат має намір розширити свою діяльність, справляється як за отримання нової ліцензії відповідно до частини першої статті 14 цього Закону, якщо інше не передбачено законом.

10. Дані про рішення органу ліцензування щодо розширення або звуження виду господарської діяльності ліцензіата вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у строк та в порядку, встановлені для видачі ліцензії.

11. Ліцензіат набуває право на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, у розширеному вигляді у термін, встановлений частиною дев'ятою статті 13 цього Закону.

12. Повідомлення та заяви, що складаються ліцензіатами відповідно до цієї статті, повинні містити найменування та ідентифікаційний код ліцензіата - юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків ліцензіата - фізичної особи - підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті) згідно з інформацією з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

Стаття 16. Анулювання ліцензії

1. Анулюванням ліцензії є позбавлення ліцензіата права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про анулювання його ліцензії.

Ліцензія вважається анульованою з дня, коли ліцензіат дізнався чи повинен був дізнатися про анулювання ліцензії, але у строк, не менший за один тиждень з дня прийняття органом ліцензування рішення про анулювання виданої йому ліцензії.

2. Підставою для прийняття рішення про анулювання ліцензії є:

1) заява ліцензіата про анулювання власної ліцензії. Не є підставою для анулювання ліцензії заява ліцензіата про анулювання його ліцензії, що подана після видання органом ліцензування розпорядчого документа про проведення перевірки додержання таким ліцензіатом вимог ліцензійних умов і до закінчення строку:

перевірки та усунення порушень ліцензійних умов (у разі їх наявності);

у тридцять робочих днів після спливу терміну виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов (крім випадку видання протягом цього строку органом ліцензування розпорядчого документа про проведення позапланової перевірки виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов);

2) набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання ліцензії або скасування такого рішення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування;

3) наявність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців відомостей про державну реєстрацію припинення юридичної особи (державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця), крім випадку та строку, передбачених частиною четвертою статті 15 цього Закону;

4) подання копії свідоцтва про смерть фізичної особи - підприємця (у разі відсутності правонаступника);

5) акт про невиконання розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов, встановлених для виду господарської діяльності;

6) акт про повторне порушення ліцензіатом ліцензійних умов. Повторним порушенням ліцензіатом ліцензійних умов вважається вчинення ним протягом двох років з дня видання органом ліцензування розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов нового порушення хоча б однієї з вимог ліцензійних умов, щодо якої видавалося таке розпорядження;

7) акт про виявлення недостовірності даних у документах, поданих суб'єктом господарювання разом із заявою про отримання ліцензії;

8) акт про відмову ліцензіата у проведенні перевірки органом ліцензування. Відмовою ліцензіата у проведенні перевірки органом ліцензування вважається недопуск уповноважених посадових осіб органу ліцензування до здійснення перевірки додержання ліцензіатом вимог відповідних ліцензійних умов за відсутності передбачених для цього законом підстав (зокрема, ненадання документів, інформації щодо предмета перевірки на письмову вимогу посадових осіб органу ліцензування, відмова в доступі посадових осіб органу ліцензування до місць провадження діяльності, що підлягає ліцензуванню, об'єктів, що використовуються ліцензіатом при провадженні діяльності, що підлягає ліцензуванню, або відсутність протягом першого дня перевірки за місцезнаходженням ліцензіата особи, уповноваженої представляти інтереси ліцензіата на час проведення перевірки);

9) акт про документальне підтвердження встановлення факту контролю (вирішального впливу) за діяльністю ліцензіата осіб інших держав, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України", та (або) дії яких створюють умови для виникнення воєнного конфлікту, застосування воєнної сили проти України;

10) несплата за видачу ліцензії відповідно до частини другої статті 14 цього Закону.

3. Акти, передбачені пунктами 5-9 частини другої цієї статті, мають містити детальне викладення фактів порушення законодавства, їх обґрунтування та у випадках, якщо вони стосуються невиконання ліцензіатом вимог відповідних ліцензійних умов, містити посилання на конкретні пункти цих ліцензійних умов.

До актів можуть долучатися фото та відеоматеріали, відзняті під час проведення перевірки.

4. Орган ліцензування приймає рішення про анулювання ліцензії протягом п'яти робочих днів з:

дня одержання документа, передбаченого пунктом 1 частини другої цієї статті;

дня виявлення відомостей, передбачених пунктом 2 частини другої цієї статті;

наступного дня після закінчення строку, передбаченого пунктом 3 частини другої цієї статті;

дня виявлення підстав, передбачених пунктами 4-9 частини другої цієї статті.

5. У разі прийняття рішення про анулювання ліцензії орган ліцензування зобов'язаний протягом трьох календарних днів надати в порядку, визначеному пунктом 2 частини першої статті 10, витяг з рішення про анулювання ліцензії суб'єкту господарювання, ліцензія якого була анульована.

6. Рішення про анулювання ліцензії повинно містити:

- 1) реквізити рішення про видачу ліцензії;
- 2) вид господарської діяльності, на провадження якого анулюється ліцензія;
- 3) найменування та ідентифікаційний код юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті);
- 4) підстави анулювання ліцензії.

7. Рішення про анулювання ліцензії, прийняте з підстав, передбачених пунктами 1-3 частини другої цієї статті, набирає чинності з дня його прийняття.

8. Рішення про анулювання ліцензії, прийняте з підстав, передбачених пунктами 4-9 частини другої цієї статті, набирає чинності через тридцять календарних днів з дня його прийняття.

9. Якщо ліцензіат протягом строку набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання ліцензії, встановленого частиною восьмою цієї статті, подає скаргу (апеляцію) до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, дія цього рішення органу ліцензування зупиняється до прийняття рішення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування за результатами розгляду апеляції Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування.

Рішення спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування набирає чинності з дня видання ним розпорядження про задоволення або відхилення апеляції чи про необхідність усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

10. У разі анулювання ліцензії з підстав, передбачених пунктами 5-10 частини другої цієї статті, суб'єкт господарювання може подати заяву про отримання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності (повністю або частково) не раніше ніж через рік з дня набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання попередньої ліцензії.

11. Рішення про анулювання ліцензії може бути оскаржено до суду.

Стаття 17. Ліцензійні справи

1. Орган ліцензування після надходження від здобувача ліцензії заяви про отримання ліцензії формує єдину ліцензійну справу щодо цього суб'єкта (якщо орган ліцензування ще не має ліцензійної справи щодо відповідного суб'єкта господарювання).

Ліцензійна справа - це єдиний набір документів на паперових або електронних носіях стосовно відповідного здобувача ліцензії чи ліцензіата, які

подані ним, надходять до органу ліцензування від органів державної влади, юридичних або фізичних осіб чи прийняті органом ліцензування в результаті реалізації своїх повноважень відповідно до цього Закону.

2. У ліцензійній справі зберігаються:

1) документи, подані здобувачем ліцензії чи ліцензіатом до органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону (разом із конвертами);

2) завірені органом ліцензування копії (фотокопії) рішень стосовно здобувача ліцензії чи ліцензіата;

3) оригінали, копії (фотокопії) судових рішень, звернень правоохоронних органів, що надійшли до органу ліцензування стосовно здобувача ліцензії чи ліцензіата;

4) копії (фотокопії) розпоряджень спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування про усунення порушень органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування, допущених стосовно здобувача ліцензії чи ліцензіата;

5) матеріали (документи або їх копії (фотокопії), завірені органом ліцензування) перевірок органом ліцензування додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов (зокрема скарг, що стали підставою для проведення позапланових перевірок, повідомлень органом ліцензування ліцензіатів про проведення планових перевірок, актів, складених за результатами проведення таких перевірок, та розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов);

б) оригінали судового рішення про витребування документів з ліцензійної справи, супровідні листи або документи, якими суд уповноважив осіб на їх одержання, фотокопії описів витребуваних документів;

7) інші документи, встановлені законом.

3. Електронні копії документів, зазначених у частині другій цієї статті, зберігаються на електронних носіях і є невід'ємною частиною ліцензійної справи.

4. Ліцензійні справи є перехідними справами постійного зберігання.

5. Посадові особи органу ліцензування, на яких покладено згідно з рішенням керівника цього органу повноваження щодо зберігання ліцензійних справ та електронної бази даних про стан виданих ліцензій, несуть адміністративну, матеріальну або дисциплінарну відповідальність.

6. Вилучення документів з ліцензійних справ здійснюється в порядку, передбаченому законом.

Орган ліцензування зобов'язаний зробити копії (фотокопії) документів, що вилучаються з ліцензійної справи, пронумерувати, прошити та завірити їх печаткою.

До ліцензійної справи долучаються документи, визначені законом, на підставі яких було вилучено документи з ліцензійної справи.

7. Витребування документів з ліцензійних справ здійснюється на підставі судового рішення.

Орган ліцензування зобов'язаний зробити копії (фотокопії) документів, що витребовуються з ліцензійної справи, пронумерувати, прошити та завірити їх печаткою.

До ліцензійної справи долучаються судові рішення про витребування документів, супровідний лист або документ, яким суд уповноважив особу на їх одержання, та копія (фотокопії) до опису витребовуваних документів.

Оригінали витребовуваних документів надсилаються поштовим відправленням з описом вкладення до суду або передаються безпосередньо особі, уповноваженій судом на їх одержання.

8. Вилучення документів з ліцензійної справи не є підставою для відмови органом ліцензування у здійсненні передбачених цим Законом дій, крім випадку одержання органом ліцензування судового рішення про заборону їх вчинення.

Стаття 18. Відомості щодо ліцензування в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців

1. До Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців відповідно до кожного суб'єкта господарювання в порядку, що встановлює розпорядник цього реєстру, вносяться:

- 1) вид господарської діяльності, на який видано ліцензію;
- 2) найменування та ідентифікаційний код органу ліцензування, що прийняв рішення про видачу ліцензії;
- 3) дата і номер рішення органу ліцензування про надання ліцензії, посада, прізвище та ініціали посадової особи органу ліцензування, яка його підписала;
- 4) відомості про місця та засоби провадження ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, подання яких органу ліцензування передбачено ліцензійними умовами;
- 5) зміни відомостей, що пов'язані з зміною інформації про ліцензіата, які були внесені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців;
- 6) підстави, дата і номер рішення про анулювання ліцензії, дата набрання ним чинності;
- 7) інші дані, передбачені положенням про внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців інформації щодо ліцензування.

2. Положення про передачу та внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців відомостей щодо ліцензування видів господарської діяльності затверджується розпорядником реєстру.

Відомості щодо ліцензування господарської діяльності вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у день їх отримання.

3. Розпорядник Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців забезпечує безоплатний доступ до відомостей щодо ліцензування, що містяться у ньому, через мережу Інтернет.

Стаття 19. Нагляд і контроль у сфері ліцензування

1. Державний нагляд за додержанням органами державної влади чи державними колегіальними органами вимог законодавства у сфері ліцензування здійснює спеціально уповноважений орган з питань ліцензування шляхом проведення планових та позапланових перевірок у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

2. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування може проводити позапланові перевірки додержання органами ліцензування вимог законодавства у сфері ліцензування з підстав:

1) наявності повідомлення в письмовій формі про порушення органом ліцензування вимог законодавства у сфері ліцензування;

2) видання розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування з метою перевірки його виконання органом ліцензування;

3) виявлення інформації, що вказує на порушення органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування (зокрема, у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, листах, щорічних звітах та офіційних інформаційних ресурсах органів ліцензування);

4) рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування про необхідність проведення перевірки додержання певним органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування;

5) за дорученням Кабінету Міністрів України.

3. Керівник органу ліцензування зобов'язаний забезпечити надання посадовим особам спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування при проведенні ними перевірки додержання органом ліцензування вимог законодавства у сфері ліцензування ліцензійних справ, інших документів та інформації з питань ліцензування і необхідні умови для проведення перевірки.

4. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування складає акт перевірки у двох примірниках в останній день перевірки.

Один примірник акта видається керівнику органу ліцензування, діяльність якого перевірялася, другий - зберігається спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

У разі виявлення порушення органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування спеціально уповноважений орган з питань ліцензування протягом п'яти робочих днів з дня складення акта перевірки видає розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

5. Орган ліцензування, який одержав розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування, зобов'язаний в установленій у розпорядженні строк подати спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування інформацію про виконання вимог такого розпорядження.

6. Контроль за наявністю у ліцензіатів (суб'єктів господарювання) ліцензій здійснюють державні органи, на які згідно із законом покладено функції контролю за наявністю ліцензій.

7. Контроль за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов здійснюють у межах своїх повноважень органи ліцензування шляхом проведення планових і позапланових перевірок відповідно до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

8. Для проведення перевірки органом ліцензування створюється комісія, до складу якої можуть входити виключно працівники його апарату і територіальних органів.

9. Позапланові перевірки додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов проводяться у разі наявності хоча б однієї з таких підстав:

1) виявлення у документах, що подаються ліцензіатом до органу ліцензування згідно з цим Законом, інформації, що вказує на недотримання ним вимог ліцензійних умов, - з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

2) виявлення у державних інформаційних ресурсах (паперових або електронних) інформації, що свідчить про порушення ліцензіатом вимог ліцензійних умов або не узгоджується з інформацією, що подається ліцензіатом органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону, - з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині (зокрема, повідомлення про зміну даних, зазначених у підтвердних документах) або перевірки достовірності відповідної інформації;

3) розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов, видане за результатами проведення планових заходів, - з метою перевірки його виконання;

4) обґрунтоване звернення фізичної або юридичної особи про те, що внаслідок порушення ліцензіатом вимог ліцензійних умов такій особі (особам) було завдано матеріальної шкоди або порушено її (їхні) законні права чи інтереси, - з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

5) повідомлення посадових осіб контролюючих органів про виявлені в ході виконання контрольних повноважень порушення ліцензіатом вимог ліцензійних умов - з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

6) неподання ліцензіатом у встановлений строк органу ліцензування звітності, подання якої передбачено ліцензійними умовами, без поважних причин, що унеможливають її подання і настання яких не залежить від волі ліцензіата, та повідомлення про них органу ліцензування - з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

7) реалізація загрози життю чи здоров'ю людей, навколишньому природному середовищу або державній безпеці, яка безпосередньо пов'язана з провадженням ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та документально підтверджена органом державної влади, уповноваженим у відповідній сфері, - з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов, що пов'язані з відповідним випадком.

10. Позапланова перевірка додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов з підстав, передбачених пунктами 2, 4 та 5 частини дев'ятої цієї статті, здійснюється лише за наявності погодження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, яке надається на підставі рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування за зверненням органу ліцензування.

Звернення органу ліцензування повинно містити документальне підтвердження виявлення інформації, передбаченої пунктом 2 частини дев'ятої цієї статті, або завірену ним копію відповідного звернення чи повідомлення, передбачених пунктами 4 або 5 частини дев'ятої цієї статті.

Анонімні звернення не є підставою для проведення позапланових перевірок.

11. Перевірка додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов проводиться органом ліцензування залежно від предмета перевірки:

за місцезнаходженням ліцензіата;

за місцями провадження ліцензіатом господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

12. З метою забезпечення ліцензіатом присутності керівника, його заступника або іншої уповноваженої особи під час проведення органом ліцензування планової перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов, орган ліцензування вживає вичерпних заходів попереднього інформування (не менш як за десять робочих днів) ліцензіата про дату та місце проведення планової перевірки, зокрема за допомогою засобів поштового, телефонного, факсимільного та/або електронного поштового зв'язку.

13. Про проведення позапланової перевірки ліцензіат повідомляється у день перевірки.

14. Акт перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов складається в останній день проведення перевірки.

В акті відображаються питання, що перевірялися, та встановлений стан додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов.

У разі встановлення в ході перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов підстав для складання актів, що є підставами для анулювання ліцензії, такі акти складаються як окремі документи в останній день проведення перевірки.

15. Розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов видається органом ліцензування не пізніше трьох робочих днів з останнього дня проведення перевірки у разі виявлення за результатами її проведення порушень ліцензіатом вимог ліцензійних умов.

У разі складення за результатом проведення перевірки акта, що є підставою для анулювання ліцензії, розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов не видається.

16. Ліцензіат, який одержав розпорядження про усунення порушень вимог ліцензійних умов, зобов'язаний в установленій у розпорядженні строк подати до органу ліцензування інформацію про усунення зазначених у такому акті порушень.

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування під час провадження господарської діяльності

1. За провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без ліцензії чи здійснення таких видів господарської діяльності з порушенням умов ліцензування посадові особи суб'єктів господарювання несуть адміністративну відповідальність, передбачену Кодексом України про адміністративні правопорушення.

2. У разі відсутності ліцензійних умов провадження відповідного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до закону, відповідальність за провадження такої господарської діяльності без ліцензії не застосовується.

3. За порушення законодавства у сфері ліцензування посадові особи органу ліцензування несуть адміністративну, матеріальну або дисциплінарну відповідальність.

Стаття 21. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року.

3. Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 36, ст. 299 із наступними змінами) втрачає чинність з дня набрання чинності цим Законом.

4. Орган ліцензування, уповноважений здійснювати ліцензування господарської діяльності, визначеної пунктом 23 частини першої статті 7 цього Закону, оприлюднює на власному веб-сайті затверджений ним перелік заборонених для ввезення на територію України технічних засобів негласного отримання інформації.

5. До набрання чинності положенням про внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців інформації про ліцензування та видання Кабінетом Міністрів України акта щодо припинення ведення Єдиного ліцензійного реєстру органи ліцензування:

продовжують формувати, вести, надавати відомості з власних ліцензійних реєстрів та подавати їх до Єдиного ліцензійного реєстру згідно з порядком формування, ведення і користування відомостями ліцензійного реєстру та подання їх до Єдиного ліцензійного реєстру;

оприлюднюють прийняті ними рішення про видачу ліцензій на своїх офіційних веб-сайтах на наступний робочий день;

сприяють розпоряднику Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців у формуванні електронного інформаційного ресурсу реєстру щодо ліцензування.

6. Ліцензії на провадження видів господарської діяльності, що на день набрання чинності цим Законом є чинними, продовжують діяти.

Ліцензії на провадження видів господарської діяльності, зазначених у статті 7 цього Закону:

види господарської діяльності яких звужені, підлягають переоформленню, що здійснюється органом ліцензування у триденний строк безкоштовно;

які є чинними на день набрання чинності цим Законом та мали обмежений термін дії, є безстроковими і можуть бути, за заявою ліцензіата, переоформлені відповідним органом ліцензування безкоштовно у тижневий строк.

7. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

в абзаці першому частини першої статті 126 слова "а у випадках, передбачених законодавством, ліцензійної картки на транспортний засіб" виключити;

в абзаці першому частини першої статті 128 слова "чи без ліцензійної картки на транспортний засіб" виключити;

у статті 164:

в абзаці другому частини першої слова "двадцяти до ста" замінити словами "однієї тисячі до двох тисяч";

в абзаці другому частини другої слова "ста до п'ятисот" замінити словами "двох тисяч до п'яти тисяч";

в абзаці другому частини третьої слова "сорока до ста" замінити словами "однієї тисячі до двох тисяч";

статтю 166-¹² викласти в такій редакції:

"Стаття 166-¹². Порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності

Порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності:

не прийняття рішення, не оформлення, не видача (не надсилання) передбаченого законом документа органом ліцензування протягом встановленого законом строку;

прийняття рішення, складання акта, видача розпорядження органом ліцензування, що не відповідає нормам законодавства у сфері ліцензування;

не внесення відомостей щодо ліцензування до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців протягом передбаченого законодавством у сфері ліцензування строку;

невиконання органом ліцензування у передбачений законом строк розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування -

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від вісімдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

у частинах першій та другій статті 260 слова "ліцензійної картки на транспортний засіб" виключити;

статтю 265-³ виключити;

у частині першій статті 267 слова "ліцензійної картки на транспортний засіб" виключити;

2) в абзаці першому частини першої статті 213 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) слово "(ліцензії)" виключити;

3) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):

в абзаці першому частини восьмої статті 128 слова "відповідну ліцензію" замінити словами "відповідний дозвіл";

в абзаці третьому частини другої статті 134 слова "спеціальних", "(ліцензій)" виключити;

в абзаці другому частини третьої статті 135 слова "має ліцензію на проведення земельних торгів та" виключити;

4) у Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144):

частину третю статті 14 викласти в такій редакції:

"3. Відносини, пов'язані з ліцензуванням видів господарської діяльності, регулюються законом";

абзац восьмий частини першої статті 239 доповнити словами "на умовах та в порядку, визначених законом";

5) у Митному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., №№ 44-48, ст. 552):

у статті 405:

у назві слова "Ліцензія та дозволи" замінити словом "Дозволи";

у частині першій:

перше речення виключити;

у другому реченні слово та цифри "пунктах 2-6" виключити;

у частині другій слово та цифри "пунктах 2-6" виключити;

частину першу статті 406 після слів "Дозвіл на" доповнити словами "здійснення митної брокерської діяльності";

у частині першій статті 407 слово та цифри "пунктах 2-6" виключити;

у статті 408:

у назві слова "ліцензії та" виключити;

у частині першій слово "ліцензії" замінити словом "дозволу";

частину другу виключити;

у частині першій статті 411 слово та цифри "пунктах 2-6" виключити;

пункт 6 частини третьої статті 412 викласти в такій редакції:

"6) у разі анулювання іншого дозволу, наявність якого є необхідною відповідно до статті 408 цього Кодексу";

у частині першій статті 414 слово та цифри "пунктах 2-6" виключити;

у назві статті 415 слова "та ліцензії" виключити;

у пункті 11 частини другої статті 544 слова "та видача ліцензій" виключити;

{Підпункт 6 пункту 7 статті 21 втратив чинність на підставі Закону № 580-VIII від 02.07.2015}

7) у частині тридцять четвертій статті 16 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 29, ст. 377; 2007 р., № 3, ст. 29) слова "дисків для лазерних систем зчитування" виключити;

8) у Законі України "Про основи містобудування" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 52, ст. 683; 2007 р., № 16, ст. 76; 2011 р., № 34, ст. 343; 2012 р., № 29, ст. 345; 2013 р., № 48, ст. 682):

абзац шістнадцятий статті 2 після слова "будівництві" доповнити словами і цифрами "об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України";

абзац одинадцятий статті 8 після слова "будівництві" доповнити словами і цифрами "об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України";

абзац одинадцятий частини першої статті 9 доповнити словами і цифрами "об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України";

абзац восьмий частини першої статті 10 виключити;

9) у Законі України "Про дорожній рух" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338 із наступними змінами):

в абзаці дванадцятому статті 4 слова "ліцензій і" виключити;

в абзаці другому частини другої статті 16 слова "ліцензійну картку на автомобільний транспортний засіб у разі надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів" виключити;

у частині другій статті 52-¹ слова "а також ліцензійну картку на транспортний засіб" виключити;

10) частину третю статті 8 Закону України "Про транспорт" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 51, ст. 446; 2006 р., № 22, ст. 184; 2011 р., № 11, ст. 69) виключити;

11) частини першу та другу статті 9 Закону України "Про пестициди і агрохімікати" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 14, ст. 91 із наступними змінами) виключити;

12) частину третю статті 15 Закону України "Про донорство крові та її компонентів" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 23, ст. 183; 2014 р., № 2-3, ст. 41) викласти в такій редакції:

"Взяття, переробка, зберігання донорської крові та її компонентів, реалізація їх та виготовлених з них препаратів закладами охорони здоров'я та їх підрозділами, зазначеними у частині першій цієї статті, а також переробка і зберігання донорської крові та її компонентів, реалізація виготовлених з них препаратів суб'єктами, зазначеними у частині другій цієї статті, дозволяється лише за наявності відповідної ліцензії, виданої центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

13) у частині третій статті 8 Закону України "Про залізничний транспорт" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 40, ст. 183; 2006 р., № 22, ст. 184) слова "надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів залізничним транспортом" замінити словами "перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом загального користування";

14) у Законі України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 9, ст. 34 із наступними змінами):

абзац третій частини першої статті 3 виключити;

частину першу статті 4 виключити;

друге речення частини першої статті 12 виключити;

абзац четвертий частини першої статті 19 виключити;

15) пункт "с" частини першої статті 17 Закону України "Про відходи" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 36-37, ст. 242; 2002 р., № 31, ст. 214; 2014 р., № 23, ст. 873) викласти в такій редакції:

"с) мати дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, якщо їхня діяльність призводить до утворення відходів, для яких Пзув перевищує 1000";

16) у пункті 8 частини першої статті 8 Закону України "Про обов'язковий примірник документів" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 22-23, ст. 199; 2002 р., № 17, ст. 121) слова "спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування" замінити словами "центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності";

17) у Законі України "Про металобрухт" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 25, ст. 212 із наступними змінами):

в абзаці дванадцятому статті 1 слова "та отримали відповідні ліцензії" виключити;

у статті 4:

частину другу викласти в такій редакції:

"Діяльність, пов'язана із заготівлею, переробкою брухту чорних та кольорових металів і його металургійною переробкою, провадиться в порядку, встановленому законодавством";

частини третю, четверту та сьому виключити;
друге речення частини п'ятої виключити;
частину третю статті 5 виключити;
друге та третє речення частини другої статті 11 виключити;
абзац другий частини третьої статті 12 виключити;
абзаци п'ятий - сьомий частини другої статті 13 виключити;
у статті 15:

абзац четвертий частини першої виключити;
у частині другій слова "ліцензійних умов" виключити;

18) в абзаці другому частини першої статті 27 Закону України "Про архітектурну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 31, ст. 246; 2006 р., № 39, ст. 342) слова "(кваліфікаційний сертифікат)" виключити;

19) у Законі України "Про племінну справу у тваринництві" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 6-7, ст. 37; 2010 р., № 37, ст. 494; 2011 р., № 11, ст. 69):

абзац другий частини другої статті 7 виключити;
у частині першій статті 9 слова "ліцензуванню та" виключити;

20) у статті 8 Закону України "Про кредитні спілки" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 15, ст. 101; 2012 р., № 7, ст. 53; 2014 р., № 28, ст. 935):

у назві слова "та ліцензування окремих видів діяльності" виключити;
частину четверту виключити;

21) у Законі України "Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 17, ст. 121; 2005 р., № 33, ст. 432; 2014 р., № 2-3, ст. 41, № 20-21, ст. 712):

у частині першій статті 1:

абзаци п'ятий, шостий, дев'ятий і десятий виключити;

в абзаці тринадцятому слова "органом, що видає ліцензію на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць" замінити словами "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності";

у частині другій статті 2 слова "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" виключити;

у статті 3:

частини першу, четверту і п'яту виключити;

у частині другій слова "і зазначає його у ліцензії" виключити;

в абзаці першому частини третьої слова "Ліцензія на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць видається суб'єкту господарювання, який виконав вимоги статті 10 Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" і надав" замінити словами "Виробник дисків надає";

у статті 4:

у назві слова "(ліцензійні умови)" виключити;

у частині першій:

в абзаці першому слова "що отримав ліцензію на виробництво" виключити;

у пункті "а" слово "ліцензованому" замінити словом "сертифікованому", а слова "та в ліцензованих приміщеннях" виключити;

у пункті "в" слова "ліцензованим обладнанням" виключити;

пункт "г" виключити;

у пункті "ж" слово "ліцензованих" виключити;

частини першу, другу, третю, четверту та шосту статті 5 виключити;

у статті 6:

у частині першій:

в абзаці другому слова "здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ліцензування" замінити словом "здійснює";

в абзаці третьому слова "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ліцензування", "інформації щодо виданих ліцензій та" та "згідно з ліцензіями на експорт/імпорт дисків для лазерних систем зчитування, матриць" виключити;

в абзаці першому частини другої слова "органом, що видає відповідну ліцензію" замінити словами "центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності";

абзаци другий - шостий виключити;

в абзаці сьомому слова "органу, що видає відповідну ліцензію" замінити словами "центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності";

у статті 7:

у частині першій слова "та Законом України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" виключити;

у частині другій:

в абзаці другому слово "ліцензованих" виключити;

абзац третій виключити;

в абзаці четвертому слова "ліцензовані" та "ліцензоване" виключити;

абзаци другий, п'ятий і шостий частини першої та частину другу статті 8 виключити;

у статті 9:

пункти 2 і 3 частини першої виключити;

частини другу, п'яту і шосту виключити;

22) у Законі України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 31-32, ст. 263 із наступними змінами):

частину третю статті 16 доповнити абзацом дванадцятим такого змісту:

"функціонування Єдиного державного реєстру згідно із Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності";

у статті 17:

частину першу доповнити абзацом третім такого змісту:

"До Єдиного державного реєстру також включаються відомості щодо ліцензування видів господарської діяльності згідно із Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності", що становлять його складову";

частини другу та четверту доповнити новим абзацом такого змісту:

"відомості про ліцензування відповідно до закону";

статтю 19 доповнити частиною шістнадцятою такого змісту:

"16. Зміни до відомостей про ліцензування вносяться до Єдиного державного реєстру відповідно до закону";

частину третю статті 38 після слів "Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку" доповнити словами "органи ліцензування видів господарської діяльності, на провадження яких відповідна юридична особа має чинні ліцензії";

частину другу статті 39 після слів "фондів соціального страхування" доповнити словами "органам ліцензування видів господарської діяльності, на провадження яких відповідна юридична особа має чинні ліцензії";

23) пункт "є" частини першої статті 5 Закону України "Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 7, ст. 46; 2011 р., № 41, ст. 413; 2012 р., № 42, ст. 586; 2014 р., № 24, ст. 885) виключити;

24) у Законі України "Про оцінку земель" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 15, ст. 229, № 38, ст. 471; 2010 р., № 5, ст. 40; 2013 р., № 40, ст. 534):

в абзаці третьому статті 6 слова "отримали ліцензії на виконання землеоціночних робіт у встановленому законом порядку" замінити словами "зареєстровані у Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників";

в абзаці четвертому статті 11 слова "та ліцензування в установленому законом порядку землеоціночних робіт" виключити;

25) частину другу статті 7 Закону України "Про карантин рослин" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 19-20, ст. 167) виключити;

26) у Законі України "Про автомобільний транспорт" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 32, ст. 273 із наступними змінами):

абзац тридцять восьмий статті 1 виключити;

абзац дев'ятий частини другої, частини третьої, п'ятої, сьомої та восьмої статті 9 виключити;

у частині п'ятій статті 19 слова "мають ліцензійну картку" замінити словами "використовуються згідно з відомостями, поданими ліцензіатом органу ліцензування господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів автомобільним транспортом, при провадженні такого виду господарської діяльності";

у частині п'ятій статті 20 слова "ліцензійна картка на транспортні засоби для перевезення пасажирів і транспортні засоби для перевезення небезпечних вантажів" замінити словами "ліцензія на перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та/або небезпечних відходів";

в абзаці третьому частини другої - сьомої та дев'ятої і абзаці другому частини восьмої статті 39 слова "ліцензійна картка" виключити;

у статті 46:

абзац третій частини першої викласти в такій редакції:

"відомості за підписом суб'єкта господарювання про автобуси, які будуть використовуватися на автобусному маршруті з зазначенням підстав для їх використання перевізником";

частину четверту викласти в такій редакції:

"Під час визначення переможця конкурсу на міжміських та міжнародних автобусних маршрутах у разі рівних пропозицій претендентів перевага надається перевізникам, які представили до конкурсного комітету свідоцтво відповідності автобуса параметрам комфортності";

в абзаці третьому частини третьої статті 48 слова "ліцензійна картка" виключити;

абзац третій частини третьої та четвертої статті 53 виключити;

в абзацах четвертому та п'ятому частини першої статті 60 слова "ліцензійної картки" замінити словом "ліцензії";

27) статтю 2 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389 із наступними змінами) доповнити частиною третьою такого змісту:

"Контроль за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов здійснюється органами ліцензування у встановленому цим Законом порядку з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності";

28) у Законі України "Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів" (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 35, ст. 484 із наступними змінами):

абзац дев'ятий частини першої статті 7 виключити;

статтю 8-¹ виключити;

частини першу - третю статті 12 виключити;

29) у статті 38 Закону України "Про Державний земельний кадастр" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 8, ст. 61):

в абзаці шостому частини першої слова "і особам, які отримали ліцензії на проведення землеоціночних робіт та земельних торгів, землеоціночних робіт та земельних торгів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України" виключити;

в абзаці шостому частини п'ятої слова "і особи, які отримали ліцензії на проведення землеоціночних робіт та земельних торгів, землеоціночних робіт, для виконання зазначених робіт" виключити;

30) в абзаці першому частини четвертої статті 2 Закону України "Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 29, ст. 345) слова "пов'язану із створенням об'єктів архітектури" замінити словами і цифрами "з будівництва об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, які визначаються Кабінетом Міністрів України";

31) абзац другий частини першої статті 7 Закону України "Про державні лотереї в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 31, ст. 369) викласти в такій редакції:

"Розмір плати за видачу ліцензії встановлює Кабінет Міністрів України";

32) частину другу статті 3 Закону України "Про адміністративні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409) доповнити словами "зокрема Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності";

33) частину четверту статті 24 Закону України "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004) викласти в такій редакції:

"4. Ліцензії видаються окремо за кожною спеціальністю і можуть бути анульовані з підстав, передбачених цим Законом з урахуванням вимог Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності". Інформація про видачу та анулювання ліцензії вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти та Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців".

8. Кабінету Міністрів України:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України
м. Київ
2 березня 2015 року
№ 222-VIII

П.ПОРОШЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 5 серпня 2015 р. № 609

ПЕРЕЛІК
органів ліцензування

**Найменування органу
ліцензування**

Вид господарської діяльності

**10. Державна служба з
лікарських засобів**

виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)

10-1. ДСКН

культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку

15. МОЗ

медична практика

діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим МОЗ

{Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 829 від 07.10.2015, № 1191 від 30.12.2015, № 360 від 08.06.2016}

Примітка.

Постановою КМУ від 10.09.2014р. № 442 передбачено утворення Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, реорганізувавши шляхом злиття Державну службу з лікарських засобів та Державну службу з контролю за наркотиками (ДСКН) і поклавши на Службу, що утворюється, функції з реалізації державної політики, які виконували органи, що припиняються (крім функцій із забезпечення формування державної політики з питань обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, а також координації діяльності органів виконавчої влади із зазначених питань).

ПЕРЕЛІК
документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для
окремого виду господарської діяльності

Вид господарської діяльності	Документи, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності
20. Медична практика	<p>засвідчена в установленому порядку копія висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи, видана за місцем провадження діяльності, про відповідність наявних приміщень вимогам санітарних норм і правил щодо здійснення медичної практики</p> <p>відомості за підписом заявника - суб'єкта господарювання (за формою, встановленою ліцензійними умовами) про:</p> <p>стан матеріально-технічної бази, необхідної для провадження відповідного виду господарської діяльності;</p> <p>наявність нормативно-правових документів, у тому числі нормативних документів з питань стандартизації, необхідних для провадження відповідного виду господарської діяльності;</p> <p>наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня та стажу роботи за спеціальністю, необхідного для провадження відповідного виду господарської діяльності</p>

21. Переробка донорської крові та її компонентів, виготовлення з них препаратів, крім діяльності банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини
- засвідчена в установленому порядку копія висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи, видана за місцем провадження діяльності, про відповідність наявних приміщень вимогам санітарних норм і правил щодо переробки донорської крові та її компонентів, виготовлення з них препаратів
- відомості за підписом заявника - суб'єкта господарювання (за формою, встановленою ліцензійними умовами) про:
- стан матеріально-технічної бази, необхідної для провадження відповідного виду господарської діяльності;
- наявність нормативно-правових документів, у тому числі нормативних документів з питань стандартизації, необхідних для провадження відповідного виду господарської діяльності;
- наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня, необхідного для провадження відповідного виду господарської діяльності
- засвідчена в установленому порядку копія договору про здійснення державного контролю за якістю донорської крові, її компонентів та виготовлених з них препаратів
- засвідчені в установленому порядку копії розроблених та затверджених пускових або промислових регламентів
22. Діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим МОЗ (діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини)
- засвідчена в установленому порядку копія висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи, видана за місцем провадження діяльності, про відповідність наявних приміщень вимогам санітарних норм і правил щодо провадження діяльності банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини

відомості за підписом заявника - суб'єкта господарювання (за формою, встановленою ліцензійними умовами) про:

стан матеріально-технічної бази, необхідної для провадження відповідного виду господарської діяльності;

наявність нормативно-правових документів, у тому числі нормативних документів з питань стандартизації, необхідних для провадження відповідного виду господарської діяльності;

наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня, необхідного для провадження відповідного виду господарської діяльності

{Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 638 від 17.05.2002, № 645 від 17.05.2002, № 1147 від 17.08.2002, № 1762 від 16.11.2002, № 1859 від 12.12.2002, № 204 від 24.02.2003, № 797 від 02.06.2003, № 846 від 04.06.2003, № 990 від 27.06.2003, № 1548 від 02.10.2003, № 267 від 04.03.2004, № 307 від 11.03.2004, № 772 від 16.06.2004, № 819 від 29.06.2004, № 1164 від 08.09.2004, № 322 від 28.04.2005, № 346 від 11.05.2005, № 379 від 26.05.2005, № 482 від 16.06.2005, № 750 від 18.08.2005, № 1165 від 07.12.2005, № 1250 від 21.12.2005, № 1254 від 21.12.2005, № 223 від 01.03.2006, № 387 від 29.03.2006, № 549 від 19.04.2006, № 627 від 11.05.2006, № 682 від 17.05.2006, № 1433 від 18.10.2006, № 1700 від 08.12.2006, № 80 від 31.01.2007, № 1019 від 08.08.2007, № 1215 від 10.10.2007, № 1387 від 05.12.2007, № 90 від 22.02.2008, № 382 від 17.04.2008, № 668 від 23.07.2008, № 725 від 20.08.2008, № 879 від 01.10.2008, № 1143 від 27.12.2008, № 296 від 02.04.2009, № 501 від 21.05.2009, № 829 від 29.07.2009, № 964 від 09.09.2009, № 1129 від 16.09.2009, № 38 від 20.01.2010, № 144 від 17.02.2010, № 259 від 03.02.2010, № 727 від 25.08.2010; в редакції Постанови КМ № 712 від 22.06.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 657 від 18.07.2012, № 699 від 01.08.2012, № 705 від 25.07.2012, № 800 від 22.08.2012, № 972 від 24.10.2012, № 112 від 13.02.2013, № 380 від 29.05.2013, № 653 від 04.09.2013, № 678 від 11.09.2013, № 852 від 21.11.2013, № 955 від 25.12.2013, № 282 від 06.04.2016}

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 2 березня 2016 р. № 285

ЛІЦЕНЗІЙНІ УМОВИ
провадження господарської діяльності з медичної практики

Загальна частина

1. Ці Ліцензійні умови встановлюють організаційні, кадрові і технологічні вимоги до матеріально-технічної бази ліцензіата, обов'язкові для виконання під час провадження господарської діяльності з медичної практики, а також визначають вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики (далі - ліцензія).

2. Ліцензіат зобов'язаний виконувати вимоги цих Ліцензійних умов, а здобувач ліцензії - їм відповідати.

3. Дія цих Ліцензійних умов поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від їх організаційно-правової форми та фізичних осіб - підприємців, які провадять господарську діяльність з медичної практики.

Дія цих Ліцензійних умов не поширюється на господарську діяльність, пов'язану із здійсненням судово-медичної гістології, судово-медичної експертизи, судово-медичної імунології, судово-медичної криміналістики, судово-медичної токсикології, судово-медичної цитології, судово-психіатричної експертизи.

4. Терміни у цих Ліцензійних умовах вживаються у такому значенні:

відокремлений структурний підрозділ - підрозділ закладу охорони здоров'я, який розташований поза його основним місцезнаходженням і провадить господарську діяльність з медичної практики;

господарська діяльність з медичної практики (далі - медична практика) - вид господарської діяльності у сфері охорони здоров'я, який провадиться закладами охорони здоров'я та фізичними особами - підприємцями з метою надання медичної допомоги та медичного обслуговування на підставі ліцензії.

Інші терміни вживаються у значеннях, визначених Основами законодавства України про охорону здоров'я та Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності" (далі - Закон).

5. Здобувач ліцензії для її отримання подає у спосіб, передбачений частиною першою статті 10 Закону, до органу ліцензування заяву про отримання ліцензії за формою згідно з додатком 1.

6. До заяви про отримання ліцензії, крім документів, передбачених статтею 11 Закону, додаються за підписом здобувача ліцензії або уповноваженої ним особи відомості про стан матеріально-технічної бази, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня (додаток 2). Сторінки відомостей нумеруються, прошиваються, засвідчуються підписом

уповноваженої особи та скріплюються печаткою суб'єкта господарювання (за наявності).

У разі утворення юридичною особою кількох закладів охорони здоров'я відомості про стан матеріально-технічної бази, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня заповнюються суб'єктом господарювання для кожного закладу охорони здоров'я окремо.

У разі провадження фізичною особою - підприємцем медичної практики за кількома місцями її провадження відомості про стан матеріально-технічної бази, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня заповнюються для кожного місця провадження окремо.

Опис документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії (додаток 3), подається у двох примірниках.

7. У разі наявності підстав для переоформлення ліцензії ліцензіат зобов'язаний протягом одного місяця подати до органу ліцензування заяву про переоформлення ліцензії за формою згідно з додатком 4 та документи, визначені частиною п'ятнадцятою статті 13 Закону.

8. У разі реорганізації ліцензіата - юридичної особи (поділ, злиття, приєднання чи перетворення) ліцензіат забезпечує належне збереження медичної документації.

Організаційні вимоги

9. Медична практика ліцензіатом провадиться:

за лікарськими спеціальностями та спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою, перелік яких затверджений МОЗ;

за видами медичної допомоги (екстрена, первинна, вторинна (спеціалізована), третинна (високоспеціалізована), паліативна, медична реабілітація);

за місцем (місцями) її провадження, яке (які) зазначені у заяві про отримання ліцензії та в документах, що додавалися до неї (з урахуванням внесених до них змін, поданих ліцензіатом органам ліцензування).

10. За місцем проживання (перебування) пацієнта може надаватися:

первинна медична допомога;

вторинна (спеціалізована) медична допомога, яка може надаватися в амбулаторних умовах;

невідкладна та екстрена медична допомога;

паліативна допомога, зокрема психологічна допомога;

допомога у проходженні медичної реабілітації;

виїзна (мобільна) консультативно-діагностична допомога.

11. У медичній практиці ліцензіат застосовує тільки ті методи профілактики, діагностики, лікування, реабілітації, лікарські засоби, медичні вироби, вироби медичного призначення та дезінфекційні засоби, що не заборонені до застосування МОЗ.

12. Суб'єкт господарювання, який є закладом охорони здоров'я:

1) повинен мати затверджені в установленому законодавством порядку:

статут закладу охорони здоров'я або положення про заклад охорони здоров'я (залежно від організаційно-правової форми);

штатний розпис;

положення про його структурні підрозділи (зокрема відокремлені);

посадові інструкції працівників;

правила внутрішнього розпорядку закладу охорони здоров'я;

локальні протоколи (маршрути пацієнтів) згідно з клінічними протоколами та стандартами медичної допомоги (медичними стандартами), затвердженими МОЗ, або діяти на підставі уніфікованих клінічних протоколів, затверджених МОЗ;

2) повинен пройти акредитацію закладу охорони здоров'я у порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 р. № 765 “Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я” (Офіційний вісник України, 1997 р., число 29, с. 61; 2013 р., № 2, ст. 40).

Найменування закладу охорони здоров'я повинно відповідати найменуванню у переліку закладів, затвердженому МОЗ та/або іншим центральним органом виконавчої влади.

13. Ліцензіат зобов'язаний:

1) розмістити біля входу до закладу охорони здоров'я, його відокремленого структурного підрозділу вивіску або інформаційну табличку із зазначенням найменування закладу охорони здоров'я та юридичної особи, а фізична особа - підприємець - вивіску або інформаційну табличку із зазначенням прізвища, імені, по батькові ліцензіата та переліку медичних спеціальностей, за якими провадиться медична практика;

2) зберігати документ, що підтверджує внесення плати за видачу ліцензії;

3) зберігати протягом дії ліцензії документи, копії яких подавалися до органу ліцензування, а також документи (копії), які підтверджують достовірність даних, що зазначалися здобувачем ліцензії у документах, які подавалися до органу ліцензування;

4) провадити медичну практику за спеціальностями, які зазначалися в документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії, або повідомленні про зміни;

5) мати у наявності прилади, обладнання, оснащення відповідно до профілю та рівня надання медичної допомоги. Мінімальний перелік обладнання, устаткування та засобів, необхідних для оснащення конкретного типу закладу охорони здоров'я, його відокремленого структурного підрозділу, а також для забезпечення діяльності фізичних осіб - підприємців визначається табелем матеріально-технічного оснащення;

6) забезпечити умови для вільного доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями до приміщень;

7) затвердити перелік законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та своєчасно з дотриманням встановлених міжповірочних інтервалів подавати такі засоби вимірювальної техніки на періодичну повірку;

8) призначити уповноважену особу за вхідний контроль якості лікарських засобів;

9) забезпечувати внутрішньолабораторний і зовнішній контроль якості лабораторних вимірювань (у разі наявності в структурі закладу лабораторії);

10) повідомляти органу ліцензування про всі зміни даних, які були зазначені в документах, що додавалися до заяви про отримання ліцензії. Повідомлення про зміни даних надсилається у будь-який зручний для ліцензіата спосіб (нарочно, поштовим відправленням або в електронному вигляді) у місячний строк з дня настання таких змін. У повідомленні зазначаються тільки ті відомості, які змінилися;

11) вести обліково-звітні статистичні форми у сфері охорони здоров'я відповідно до заявлених спеціальностей та подавати статистичні звіти в установлені строки до органів державної статистики відповідно до статей 13 та 18 Закону України "Про державну статистику";

12) здійснювати контроль якості надання медичної допомоги;

13) надавати медичну допомогу та медичні послуги відповідно до локальних протоколів або на підставі уніфікованих клінічних протоколів, затверджених наказами МОЗ;

14) дотримуватися стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), уніфікованих клінічних протоколів, затверджених МОЗ;

15) надавати якісну та своєчасну медичну допомогу та медичні послуги пацієнтам;

16) безоплатно надавати відповідну невідкладну медичну допомогу громадянам у разі нещасного випадку та в інших екстремальних ситуаціях;

17) надавати пацієнту (законному представнику) в доступній формі інформацію про стан його здоров'я, мету здійснення запропонованих досліджень і лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі наявність ризику для життя і здоров'я;

18) зберігати лікарську таємницю;

19) здійснювати медичне втручання після отримання згоди на медичне втручання, крім випадків надання невідкладної медичної допомоги;

20) забезпечити наявність, доступність та укомплектованість аптек для надання невідкладної медичної допомоги;

21) інформувати територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного законодавства, про надзвичайні події та ситуації, що становлять загрозу для здоров'я населення, санітарного та епідемічного благополуччя, у визначені МОЗ строки;

22) дотримуватися вимог до ведення форм первинної облікової документації, що затверджені МОЗ;

23) дотримуватися правил зберігання та здійснення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах;

24) дотримуватися порядку видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян;

25) дотримуватися встановлених санітарних норм, зокрема щодо профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, вивезення, знищення побутового сміття та медичних відходів;

26) дотримуватися вимог Порядку та умов обов'язкового страхування медичних працівників та інших осіб на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними професійних обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 1998 р. № 1642 (Офіційний вісник України, 1998 р., № 42, ст. 1552);

27) забезпечити присутність керівника, його заступника або іншої уповноваженої особи під час проведення органом ліцензування перевірки додержання цих Ліцензійних умов;

28) забезпечити організацію здійснення медичних оглядів найманих працівників відповідно до вимог, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 559 "Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок" (Офіційний вісник України, 2001 р., № 21, ст. 950) та Порядком проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженим МОЗ.

14. Хірургічні втручання (планові та невідкладні), виконання яких потребує стаціонарних умов, ліцензіат повинен здійснювати на матеріально-технічній базі закладів охорони здоров'я, які надають відповідний вид медичної допомоги:

в операційних блоках, які повинні бути ізольовані від усіх груп приміщень закладу охорони здоров'я і мати доступне сполучення з приміщеннями відділень анестезіології та реанімації, палатними відділеннями хірургічного профілю, приймальним відділенням;

у закладах охорони здоров'я, що надають вторинний (спеціалізований) та третинний (високоспеціалізований) вид медичної допомоги та забезпечені відповідним матеріально-технічним оснащенням.

15. Надання консультативної медичної допомоги із застосуванням телемедичних засобів здійснюється згідно з вимогами МОЗ із забезпеченням захисту медичної інформації.

16. Суб'єкт господарювання, який має у своїй структурі клініко-діагностичні лабораторії (біохімічні, імунологічні, вірусологічні, мікробіологічні, медико-генетичні, патогістологічні та інші), забезпечує їх атестацію/акредитацію, зовнішній та внутрішній контроль якості досліджень і вимірювань.

17. Виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, а також рецептів на дозволені до застосування в Україні лікарські засоби, віднесені до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, здійснюється ліцензіатами відповідно до правил, затверджених МОЗ.

18. Забезпечення медичною допомогою працівників підприємств, установ, організацій, вихованців (учнів, студентів) загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів, здійснення передрейсових та післярейсових оглядів водіїв здійснюється шляхом:

укладення такими підприємствами, установами, організаціями та закладами договору з амбулаторно-поліклінічним закладом, що має ліцензію, згідно з яким відповідні послуги надаватимуться відокремленим структурним підрозділом амбулаторно-поліклінічного закладу;

або відкриття на таких підприємствах, в установах, організаціях та закладах медичних кабінетів фізичними особами - підприємцями, які провадять медичну практику на підставі ліцензії;

або отримання такими підприємствами, установами, організаціями та закладами ліцензії та відкриття на підставі їх розпорядчого документа медичного кабінету без утворення закладу охорони здоров'я, що діятиме відповідно до положення про такий кабінет.

19. Суб'єкт господарювання за кожним місцем провадження медичної практики розміщує в доступному для споживача місці:

1) копію ліцензії (у разі отримання ліцензії на паперовому носії);

2) інформацію про:

режим роботи ліцензіата;

медичних працівників, які працюють в закладі охорони здоров'я, із зазначенням прізвища, імені, по батькові, посади, а також про наявність кваліфікаційної категорії. Фізична особа - підприємець зазначає інформацію про спеціальність (спеціальності) найманих фахівців та наявність кваліфікаційної категорії;

3) перелік медичних послуг із зазначенням їх вартості відповідно до заявлених спеціальностей і видів медичної допомоги.

Заклад охорони здоров'я також розміщує копію акредитаційного сертифіката (за наявності).

За наявності у структурі закладу охорони здоров'я лабораторії розміщується копія свідоцтва про атестацію лабораторії (у разі здійснення атестації до 31 грудня 2015 р.) або копія свідоцтва про сертифікацію лабораторії (у разі проведення сертифікації після зазначеної дати).

20. Суб'єкт господарювання щодо кожного місця провадження медичної практики повинен мати відповідний документ, який підтверджує право користування цим приміщенням (право власності, оренди або інше право користування). Приміщення повинні відповідати встановленим санітарним нормам.

21. Зміна функціонального призначення приміщень, перепланування, розширення площ, які використовуються у лікувально-діагностичному процесі, розширення переліку лікарських спеціальностей і спеціальностей молодших спеціалістів з медичною освітою мають бути підтверджені актом санітарно-епідеміологічного обстеження об'єкта, виданим уповноваженим на це органом (установою), у частині, в якій відбулися зазначені зміни.

22. Суб'єкт господарювання повинен мати в наявності медичне обладнання, витратні матеріали та вироби медичного призначення, дозволені до використання в Україні і необхідні для виконання обсягу медичної допомоги, передбаченої уніфікованими клінічними протоколами, затвердженими МОЗ, за переліком спеціальностей, за якими провадиться медична практика.

Допускається використання суб'єктом господарювання для надання медичної допомоги на підставі укладених договорів приладів, обладнання, оснащення інших суб'єктів господарювання, які провадять медичну практику.

23. Про припинення (планове та/або позапланове) провадження медичної практики за будь-яким місцем її провадження ліцензіат у довільній формі у будь-який зручний спосіб (нарочно, поштовим відправленням або в електронному вигляді) повідомляє органу ліцензування у день припинення діяльності.

Про відновлення провадження медичної практики ліцензіат у довільній формі у будь-який зручний спосіб (нарочно, поштовим відправленням або в електронному вигляді) повідомляє органу ліцензування до моменту відновлення діяльності.

Кадрові вимоги

24. Медичну допомогу повинні надавати особи, які відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам, затвердженим МОЗ.

25. Відповідність спеціальним освітнім і кадровим вимогам медичних (фармацевтичних) працівників із числа лікарів і провізорів засвідчується:

документом про вищу освіту державного зразка;

сертифікатом лікаря-спеціаліста (провізора-спеціаліста) встановленого зразка, виданим вищим медичним навчальним закладом, закладом післядипломної освіти;

посвідченням про присвоєння (підтвердження) відповідної кваліфікаційної категорії з лікарських (провізорських) спеціальностей (за наявності);

свідоцтвом про проходження підвищення кваліфікації (за наявності).

26. Відповідність спеціальним освітнім і кадровим вимогам молодших спеціалістів з медичною освітою працівників повинна бути підтверджена:

дипломом про вищу освіту (молодший спеціаліст) державного зразка;

свідоцтвом про проходження спеціалізації, перепідготовки, підвищення кваліфікації;

посвідченням про присвоєння (підтвердження) відповідної кваліфікаційної категорії із спеціальності молодшого спеціаліста з медичною освітою встановленого зразка (за наявності);

свідоцтвом про проходження підвищення кваліфікації та перепідготовки молодших спеціалістів з медичною освітою встановленого зразка (за наявності).

27. Відповідність спеціальним освітнім і кадровим вимогам інших працівників, які працюють у системі охорони здоров'я, повинна бути підтверджена:

документом про вищу освіту державного зразка за спеціальностями "Біологія" або "Хімія" згідно з чинним на момент отримання диплому про вищу

освіту переліком напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах;

сертифікатом спеціаліста за спеціальностями “Бактеріологія”, “Біологія”, “Генетика лабораторна”, “Клінічна біохімія”, “Клінічна лабораторна діагностика”, “Лабораторна імунологія”, “Мікробіологія та вірусологія” встановленого зразка, виданим вищим медичним навчальним закладом, закладом післядипломної освіти;

посвідченням про присвоєння (підтвердження) відповідної кваліфікаційної категорії за спеціальностями: “Бактеріологія”, “Біологія”, “Генетика лабораторна”, “Клінічна біохімія”, “Клінічна лабораторна діагностика”, “Лабораторна імунологія”, “Мікробіологія та вірусологія” встановленого зразка (за наявності).

28. Керівником закладу охорони здоров'я повинна призначатися особа, яка відповідає єдиним кваліфікаційним вимогам.

29. Лікарі, які не працюють більше трьох років за конкретною лікарською спеціальністю, допускаються до провадження медичної практики за цією спеціальністю після проходження стажування згідно з порядком, встановленим МОЗ.

30. Особи, які отримали медичну або фармацевтичну освіту в навчальних закладах за кордоном, допускаються до професійної діяльності в Україні згідно з порядком, встановленим МОЗ.

31. Медичні та немедичні працівники повинні відповідати освітнім і кадровим вимогам, що затверджені МОЗ та зазначені у відповідному розділі цих Ліцензійних умов.

32. Суб'єкт господарювання забезпечує наявність щонайменше одного медичного працівника, зокрема з числа працюючих за сумісництвом, за кожною заявленою лікарською спеціальністю, спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою та немедичних працівників, які працюють у системі охорони здоров'я.

Кількість посад медичних і немедичних працівників визначається керівником закладу охорони здоров'я та фізичною особою - підприємцем залежно від обсягу, нормативів надання медичної допомоги відповідного рівня та заявлених спеціальностей.

Не допускається введення посад, не передбачених у переліку лікарських посад, посад молодших спеціалістів з медичною освітою та номенклатурі спеціальностей професіоналів із вищою немедичною освітою, які працюють у системі охорони здоров'я.

33. Суб'єкт господарювання, який вперше утворює заклад охорони здоров'я, та фізична особа - підприємець у строк не пізніше ніж один місяць з моменту отримання повідомлення від органу ліцензування про прийняття рішення про видачу йому ліцензії укладає трудовий договір з медичними працівниками, які були заявлені в документах, що додавалися до заяви про отримання ліцензії, на зазначені ним посади.

У разі неможливості укласти трудові договори з медичними працівниками, які були заявлені в документах, що додавалися до заяви про отримання ліцензії, на зазначені ним посади ліцензіат повідомляє про це органу ліцензування у порядку, встановленому підпунктом 10 пункту 13 цих Ліцензійних умов.

34. Фізична особа - підприємець має право приймати на роботу лікарів відповідно до заявленої спеціальності, а молодших спеціалістів з медичною освітою - залежно від профілю (спеціальності) за умови, що їх кваліфікаційний рівень відповідає єдиним кадровим вимогам, затвердженим МОЗ.

Фізичні особи - підприємці з числа молодших спеціалістів з медичною освітою провадять медичну практику самостійно або під керівництвом лікаря.

35. Фізична особа - підприємець, яка не має спеціальної освіти та не відповідає єдиним кваліфікаційним вимогам, затвердженим МОЗ, має право отримати ліцензію.

У такому разі фізична особа - підприємець зобов'язана укомплектувати штат медичними та немедичними працівниками відповідно до заявлених спеціальностей.

Технологічні вимоги

36. Медичні вироби та вироби медичного призначення повинні застосовуватися ліцензіатом лише:

у пристосованих приміщеннях, вимоги до яких визначені в інструкціях із застосування (паспорті) чи технічній документації;

за функціональним призначенням та відповідно до вимог, визначених виробником в інструкції із застосування (паспорті) або технічній документації.

ЗАЯВА
про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з
медичної практики

Здобувач ліцензії _____
(найменування юридичної особи/прізвище, ім'я,
по батькові фізичної особи - підприємця)

_____

(місцезнаходження юридичної особи/місце реєстрації фізичної особи - підприємця)

_____

(місце (місця) провадження медичної практики)*

_____

(для юридичних осіб - код згідно з ЄДРПОУ, для фізичних осіб - підприємців -

_____

ідентифікаційний код або серія, номер паспорта фізичної особи - підприємця,

_____

ким і коли виданий (у разі відмови через свої релігійні переконання від прийняття

_____

реєстраційного номера облікової картки платника податків)

_____

(прізвище, ім'я, по батькові керівника юридичної особи)

e-mail: _____

Прошу видати ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Спосіб отримання повідомлення про прийняте рішення (підкреслити):

нарочно _____ поштовим відправленням _____ в електронному вигляді

Спосіб отримання ліцензії (підкреслити):

нарочно _____ поштовим відправленням _____ в електронному вигляді

Достовірність наданої інформації підтверджую та ознайомлений, що подання недостовірних даних у документах, що додаються до цієї заяви, є підставою для відмови у видачі ліцензії та анулювання ліцензії (відповідно до статей 12, 13 та 16 Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності").

"__" _____ 20__ р.

_____
(підпис здобувача ліцензії)
МП (за наявності)

_____
(прізвище, ініціали)

Дата і номер реєстрації заяви

_____
(підпис особи, яка
прийняла заяву)

_____
(прізвище, ініціали)

"__" _____ 20__ р. № _____

* Зазначаються всі місця провадження господарської діяльності з медичної практики.

ВІДОМОСТІ
про стан матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня

(найменування юридичної особи/прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця)

Організаційні вимоги

1. Інформація про спеціальності медичних працівників, за якими провадитиметься господарська діяльність з медичної практики:

лікарські спеціальності: _____

спеціальності молодших спеціалістів з медичною освітою: _____

2. Інформація про види медичної допомоги (первинна медична допомога, екстрена медична допомога, вторинна (спеціалізована) медична допомога, третинна (високоспеціалізована) медична допомога, паліативна допомога, медична реабілітація), за якими провадитиметься господарська діяльність з медичної практики, та методи, що застосовуватимуться

Порядковий номер	Адреса місця провадження господарської діяльності з медичної практики	Вид медичної допомоги	Лікарські спеціальності та спеціальності молодших спеціалістів з медичною освітою	Методи, що застосовуються у медичній практиці (так/ні)					
				методи профілактики	методи діагностики	методи лікування	методи реабілітації	хірургічні втручання	методи знеболення

3. Вивіска на вході за адресами місць провадження господарської діяльності з медичної практики:

(зазначаються найменування та вид закладу охорони здоров'я (відокремленого структурного підрозділу), найменування юридичної особи, для фізичної особи - підприємця зазначаються медичні спеціальності, за якими провадиться медична практика, прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця)

4. Інформація про установчі документи та структуру закладу охорони здоров'я*:
реквізити документа про утворення закладу охорони здоров'я:

(статут (положення) про заклад охорони здоров'я та відокремлені структурні підрозділи (за наявності) із зазначенням дати та номера розпорядчого документа про утворення закладу охорони здоров'я та відокремлені структурні підрозділи (за наявності)
структура закладу охорони здоров'я (у довільній формі) _____

5. Реквізити документа, що є підставою для користування приміщенням: _____

(вид, дата та номер документа, який надає право користування приміщенням)

6. Реквізити акта санітарно-епідеміологічного обстеження об'єкта:

(дата, номер, ким виданий)

Матеріально-технічна база за адресами провадження господарської діяльності з медичної практики

7. Перелік наявних приміщень закладу охорони здоров'я, кабінету(ів) фізичної особи - підприємця та їх оснащення (не зазначаються матеріали, інструментарій, які не можна ідентифікувати)

Порядковий номер	Найменування відокремленого структурного підрозділу та режим роботи	Найменування приміщення (кабінету) із зазначенням лікарських спеціальностей та спеціальностей молодших спеціалістів з медичною освітою, що провадять в ньому медичну практику, та його площа	Перелік оснащення (медичні вироби та вироби медичного призначення) із зазначенням повного найменування виробника, моделі		Технічний стан, рік випуску медичної техніки, виробів медичного призначення, апаратури, приладів, інструментарію
			найменування	кількість	

Загальна площа приміщень _____ кв. метрів.

8. Перелік засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації та підлягають метрологічній повірці

Порядковий номер	Найменування засобів вимірювальної техніки	Дата останньої повірки		Реквізити документа про метрологічну повірку
		місяць	рік	

Кадрові вимоги

9. Відомості про відповідність освітнім та кваліфікаційним вимогам лікарів (зокрема керівника закладу охорони здоров'я) та професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в системі охорони здоров'я

Порядковий номер	Прізвище, ім'я, по батькові	Посада (у тому числі на яку буде зараховано)	Основна робота або за сумісництвом	Диплом (спеціальність, серія, номер, дата, ким виданий)	Сертифікат спеціаліста (спеціальність, серія, номер, дата, ким виданий)	Посвідчення про присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії (спеціальність, серія, номер, дата, ким видано, категорія) (за наявності)
------------------	-----------------------------	--	------------------------------------	---	---	--

10. Відомості про відповідність освітнім та кваліфікаційним вимогам молодших спеціалістів з медичною (фармацевтичною) освітою

Порядковий номер	Прізвище, ім'я, по батькові	Посада (у тому числі на яку буде зараховано)	Основна робота або за сумісництвом	Диплом (спеціальність, серія, номер, дата, ким видано)	Свідоцтво про проходження підвищення кваліфікації (спеціальність, номер, дата, ким видано)	Посвідчення про присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії (спеціальність, серія, номер, дата, ким видано, категорія) (за наявності)
------------------	-----------------------------	--	------------------------------------	--	--	--

11. Відомості про стаж роботи керівника закладу охорони здоров'я та фізичної особи - підприємця відповідно до запису в трудовій книжці за останні п'ять років або реквізити ліцензії (для фізичної особи - підприємця)

Прізвище, ім'я, по батькові	Номер запису	Дата			Відомості про прийом на роботу, переведення на іншу роботу і звільнення з роботи із зазначенням причин і посиланням на статтю Кодексу законів про працю України	Реквізити документа (назва, дата та номер)
		число	місяць	рік		

Достовірність наданої інформації підтверджую та ознайомлений, що подання недостовірних даних у документах, що додаються до цих відомостей, є підставою для відмови у видачі ліцензії та анулювання ліцензії (відповідно до статей 12, 13 та 16 Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності").

"__" _____ 20__ р.

_____ (підпис заявника)

_____ (прізвище, ініціали**)

МП (за наявності)

* Пункт 4 фізична особа - підприємець не заповнює.

** Підписує здобувач ліцензії або інша уповноважена на це особа.

Додаток 3
до Ліцензійних умов

ОПИС

документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики

Від _____
(найменування юридичної особи/прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця)

_____ (для юридичних осіб - код згідно з ЄДРПОУ, для фізичних осіб - підприємців -

_____ ідентифікаційний код або серія, номер паспорта фізичної особи - підприємця,

_____ ким і коли виданий (у разі відмови через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного

_____ номера облікової картки платника податків)

Дата і номер реєстрації заяви " _____ " _____ 20__ р. № _____

Порядковий номер	Найменування документа	Кількість аркушів у документі
------------------	------------------------	-------------------------------

Прийняв _____ (кількість документів цифрами і словами) _____ (підпис відповідальної особи) _____ (прізвище, ініціали)

" _____ " _____ 20__ року
(дата)

_____ (підпис здобувача ліцензії)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ 20__ р.

Додаток 4
до Ліцензійних умов

_____ (найменування органу ліцензування)

ЗАЯВА
про переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності з
медичної практики

Ліцензіат

_____ (найменування юридичної особи/прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця)

_____ (місцезнаходження юридичної особи/місце реєстрації фізичної особи - підприємця)

_____ (місце (міся) провадження медичної практики)

_____ (для юридичних осіб - код згідно з ЄДРПОУ, для фізичних осіб - підприємців - реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія, номер паспорта фізичної особи - підприємця, ким і коли виданий (у разі відмови через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові керівника юридичної особи)

Прошу переоформити ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики від “___” _____ 20__ р., серія ___ № _____ у зв'язку із*:

- зміною найменування юридичної особи
 зміною прізвища, імені фізичної особи - підприємця

До заяви додаю такі копії підтверджуючих документів

Порядковий номер	Найменування документа	Кількість аркушів у документі
------------------	------------------------	-------------------------------

Спосіб отримання повідомлення про прийняте рішення (підкреслити):

нарочно _____ поштовим відправленням _____ в електронному вигляді

Спосіб отримання ліцензії (підкреслити):

нарочно _____ поштовим відправленням _____ в електронному вигляді

“___” _____ 20__ р.

_____ (підпис ліцензіата)

_____ (прізвище, ініціали)

МП (за наявності)

Дата і номер реєстрації заяви

“___” _____ 20__ р. № _____

_____ (підпис особи, яка прийняла заяву)

_____ (прізвище, ініціали)

* Серія та номер ліцензії зазначаються у випадках, коли рішення про видачу ліцензії було прийняте до 28 червня 2015 року.

ПЕРЕЛІК закладів охорони здоров'я

1. Лікувально-профілактичні заклади

1.1. Лікарняні заклади

1.1.1. Багатопрофільні:

Госпіталь ветеранів війни { Абзац другий підпункту 1.1.1 пункту 1.1 розділу 1 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я N 1020 від 29.12.2014 }

Дитяча басейнова лікарня на водному транспорті

Дитяча лікарня (республіканська, обласна, міська, районна)

Дитяче територіальне медичне об'єднання

Дільнична лікарня (у т.ч. сільських, селищних та міських рад)

Лікарня (республіканська, обласна, центральна міська, міська, центральна районна, районна)

Лікарня на водному транспорті (центральна, басейнова, басейнова, портова)

Лікарня на залізничному транспорті (центральна, дорожня, відділкова, вузлова, лінійна, дитяча)

Лікарня нафтопереробної промисловості України

Лікарня професійних захворювань

Лікувально-діагностичний центр

Медико-санітарна частина (у т.ч. спеціалізована)

Медичний центр (різного профілю)

Міська лікарня швидкої медичної допомоги

Перинатальний центр зі стаціонаром

Пологовий будинок (обласний, міський, районний)

Студентська лікарня (обласна, міська)

Територіальне медичне об'єднання

Національна дитяча спеціалізована лікарня "Охматдит" { Абзац двадцятий підпункту 1.1.1 пункту 1.1 розділу 1 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я N 281 від 12.05.2011 }

Українська психіатрична лікарня з інтенсивним (суворим) наглядом

Український госпіталь для воїнів-інтернаціоналістів

1.1.1 Український державний медико-соціальний центр ветеранів війни (Пункт із змінами, внесеними згідно з Наказом МОЗ N 229 від 07.05.2004)

1.1.2. Однопрофільні:

Дерматовенерологічна лікарня

Інфекційна лікарня

Косметологічна лікарня

Лікарня відновного лікування

Наркологічна лікарня
Наркологічний диспансер
Онкологічний диспансер
Отоларингологічна лікарня
Офтальмологічна лікарня
Протитуберкульозний диспансер
Психіатрична лікарня
Психіатричний диспансер
Психоневрологічна лікарня
Травматологічна лікарня
Туберкульозна лікарня
Фізіотерапевтична лікарня
Шкірно-венерологічний диспансер

1.1.3. Спеціалізовані:

Гастроентерологічний диспансер
Дерматовенерологічна лікарня (у т.ч. дитяча)
Дитячий кардіоревматологічний диспансер
Ендокринологічний диспансер
Інфекційна лікарня (у т.ч. дитяча)
Кардіологічний диспансер
Косметологічна лікарня
Лікарня відновного лікування (у т.ч. дитяча)
Лікарсько-фізкультурний диспансер
Наркологічний диспансер
Онкологічний диспансер
Отоларингологічна лікарня
Офтальмологічна лікарня
Протитуберкульозний диспансер
Психіатрична лікарня (у т.ч. дитяча)
Психіатричний диспансер
Психоневрологічний диспансер
Травматологічна лікарня
Трахоматозний диспансер
Туберкульозна лікарня (у т.ч. дитяча)
Фізіотерапевтична лікарня
Центр з профілактики та боротьби зі СНІДом
Центр реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи
Шкірно-венерологічний диспансер
Центри медико-соціальної реабілітації дітей { Підпункт 1.1.3 пункту 1.1 розділу
1 доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я N 281 від 12.05.2011 }

1.1.4. Особливого типу:

Лікарня "Хоспіс" (республіканська, обласна, міська, районна)
Обласне дитяче патолого-анатомічне бюро
Патолого-анатомічне бюро (республіканське, обласне, міське)
Патолого-анатомічний центр України

Спеціалізований диспансер радіаційного захисту населення (Український, республіканський, обласний, міський)

Спеціалізована поліклініка Українського науково-дослідного протичумного інституту ім. І.І.Мечнікова

Українська алергологічна лікарня

Український лепрозорій

Центр реабілітації репродуктивної функції людини (республіканський, обласний) { Абзац підпункту 1.1.4 пункту 1 в редакції Наказу МОЗ N 114 від 17.03.2003 }

Державна наукова установа "Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини" Державного управління справами {Підпункт 1.1.4 пункту 1 доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я N 600 від 17.08.2009 }

1.2. Амбулаторно-поліклінічні заклади:

Амбулаторія

Амбулаторія загальної практики - сімейної медицини

Басейнова стоматологічна поліклініка

Дитяча міська поліклініка

Дитяча стоматологічна поліклініка (обласна, міська, районна)

Діагностичний центр (різного профілю)

Жіноча консультація

Іллічівська стоматологічна поліклініка Іллічівської басейнової лікарні на водному транспорті

Київська центральна басейнова стоматологічна поліклініка МОЗ України

Консультація "Шлюб і сім'я"

Лінійна амбулаторія на залізничному транспорті

Наркологічна амбулаторія

Поліклініка (центральна міська, міська, центральна районна)

Поліклініка на водному транспорті (центральна, басейнова, портова)

Поліклініка на залізничному транспорті (центральна, дорожня, відділкова, вузлова, лінійна)

Пункт охорони здоров'я (здоровпункт)

Сільська лікарська амбулаторія (у т.ч. сільських та селищних рад)

Стоматологічна поліклініка (обласна, міська, районна)

Стоматологічна поліклініка МОЗ України при Національному медуніверситеті

Стоматологічна поліклініка при Львівському медуніверситеті

Студентська поліклініка (обласна, міська)

Фельдшерський пункт (у т.ч. сільських та селищних рад)

Фельдшерсько-акушерський пункт (у т.ч. сільських та селищних рад)

Фізіотерапевтична поліклініка

Центр планування сім'ї та репродукції людини { Підпункт 1.2 пункту 1 доповнено абзацом згідно з Наказом МОЗ N 114 від 17.03.2003 }

Центр первинної медико-санітарної допомоги { Підпункт 1.2 пункту 1 доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я N 301 від 20.05.2011 }

1.3. Заклади переливання крові, швидкої та екстреної медичної допомоги:

Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф
Республіканський територіальний центр екстреної медичної допомоги
Станція переливання крові (республіканська, обласна, міська)
Станція швидкої медичної допомоги
Українська станція виїзної екстреної консультативної медичної допомоги
Центр заготівлі та переробки плазми (республіканський, обласний, міський, районний)
Центр служби крові (республіканський, обласний, міський)

1.4. Санаторно-курортні заклади:

Бальнеологічна лікарня (у т.ч. дитяча)
Грязелікарня (у т.ч. дитяча)
Дитячий оздоровчий центр
Курортна поліклініка
Міжнародний дитячий медичний центр
Санаторій (у т.ч. дитячий, однопрофільний, багатoproфільний, спеціалізований)
Санаторій для дітей з батьками
Санаторій-профілакторій

2. Санітарно-профілактичні заклади

2.1. Санітарно-епідеміологічні заклади:

Дезінфекційна станція з профілактичної дезінфекції
Дезінфекційна станція (обласна, міська)
Об'єднання (підприємство) "Профдезінфекція" (обласне, міське)
Об'єднання "Меддезінфекція" (обласне, міське)
Протичумна станція
Санітарно-епідеміологічна станція (центральна, республіканська, обласна, міська, міжрайонна, районна)
Санітарно-епідеміологічна станція на водному транспорті (центральна, басейнова, портова)
Санітарно-епідеміологічна станція на залізничному транспорті (центральна, на залізницях, лінійна)
Санітарно-епідеміологічна станція об'єкта з особливим режимом роботи
Центральна санітарно-епідеміологічна станція на повітряному транспорті

2.2. Заклади санітарної просвіти:

Центр здоров'я (Український, республіканський, обласний, міський, районний)

2.3. Установи Держсанепідслужби України:

Лабораторний центр (головний, республіканський, обласний, міський, на водному, залізничному, повітряному транспорті)

{ Пункт 2 доповнено підпунктом 2.3 згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я N 924 від 19.11.2012 }

2.4. Український центр з контролю та моніторингу захворювань Міністерства охорони здоров'я України.

{ Пункт 2 доповнено підпунктом 2.4 згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я N 283 від 30.03.2016 }

3. Фармацевтичні (аптечні) заклади:

Аптека
Аптечна база (склад)
База (склад) медичної техніки
База спеціального медичного постачання (центральна, республіканська, обласна)
Контрольно-аналітична лабораторія
Лабораторія з аналізу якості лікарських засобів
Магазин (медичної техніки, медичної оптики)

4. Інші заклади:

Бюро судово-медичної експертизи (республіканське, обласне, міське)
Головне бюро судово-медичної експертизи України
Інформаційно-аналітичний центр медичної статистики
Молочна кухня
Центр медичної статистики МОЗ України
Автопідприємства санітарного транспорту

5. Заклади медико-соціального захисту:

Будинок дитини (обласний, міський, районний)
Обласний центр (бюро) медико-соціальної експертизи

Перелік із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я N281 від 12.05.2011, N 924 від 19.11.2012, N 1036 від 10.12.2012 }

Начальник Головного управління медичних кадрів
та державної служби

Ю.В.Мельник

ПОЯСНЕННЯ до Переліку закладів охорони здоров'я

1. Фельдшерські, фельдшерсько-акушерські пункти, сільські лікарські амбулаторії та дільничні лікарні організовуються в сільських населених пунктах, об'єктах будівництва за межами населених пунктів.

2. Пункт охорони здоров'я (здоровпункт) створюється на підприємствах в установах, організаціях і входить до складу поліклініки або амбулаторії.

3. Амбулаторія - амбулаторно-поліклінічний заклад, що надає медичну допомогу хворим з однієї або декількох основних лікарських спеціальностей, поліклініка - з багатьох лікарських спеціальностей. Амбулаторія і поліклініка можуть надавати медичну допомогу хворим і вдома.

4. Амбулаторія загальної практики - сімейної медицини - лікувально-профілактичний заклад, який в межах своєї діяльності забезпечує проведення комплексу профілактичних заходів з попередження і зниження

захворюваності, інвалідності і смертності, раннього виявлення захворювань, надає прикріпленому за сімейно-територіальним принципом населенню кваліфіковану первинну лікувально-профілактичну допомогу, здійснює його диспансеризацію та моніторинг за станом здоров'я.

5. Лікарня - лікувально-профілактичний заклад, призначений для надання стаціонарної медичної допомоги хворим. Лікарня, що надає стаціонарну медичну допомогу хворим з лікарських спеціальностей одного профілю називається однопрофільною, а з декількох лікарських спеціальностей - багатoproфільною. Однопрофільні лікарняні заклади створюються для надання медичної допомоги населенню певної території (міста, району), спеціалізовані - для надання спеціалізованої медичної допомоги населенню регіону (республіки, області, міста в містах Києві, Севастополі). У своєму складі лікарня може мати поліклініку чи амбулаторію.

Лікарня, на яку покладено функції органу управління охороною здоров'я району, називається центральною районною лікарнею, міста - центральною міською лікарнею.

6. Територіальне медичне об'єднання - це комплекс лікувально-профілактичних та інших закладів, функціонально і організаційно пов'язаних між собою з метою інтеграції і ефективного використання трудових і матеріальних ресурсів для досягнення найкращих кінцевих результатів у наданні медичної допомоги населенню.

7. Диспансери - лікувально-профілактичні заклади, що надають медичну допомогу населенню з певних груп захворювань та забезпечують диспансеризацію населення.

Диспансери можуть мати у своєму складі стаціонар. Диспансери з чисельністю лікарів амбулаторного приймання менше 5 створюватись та функціонувати не можуть.

8. Медико-санітарною частиною називається міська поліклініка або міська лікарня з поліклінікою, призначені виключно для надання медичної допомоги робітникам промислових підприємств, будівельних організацій, підприємств транспорту. До складу медико-санітарної частини можуть входити й інші заклади охорони здоров'я.

9. Клінічним є лікувально-профілактичний заклад охорони здоров'я, який не менше ніж на 50 відсотків використовується для розташування структурних наукових і навчальних підрозділів (кафедри, лабораторії та ін.) вищих медичних навчальних закладів III, IV рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти, науково-дослідних інститутів і спільної роботи із забезпечення лікувально-діагностичного процесу, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації медичних кадрів та проведення і впровадження в практику медичних наукових досліджень.

10. Лікувально-профілактичні заклади (лікарні, пологові будинки та інші), що входять до складу медичних науково-дослідних закладів або підпорядковані медичним науково-дослідним закладам, називаються клініками.

11. Центрами є лікувальні заклади або їх структурні підрозділи, диспансери, пологові будинки та інші, які виконують функцію головного закладу з організації і надання медичної і медикаментозної допомоги закріпленому населенню. Заклад, який виконує функцію центру, як правило, зберігає свою назву згідно з переліком.

12. Назва "міська лікарня швидкої медичної допомоги" присвоюється тільки міській лікарні, яка використовується виключно для надання екстреної стаціонарної допомоги.

13. Самостійні молочні кухні можуть організовуватись при обсязі роботи понад 12 тис. порцій молока і молочних сумішей на день.

14. Лікарня "Хоспіс" - лікувально-профілактичний заклад для надання медичної допомоги невиліковним хворим, що функціонує за рахунок місцевого бюджету, додаткового фінансування підприємствами, спонсорами, добродійних пожертвувань організацій, фізичних та юридичних осіб.

15. Мережа й організаційна структура державної санітарно-епідеміологічної служби центрального органу виконавчої влади в галузі охорони здоров'я встановлюються головним державним санітарним лікарем України, інших державних органів - головними державними санітарними лікарями відповідних державних органів за погодженням з головним державним санітарним лікарем України.

16. Аптека - заклад охорони здоров'я, основним завданням якого є забезпечення населення, закладів охорони здоров'я, підприємств, установ і організацій лікарськими засобами і виробами медичного призначення.

17. Аптека, на яку покладено організаційно-методичне керівництво аптеками району (міста), називається центральною районною (міською) аптекою.

18. Аптека, яка призначена для переважного забезпечення однієї або декількох лікарень, інших закладів охорони здоров'я, а також населення медикаментами і предметами медичного призначення, називається відповідно лікарняною або міжлікарняною аптекою.

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Наказ МОЗ України
 28.10.2002 N 385
 Зареєстровано в Міністерстві
 юстиції України
 12.11.2002 р. за N 892/7180

Перелік лікарських посад у закладах охорони здоров'я

	Посади лікарів-спеціалістів	Лікарська спеціальність
	1	2
<u>I. Керівники закладів охорони здоров'я та їх заступники</u>		
1.	Генеральний директор	Організація і управління охороною здоров'я
2.	Директор	- "-
3.	Головний лікар	- "-
4.	Головний державний санітарний лікар - головний лікар	- "-
5.	Начальник	- "-
6.	Завідувач	- "-
7.	Заступники з числа лікарів (генерального директора, директора, головного лікаря, головного державного санітарного лікаря, начальника, завідувача)	- "-
<u>II. Керівники структурних підрозділів</u>		
1.	Завідувач	Лікарська спеціальність за профілем структурного підрозділу
2.	Начальник	- "-
<u>III. Лікарі-спеціалісти</u>		
1.	Лікар з авіаційної медицини	Авіаційна та космічна медицина
2.	Лікар-акушер-гінеколог	Акушерство і гінекологія
3.	Лікар-алерголог	Алергологія
4.	Лікар-алерголог дитячий	Дитяча алергологія
5.	Лікар-анестезіолог	Анестезіологія
6.	Лікар-анестезіолог дитячий	Дитяча анестезіологія
7.	Лікар-бактеріолог	Бактеріологія
8.	Лікар-вірусолог	Вірусологія

9.	Лікар-гастроентеролог	Гастроентерологія
10.	Лікар-гастроентеролог дитячий	Дитяча гастроентерологія
11.	Лікар-гематолог	Гематологія
12.	Лікар-гематолог дитячий	Дитяча гематологія
13.	Лікар-генетик	Генетика медична
14.	Лікар-геріатр	Геріатрія
15.	Лікар-гінеколог дитячого та підліткового віку	Дитяча гінекологія
16.	Лікар-гінеколог-онколог	Онкогінекологія
17.	Лікар з гігієни дітей та підлітків	Гігієна дітей та підлітків
18.	Лікар з гігієни праці	Гігієна праці
19.	Лікар з гігієни харчування	Гігієна харчування
20.	Лікар-дезінфекціоніст	Дезінфекційна справа
21.	Лікар-дерматовенеролог	Дерматовенерологія
22.	Лікар-дерматовенеролог дитячий	Дитяча дерматовенерологія
23.	Лікар-дієтолог	Дієтологія
24.	Лікар-ендокринолог	Ендокринологія
25.	Лікар-ендокринолог дитячий	Дитяча ендокринологія
26.	Лікар-ендоскопіст	Ендоскопія
27.	Лікар-епідеміолог	Епідеміологія
28.	Лікар загальної практики - сімейний лікар	Загальна практика - сімейна медицина
29.	Лікар із загальної гігієни	Загальна гігієна
30.	Лікар-імунолог	Імунологія
31.	Лікар-імунолог клінічний	Клінічна імунологія
32.	Лікар-імунолог дитячий	Дитяча імунологія
33.	Лікар-інфекціоніст	Інфекційні хвороби
34.	Лікар-інфекціоніст дитячий	Дитячі інфекційні хвороби
35.	Лікар-інтерн	Відповідна спеціальність
36.	Лікар-кардіолог	Кардіологія
37.	Лікар-кардіоревматолог дитячий	Дитяча кардіоревматологія
38.	Лікар-комбустіолог	Комбустіологія
39.	Лікар з комунальної гігієни	Комунальна гігієна
40.	Лікар-лаборант	Клінічна лабораторна діагностика
41.	Лікар-лаборант-генетик	Генетика лабораторна
42.	Лікар-лаборант-гігієніст	Лабораторні дослідження факторів навколишнього середовища
43.	Лікар-лаборант-імунолог	Лабораторна імунологія
44.	Лікар-лаборант з клінічної біохімії	Клінічна біохімія
45.	Лікар-лаборант-гігієніст з дослідження хімічних факторів навколишнього середовища	Лабораторні дослідження хімічних факторів навколишнього середовища

46.	Лікар-лаборант-гігієніст з дослідження фізичних факторів навколишнього середовища	Лабораторні дослідження фізичних факторів навколишнього середовища
47.	Лікар з лікувальної фізкультури та спортивної медицини	Лікувальна фізкультура і спортивна медицина
48.	Лікар з лікувальної фізкультури	Лікувальна фізкультура
49.	Лікар-методист	Організація і управління охороною здоров'я
50.	Лікар-мікробіолог-вірусолог	Мікробіологія і вірусологія
51.	Лікар з народної та нетрадиційної медицини	Народна та нетрадиційна медицина
52.	Лікар-нарколог	Наркологія
53.	Лікар-нарколог дільничний	-"
54.	Лікар-невропатолог	Неврологія
55.	Лікар-невролог дитячий	Дитяча неврологія
56.	Лікар-нефролог	Нефрологія
57.	Лікар-нефролог дитячий	Дитяча нефрологія
58.	Лікар-нейрохірург	Нейрохірургія
59.	Лікар-нейрохірург дитячий	Дитяча нейрохірургія
60.	Лікар-онколог	Онкологія
61.	Лікар-онколог дитячий	Дитяча онкологія
62.	Лікар-ортопед-травматолог	Ортопедія і травматологія
63.	Лікар-ортопед-травматолог дитячий	Дитяча ортопедія і травматологія
64.	Лікар-отоларинголог	Отоларингологія
65.	Лікар-отоларинголог дитячий	Дитяча отоларингологія
66.	Лікар-отоларинголог-онколог	Онкоотоларингологія
67.	Лікар-офтальмолог	Офтальмологія
68.	Лікар-офтальмолог дитячий	Дитяча офтальмологія
69.	Лікар-паразитолог	Паразитологія
70.	Лікар-патологоанатом	Патологічна анатомія
71.	Лікар-патологоанатом дитячий	Дитяча патологічна анатомія
72.	Лікар-педіатр	Педіатрія
73.	Лікар-педіатр дільничний	-"
74.	Лікар-педіатр-неонатолог	Неонатологія
75.	Лікар приймальної палати (відділення)	Лікарська спеціальність за профілем підрозділу
76.	Лікар з променевої терапії	Променева терапія
77.	Лікар-профпатолог	Професійна патологія
78.	Лікар-психіатр	Психіатрія
79.	Лікар-психіатр дільничний	-"
80.	Лікар-психіатр дитячий	Дитяча психіатрія
81.	Лікар-психіатр дитячий дільничний	Дитяча психіатрія
82.	Лікар-психіатр підлітковий	-"

83.	Лікар-психіатр підлітковий дільничний	-"
84.	Лікар-психолог	Медична психологія
85.	Лікар-психотерапевт	Психотерапія
86.	Лікар-психофізіолог	Психофізіологія
87.	Лікар-пульмонолог	Пульмонологія
88.	Лікар-пульмонолог дитячий	Дитяча пульмонологія
89.	Лікар пункту охорони здоров'я	Терапія
90.	Лікар з радіаційної гігієни	Радіаційна гігієна
91.	Лікар-радіолог	Радіологія
92.	Лікар з радіонуклідної діагностики	Радіонуклідна діагностика
93.	Лікар-рентгенолог	Рентгенологія
94.	Лікар-ревматолог	Ревматологія
95.	Лікар-рефлексотерапевт	Рефлексотерапія
96.	Лікар-санолог	Санологія
97.	Лікар із спортивної медицини	Спортивна медицина
98.	Лікар-сексопатолог	Сексопатологія
99.	Лікар-статистик	Організація і управління охороною здоров'я
100.	Лікар-стажист	Відповідна спеціальність
101.	Лікар станції (відділення) швидкої та невідкладної медичної допомоги	Медицина невідкладних станів
102.	Лікар-стоматолог	Стоматологія
103.	Лікар-стоматолог дитячий	Дитяча стоматологія
104.	Лікар-стоматолог-ортодонт	Ортодонтія
105.	Лікар-стоматолог-ортопед	Ортопедична стоматологія
106.	Лікар-стоматолог-терапевт	Терапевтична стоматологія
107.	Лікар-стоматолог-хірург	Хірургічна стоматологія
108.	Лікар судновий	Суднова медицина
109.	Лікар - судово-медичний експерт	Судово-медична експертиза
110.	Лікар - судово-медичний експерт гістолог	Судово-медична гістологія
111.	Лікар - судово-медичний експерт імунолог	Судово-медична імунологія
112.	Лікар - судово-медичний експерт криміналіст	Судово-медична криміналістика
113.	Лікар - судово-медичний експерт цитолог	Судово-медична цитологія
114.	Лікар - судово-медичний експерт токсиколог	Судово-медична токсикологія
115.	Лікар - судово-психіатричний експерт	Судово-психіатрична експертиза
116.	Лікар-сурдолог	Сурдологія

117.	Лікар-терапевт	Терапія
118.	Лікар-терапевт дільничний	-"-
119.	Лікар-терапевт цехової лікарської дільниці	Терапія
120.	Лікар-терапевт підлітковий	Підліткова терапія
121.	Лікар-токсиколог	Токсикологія
122.	Лікар-трансплантолог	Трансплантологія
123.	Лікар-трансфузіолог	Трансфузіологія
124.	Лікар з ультразвукової діагностики	Ультразвукова діагностика
125.	Лікар-уролог	Урологія
126.	Лікар-уролог дитячий	Дитяча урологія
127.	Лікар-фізіотерапевт	Фізіотерапія
128.	Лікар-фтизіатр	Фтизіатрія
129.	Лікар-фтизіатр дільничний	-"-
130.	Лікар-фтизіатр дитячий	Дитяча фтизіатрія
131.	Лікар з функціональної діагностики	Функціональна діагностика
132.	Лікар-хірург	Хірургія
133.	Лікар-хірург дитячий	Дитяча хірургія
134.	Лікар-хірург-онколог	Онкохірургія
135.	Лікар-хірург судинний	Судинна хірургія
136.	Лікар-хірург серцево-судинний	Хірургія серця і магістральних судин
137.	Лікар-хірург торакальний	Торакальна хірургія
138.	Лікар-хірург проктолог	Проктологія

1. Конкретні назви посад керівників закладів охорони здоров'я і їх структурних підрозділів визначаються чинними типовими та штатними нормативами закладів охорони здоров'я. Крім цього, згідно з названими документами визначаються:

назви посад заступників керівників (генерального директора, директора, головного лікаря, головного державного санітарного лікаря, начальника, завідувача) доповнюються назвою розділу роботи, керівництво яким він здійснює (наприклад, "заступник головного лікаря з хірургії", "заступник головного лікаря з медичної частини");

назви (профіль) структурних підрозділів, для керівництва якими встановлюються посади керівників підрозділів.

2. У структурних підрозділах, де назви лікарських посад не визначені, вони встановлюються в межах назв, затверджених цим переліком.

Начальник Головного управління
медичних кадрів та державної служби

Ю.В.Мельник

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
28.10.2002 N 385
Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
12.11.2002 р. за N 892/7180

Перелік провізорських посад у закладах охорони здоров'я

	Посади провізорів-спеціалістів	Провізорська спеціальність
	1	2
<u>I. Керівники фармацевтичних (аптечних) закладів та їх заступники</u>		
1.	Завідувач	Організація і управління фармацією
2.	Директор	- "-
3.	Начальник	- "-
4.	Заступники з числа провізорів (завідувача, директора, начальника)	- "-
<u>II. Керівники структурних підрозділів</u>		
1.	Завідувач	Провізорська спеціальність за профілем структурного підрозділу
2.	Начальник	- "-
3.	Заступники з числа провізорів (завідувача, начальника)	- "-
4.	Завідувач аптечного пункту	- "-
<u>III. Провізори-спеціалісти</u>		
1.	Старший провізор	Організація і управління фармацією
2.	Провізор	Загальна фармація
3.	Провізор-косметолог	- "-
4.	Провізор-аналітик	Аналітично-контрольна фармація
5.	Провізор клінічний	Клінічна фармація
6.	Провізор-інтерн	Відповідна спеціальність

Начальник Головного управління
медичних кадрів та державної служби

Ю.В. Мельник

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
28.10.2002 N 385
Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
12.11.2002 р. за N 892/7180

**Перелік посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою
(фармацевтів) у закладах охорони здоров'я**

	Посади молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою	Спеціальність молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою
	1	2
<u>I. Керівники структурних підрозділів</u>		
1.	Завідувач	Фармація
2.	Начальник	- "-
3.	Заступники з числа фармацевтів (завідувача, начальника)	- "-
<u>II. Молодші спеціалісти</u>		
1.	Фармацевт	Фармація
2.	Лаборант	- "-

Начальник Головного управління
медичних кадрів та державної служби

Ю.В. Мельник

Номенклатура лікарських спеціальностей

{ Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я N 333 від 06.07.2005
- втратив чинність на підставі Наказу Міністерства охорони здоров'я N 76 від 21.02.2006 }

1. Авіаційна та космічна медицина
2. Акушерство і гінекологія
3. Алергологія
4. Анестезіологія
5. Бактеріологія
6. Вірусологія
7. Гастроентерологія
8. Гематологія
9. Генетика лабораторна
10. Генетика медична
11. Геріатрія
12. Гігієна дітей та підлітків
13. Гігієна праці
14. Гігієна харчування
15. Дезінфекційна справа
16. Дерматовенерологія
17. Дитяча алергологія
18. Дитяча анестезіологія
19. Дитяча гастроентерологія
20. Дитяча гематологія
21. Дитяча гінекологія
22. Дитяча дерматовенерологія
23. Дитяча ендокринологія
24. Дитяча імунологія
25. Дитяча кардіоревматологія
26. Дитяча неврологія
27. Дитяча нефрологія
28. Дитяча онкологія
29. Дитяча ортопедія і травматологія
30. Дитяча отоларингологія
31. Дитяча офтальмологія
32. Дитяча патологічна анатомія
33. Дитяча психіатрія
34. Дитяча пульмонологія
35. Дитяча стоматологія
36. Дитяча урологія

37. Дитяча фтизіатрія
38. Дитяча хірургія
39. Дитячі інфекційні хвороби
40. Дієтологія
41. Ендокринологія
42. Ендоскопія
43. Епідеміологія
44. Загальна гігієна
45. Загальна практика - сімейна медицина
46. Імунологія
47. Інфекційні хвороби
48. Кардіологія
49. Клінічна біохімія
50. Клінічна імунологія
51. Клінічна лабораторна діагностика
52. Комбустіологія
53. Комунальна гігієна
54. Лабораторна імунологія
55. Лабораторні дослідження факторів навколишнього середовища
56. Лабораторні дослідження фізичних факторів навколишнього середовища
57. Лабораторні дослідження хімічних факторів навколишнього середовища
58. Лікувальна фізкультура
59. Лікувальна фізкультура і спортивна медицина
60. Медицина невідкладних станів
61. Медична психологія
62. Мікробіологія і вірусологія
63. Наркологія
64. Народна та нетрадиційна медицина
65. Неврологія
66. Нейрохірургія
67. Неонатологія
68. Нефрологія
69. Онкогінекологія
70. Онкологія
71. Онкоотоларингологія
72. Онкохірургія
73. Організація і управління охороною здоров'я
74. Ортодонтія
75. Ортопедична стоматологія
76. Ортопедія і травматологія
77. Отоларингологія
78. Офтальмологія
79. Паразитологія
80. Патологічна анатомія

81. Педіатрія
82. Підліткова терапія
83. Проктологія
84. Променева терапія
85. Професійна патологія
86. Психіатрія
87. Психотерапія
88. Психофізіологія
89. Пульмонологія
90. Радіаційна гігієна
91. Радіологія
92. Радіонуклідна діагностика
93. Ревматологія
94. Рентгенологія
95. Рефлексотерапія
96. Санологія
97. Сексопатологія
98. Спортивна медицина
99. Стоматологія
100. Судинна хірургія
101. Суднова медицина
102. Судово-медична гістологія
103. Судово-медична експертиза
104. Судово-медична імунологія
105. Судово-медична криміналістика
106. Судово-медична токсикологія
107. Судово-медична цитологія
108. Судово-психіатрична експертиза
109. Сурдологія
110. Терапевтична стоматологія
111. Терапія
112. Токсикологія
113. Торакальна хірургія
114. Трансплантологія
115. Трансфузіологія
116. Ультразвукова діагностика
117. Урологія
118. Фізіотерапія
119. Фтизіатрія
120. Функціональна діагностика
121. Хірургічна стоматологія
122. Хірургія
123. Хірургія серця і магістральних судин

**Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
23.11.2007 № 742**
Додаток 1
до пункту 1.6 Положення
про атестацію молодших спеціалістів
з медичною освітою

Номенклатура спеціальностей молодших спеціалістів з медичною освітою

1. Лікувальна справа.
2. Лікувальна справа (невідкладні стани).
3. Медико-профілактична справа.
4. Санологія.
5. Лабораторна справа (клініка).
6. Лабораторна справа (гігієна).
7. Лабораторна справа (патологія).
8. Акушерська справа.
9. Сестринська справа.
10. Сестринська справа (операційна).
11. Медична статистика.
12. Рентгенологія.
13. Стоматологія.
14. Ортопедична стоматологія.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МОЗ України
12.12.2006 № 818

НОМЕНКЛАТУРА провізорських спеціальностей

1. Аналітично-контрольна фармація
2. Загальна фармація
3. Клінічна фармація
4. Організація і управління фармацією

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
12.08.2009 N 588

«Про атестацію професіоналів з вищою немедичною освітою,
які працюють в системі охорони здоров'я»

НОМЕНКЛАТУРА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
професіоналів з вищою немедичною освітою,
які працюють в системі охорони здоров'я

1. Бактеріологія
2. Біологія
3. Генетика лабораторна
4. Ентомологія
5. Зоологія
6. Клінічна біохімія
7. Клінічна лабораторна діагностика
8. Лабораторні дослідження факторів навколишнього середовища
9. Лабораторна імунологія
10. Мікробіологія і вірусологія

ЛІЦЕНЗІЙНІ УМОВИ
провадження господарської діяльності з культивування
рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних
засобів, психотропних речовин і прекурсорів,
затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення,
виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення,
придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію
України, вивезення з території України, використання,
знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і
прекурсорів, включених до зазначеного переліку

Загальна частина

1. Ці Ліцензійні умови встановлюють вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання під час провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 19, ст. 789) (далі - перелік), розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку (далі - діяльність з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів), а також вичерпний перелік документів, які додаються до заяви про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі - ліцензія).

2. Дія цих Ліцензійних умов поширюється на всіх суб'єктів господарювання, зареєстрованих в установленому законодавством порядку як юридичні особи, незалежно від їх організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування та фізичних осіб - підприємців, які мають ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики, що провадять діяльність з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

У разі коли ліцензіат провадить вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, не в повному обсязі, а частково, ці Ліцензійні умови поширюються на ліцензіата лише в частині, що встановлює вимоги до провадження цієї частини виду господарської діяльності.

3. Ліцензіат зобов'язаний виконувати вимоги цих Ліцензійних умов, а здобувач ліцензії - їм відповідати.

4. У цих Ліцензійних умовах терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України “Про ліцензування видів господарської діяльності”, “Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори”, “Про охоронну діяльність”, “Про насіння і садивний матеріал”.

5. Здобувач ліцензії для її отримання подає у спосіб, передбачений частиною першою статті 10 Закону України “Про ліцензування видів господарської діяльності” (далі - Закон), органу ліцензування заяву про отримання ліцензії згідно з додатком 1.

6. До заяви про отримання ліцензії додаються такі документи:

1) копія свідоцтва (посвідчення, сертифіката спеціаліста), що підтверджує професійну придатність керівника юридичної особи або керівника відповідного підрозділу юридичної особи, фізичної особи - підприємця, яка має ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики, для зайняття діяльністю з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що ліцензується;

2) довідка відповідного державного або комунального закладу охорони здоров'я про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, психічних розладів, пов'язаних із зловживанням алкогольними напоями, наркотичними засобами чи психотропними речовинами, а також про відсутність серед зазначених працівників осіб, визнаних непридатними до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

3) довідка МВС про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, не знятої чи не погашеної в установленому порядку судимості за вчинення середньої тяжкості, тяжкого та особливо тяжкого злочину або за злочин, пов'язаний із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у тому числі вчинених за межами України;

4) дозвіл Національної поліції на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та їх відповідність встановленим вимогам;

5) копія документа, що підтверджує право власності або право користування, або спільного користування на об'єкти, на яких провадиться господарська діяльність з культивування рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку;

6) відомості про стан матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня (додаток 3). Сторінки відомостей нумеруються, прошиваються, засвідчуються підписом уповноваженої особи та скріплюються печаткою суб'єкта господарювання (за наявності);

7) копія паспорта керівника здобувача ліцензії (або довіреної особи) із відміткою органу доходів і зборів про повідомлення про відмову через свої

релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (подається тільки фізичними особами - підприємцями, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному органу доходів і зборів);

8) опис документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії (додаток 2), у двох примірниках.

Органу ліцензування забороняється вимагати від здобувача ліцензії інші документи.

Організаційні вимоги

7. Діяльність з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів провадиться суб'єктами господарювання на підставі ліцензії на відповідний вид діяльності за умови наявності виконання кадрових, організаційних, технологічних, інших спеціальних вимог, установлених цими Ліцензійними умовами.

8. Підстави відмови у видачі ліцензії передбачені частиною другою статті 9 Закону України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" та частиною третьою статті 13 Закону.

9. У разі виникнення підстави для переоформлення ліцензії (зміна найменування юридичної особи, якщо зміна найменування не пов'язана з реорганізацією юридичної особи, або прізвища, імені, по батькові фізичної особи - підприємця) ліцензіат зобов'язаний протягом місяця подати до органу ліцензування заяву про переоформлення ліцензії та документи (їх копії (фотокопії), засвідчені ліцензіатом), що підтверджують наявність підстав для переоформлення ліцензії. Ліцензія, видана ліцензіату на паперовому носії, також додається до заяви про переоформлення ліцензії.

10. У разі звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності на певну частину він подає до органу ліцензування заяву про звуження провадження ним цього виду господарської діяльності, в якій зазначає таку частину виду господарської діяльності, до якої він звужив провадження цього виду господарської діяльності.

11. У разі наміру ліцензіата розширити провадження виду господарської діяльності, який провадиться ним частково, додатковою частиною він подає до органу ліцензування заяву про розширення провадження такого виду господарської діяльності, в якій зазначає вид господарської діяльності, до якого він має намір розширити свою діяльність (повністю або частково, доповнений додатковою частиною), відповідно до переліку видів господарської діяльності, визначеного пунктом 22 частини першої статті 7 Закону, разом з документами згідно з пунктом 6 цих Ліцензійних умов.

12. Ліцензіат повинен протягом строку дії ліцензії забезпечувати зберігання документів, копії яких подавалися органу ліцензування, та документів (копії), які підтверджують достовірність даних, що зазначалися здобувачем ліцензії у документах, які подавалися органу ліцензування.

13. Ліцензіат зобов'язаний повідомляти органу ліцензування про всі зміни даних, зазначених у документах, що додавалися до заяви про отримання ліцензії, та подати протягом одного місяця з дня настання таких змін до органу ліцензування відповідне повідомлення в письмовій формі.

14. Ліцензіат провадить господарську діяльність з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів виключно в межах місць провадження господарської діяльності, які зазначені у відомостях про них та відомості про які внесено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

15. У разі створення нового місця, в межах якого планується провадження господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, ліцензіат повинен письмово поінформувати орган ліцензування та надати документи, передбачені підпунктами 1-8 пункту 6 цих Ліцензійних умов.

Інформація про зміну місця провадження ліцензіатом господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів не вноситься до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, якщо місце провадження господарської діяльності згідно з поданими документами не відповідає вимогам цих Ліцензійних умов, про що орган ліцензування письмово повідомляє ліцензіату.

16. Ліцензіати за формами, встановленими постановою Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. № 589 "Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом" (Офіційний вісник України, 2009 р., № 44, ст. 1477), зобов'язані подавати до органу ліцензування:

до 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, - звіт про кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що відповідно виробляються, виготовляються, ввозяться на територію України чи вивозяться з території України;

до 31 березня року, що настає за звітним, - звіт про діяльність із зазначенням відповідно кількості вирощених і перероблених рослин, включених до переліку, кількості наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що виробляються, виготовляються, ввозяться на територію України, вивозяться з території України, реалізуються чи використовуються, а також про кількість запасів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів станом на 31 грудня звітного року.

17. У разі планового або позапланового припинення (у зв'язку з неможливістю використання матеріально-технічної бази, виникненням форс-мажорних обставин тощо) та відновлення провадження виду господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів загалом або за певним місцем провадження діяльності ліцензіат повинен повідомити органу ліцензування в день припинення та в день відновлення діяльності (днем повідомлення є дата відправлення листів до органу ліцензування).

18. Ліцензіат забезпечує присутність керівника, його заступника або призначає уповноважену ним особу, яка має право представляти ліцензіата, під час проведення перевірки додержання ліцензіатом вимог цих Ліцензійних умов.

19. Матеріально відповідальні особи та особи, які за посадовими обов'язками отримують доступ до обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, визначаються наказом керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи - підприємця, яка має ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики.

20. Доступ у приміщення, в яких зберігаються наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, мають право лише особи, які безпосередньо допущені до роботи, пов'язаної з обігом цих засобів і речовин.

Порядок доступу і перебування в цих приміщеннях та перелік посадових осіб, які мають право виконувати таку роботу, повинен бути визначений наказом керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи - підприємця.

21. Працівники ліцензіата, які мають відповідно до наказу керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи - підприємця доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, повинні мати довідки відповідного державного або комунального закладу охорони здоров'я про відсутність психічних розладів, пов'язаних із зловживанням алкогольними напоями, наркотичними засобами чи психотропними речовинами, а також про відсутність серед зазначених працівників осіб, визнаних непридатними до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та довідку МВС про відсутність не знятої чи не погашеної в установленому порядку судимості за вчинення злочину середньої тяжкості, тяжкого та особливо тяжкого злочину або злочину, пов'язаного з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у тому числі вчиненого за межами України.

22. Ліцензіат повинен вести облік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які перебувають на належних йому або орендованих ним об'єктах, здійснюючи реєстрацію всіх операцій з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами у спеціальних журналах (книгах) за формами, встановленими Кабінетом Міністрів України та МОЗ.

23. Журнали (книги) повинні бути пронумеровані, прошнуровані, скріплені підписом керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи - підприємця та печаткою ліцензіата (за наявності). Ведення журналів (книг) покладається на відповідальних осіб, призначених наказом керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи - підприємця.

24. Керівник юридичної особи (уповноважена особа) або фізична особа - підприємець зобов'язані щокварталу проводити інвентаризацію наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у визначеному законодавством порядку із складенням балансу товарно-матеріальних цінностей.

25. Керівником юридичної особи (уповноваженою особою) або фізичною особою - підприємцем затверджуються посадові інструкції для працівників, діяльність яких пов'язана з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, в яких викладені основні функції, завдання та обов'язки, права, відповідальність, кваліфікаційні вимоги та вимоги до освіти.

26. Виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до таблиць II і III переліку, здійснюється в межах квот, визначених Кабінетом Міністрів України.

27. Для наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів або продукції, що їх містить, повинно забезпечуватися ведення предметно-кількісного обліку на всіх етапах виробництва.

28. У разі спільного використання приміщень двома закладами охорони здоров'я зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів повинно здійснюватися в окремих сейфах (шафах). Спільне використання приміщень підтверджується відповідними договорами.

29. Ліцензіатам заборонено:

передавати у будь-який спосіб право володіння, користування або розпорядження наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами суб'єкту господарювання, який не має ліцензії, отриманої відповідно до цих Ліцензійних умов, або якщо в ліцензії не зазначено відповідний вид діяльності з обігу відповідних наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

зосереджувати в своєму розпорядженні кількість прекурсорів, включених до таблиці IV переліку, що перевищує власні виробничі потреби;

допускати до роботи з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами осіб, які відповідно до посадових обов'язків не мають такого права та (або) на яких письмовим наказом керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичною особою - підприємцем не покладено обов'язок виконувати роботи з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами.

Кадрові вимоги

30. Ліцензіат повинен мати кваліфікований персонал з практичним досвідом роботи.

31. До переліку працівників, які відповідно до наказу керівника юридичної особи (уповноваженої особи), фізичної особи - підприємця, яка має ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики, за своїми службовими обов'язками отримують доступ до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, повинні входити спеціалісти, що мають професійну підготовку, яка відповідає діяльності, що ліцензується:

1) культивування рослин, включених до таблиці I переліку, - свідоцтво (посвідчення, сертифікат спеціаліста), що підтверджує професійну придатність працівників юридичної особи;

2) виробництво наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що зареєстровані як лікарські засоби, - особи, які мають відповідну спеціальну освіту і відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам;

3) виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що зареєстровані як лікарські засоби, - особи, що мають диплом навчальних закладів III-IV рівня акредитації та сертифікат про присвоєння (підтвердження) звання провізора-спеціаліста або атестовані за цією спеціальністю з присвоєнням (підтвердженням) кваліфікаційної категорії та мають стаж роботи за спеціальністю "Фармація";

4) виробництво, виготовлення прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку, - персонал ліцензіата повинен налічувати не менше 25 відсотків працівників, які мають перший рівень (бакалавр), другий рівень (магістр) вищої освіти за основними напрямками діяльності ліцензіата відповідно до кваліфікаційних вимог, визначених у технологічних регламентах виробника до розроблення, виробництва, виготовлення прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку;

5) використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до переліку:

у лікувально-профілактичних закладах - особи, які мають відповідну освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр за спеціальностями "Медицина", "Медсестринство", що підтверджується документом про освіту державного зразка;

під час виробництва, виготовлення лікарських засобів - особи, що мають диплом навчальних закладів III-IV рівня акредитації та сертифікат про присвоєння (підтвердження) звання провізора-спеціаліста або атестовані за цією спеціальністю з присвоєнням (підтвердженням) кваліфікаційної категорії та мають стаж роботи за спеціальністю "Фармація";

у закладах ветеринарної медицини - особи, які мають відповідну освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр за спеціальністю "Ветеринарна медицина", що підтверджується документом про освіту державного зразка;

б) реалізація (відпуск) наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, зареєстрованих як лікарські засоби, - провізори-спеціалісти та фармацевти;

7) використання, зберігання, реалізація (відпуск) прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку (крім лікарських засобів), - персонал ліцензіата повинен налічувати не менше 25 відсотків працівників, які мають перший рівень (бакалавр), другий рівень (магістр) вищої освіти за основними напрямками діяльності ліцензіата. Персонал ліцензіата повинен відповідати вимогам кваліфікаційних характеристик професій працівників відповідно до законодавства.

**Вимоги щодо провадження господарської діяльності з
культивування рослин, включених до таблиці I переліку**

32. Діяльність з культивування та (або) використання рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, може провадитися тільки в межах визначених Кабінетом Міністрів України квот.

33. Культивування рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, дозволяється лише з використанням кондиційного і репродуктивного насіння (насінневого матеріалу) маку снотворного та рослин роду конопель, внесених до Реєстру сортів рослин України, відповідно не нижче першої (мак снотворний), першої та другої репродукції (конопель), придбаних ліцензіатами шляхом укладення відповідного договору із суб'єктами насінництва та розсадництва, занесених до Державного реєстру виробників насіння і садивного матеріалу.

34. Культивування рослин виду мак снотворний для виробництва насіння допускається лише за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст морфіну не перевищує 0,15 відсотка, а рослин роду коноплі для промислових цілей допускається за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищує 0,08 відсотка.

35. Списання висіяного насіння рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, проводиться згідно з науково обґрунтованими нормами висіву, встановленими автором (власником) сорту, та обсягами посівних площ.

Ліцензіат письмово повідомляє органу ліцензування (не пізніше 10 робочих днів з моменту посіву) про фактичні місця посіву, обсяг посівних площ, сорт із зазначенням джерела придбання насінневого матеріалу.

36. Охорона виставляється на об'єкти, які використовуються для культивування рослин маку снотворного, з моменту формування коробочок маку не менше ніж у 50 відсотків рослин, які розміщені на площі об'єкта.

37. На насінневих посівах рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, ліцензіатом у присутності представника органу ліцензування здійснюється відбір зразків для проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів:

у фазі повної зрілості перед збором урожаю рослин виду мак снотворний - для визначення вмісту морфіну у висушеній соломі;

у фазі цвітіння не менше ніж 50 відсотків рослин роду коноплі - для визначення вмісту тетрагідроканнабінолу у висушеній соломі.

Про результати досліджень ліцензіат протягом 10 робочих днів повідомляє органу ліцензування.

38. У разі перевищення на насінневих посівах у рослинах, включених до таблиці I переліку, гранично допустимого вмісту морфіну для рослин виду мак снотворний або тетрагідроканнабінолу для рослин роду коноплі, визначеного Кабінетом Міністрів України, ліцензіат повинен провести вибракування таких посівів рослин з насінницьких (насінневого матеріалу) та перевести їх в промислові (такі, що в подальшому переробляються і не

використовуються як насіння), про що оформляється акт та повідомляється органу ліцензування.

39. У разі перевищення в рослинах роду коноплі вмісту тетрагідроканнабінолу понад 0,08 відсотка, ліцензіат протягом 10 робочих днів зобов'язаний забезпечити охорону посівів, місць зберігання та переробки таких рослин, для чого заключає договір із суб'єктом охоронної діяльності.

40. У разі використання для посівів рослин, включених до таблиці І переліку, насіння у суб'єктів насінництва та розсадництва, не занесених до Державного реєстру виробників насіння і садивного матеріалу, ліцензіат зобов'язаний за власний рахунок знищити такі посіви шляхом переорювання скошених та подрібнених рослин у присутності комісії, до складу якої входять керівник юридичної особи (уповноважена особа), представники органу ліцензування, про що складається відповідний акт за формою, встановленою МОЗ.

Вимоги щодо провадження господарської діяльності з виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що зареєстровані як лікарські засоби

41. Підставою для видачі ліцензії на виробництво, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, зареєстрованих як лікарські засоби, є наявність кваліфікованого персоналу, певної матеріально-технічної бази, яка відповідає технологічним вимогам згідно з цими Ліцензійними умовами.

42. Виробництво, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що зареєстровані як лікарські засоби, здійснюється відповідно до правил виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин, затверджених МОЗ.

43. Промислове виробництво наркотичних засобів, психотропних речовин здійснюється за наявності затверджених ліцензіатом документів: досьє на виробничу діляницю, виробничу рецептуру із відповідними технологічними та іншими інструкціями, затвердженими виробником, з додержанням вимог Державної фармакопеї України та/або інших нормативно-технічних документів, які встановлюють вимоги до лікарського засобу, його упаковки, умов і строків зберігання та методів контролю якості лікарського засобу з урахуванням вимог, визначених МОЗ.

Наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, що зареєстровані як лікарські засоби, або продукцію, що їх містить, слід зберігати відповідно до встановлених цими Ліцензійними умовами вимог.

Журнали (книги) обліку повинні відображати інформацію, за якою в будь-який час можна встановити рух наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та виконавця.

Вимоги щодо провадження господарської діяльності з виробництва прекурсорів, включених до таблиці IV переліку

44. Виробництво прекурсорів здійснюється відповідно до технічних та технологічних регламентів, розроблених та затверджених здобувачем ліцензії (ліцензіатом).

45. Особи, які не є працівниками суб'єкта господарювання, що виробляє прекурсори, не допускаються на територію, де здійснюється виробництво; винятком є особи, що занесені до затвердженого керівником юридичної особи (уповноваженою особою) списку, за яким дозволяється вхід на територію, де здійснюється виробництво, або особи, яким оформлена спеціальна перепустка.

46. Приміщення кожного цеху або самостійної дільниці (відділення), де виробляються прекурсори, ізолюються від загальної території цеху, дільниці або підприємства.

47. Технологічний процес з виробництва прекурсорів проводиться відповідно до технологічного регламенту, технологічних інструкцій, технологічних умов на кожній стадії та згідно з інструкціями з техніки безпеки під час роботи з даними речовинами.

48. Особа, яка відповідальна за роботи, пов'язані з виробництвом прекурсорів, призначена наказом керівника юридичної особи або фізичної особи - підприємця, особисто контролює проведення всіх технологічних операцій та всіх необхідних у процесі виробництва переміщень напівпродуктів та матеріалів.

49. Усі операції на кожній стадії виробництва прекурсорів записуються в журнал, форма якого встановлюється МОЗ. Запис у журналі засвідчується відповідальною особою.

Журнал має бути з пронумерованими аркушами, прошнурованим та скріпленим печаткою (за наявності).

50. Переміщення напівпродуктів з однієї стадії на іншу у межах одного підрозділу відображаються в журналах відповідних стадій.

51. Здача на склад прекурсорів проводиться відповідальною особою. На передану продукцію складається акт, який підписується начальником дільниці (майстром), комірником цеху і завідуючим складом готової продукції.

52. Під час приймання проводиться перевірка фактичної кількості місць та маси продукції та їх відповідність супровідним документам, а також перевірка цілості тари і пломб. Відомості про приймання прекурсорів реєструються у книзі обліку на складі суб'єкта господарювання.

Вимоги щодо провадження господарської діяльності з ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до переліку

53. Ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюється ліцензіатами на підставі дозволу, виданого ДСКН відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 3 лютого 1997 р. № 146 "Про затвердження

Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів” (Офіційний вісник України, 1997 р., число 6, с. 78; 2007 р., № 93, ст. 3413), через пункти пропуску через митний кордон України, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. № 1950 “Про затвердження переліку пунктів пропуску через митний кордон України, через які дозволяється переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 52, ст. 2371).

Вимоги щодо провадження господарської діяльності з реалізації (відпуску) наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що зареєстровані як лікарські засоби

54. Реалізація (відпуск) наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що зареєстровані як лікарські засоби, здійснюється відповідно до Закону України “Про лікарські засоби” та з урахуванням вимог, визначених МОЗ.

Вимоги щодо провадження господарської діяльності з перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до переліку

55. Діяльність з перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України здійснюється ліцензіатами за наявності в них ліцензії на цей вид діяльності.

56. Перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України здійснюється автомобільним, повітряним або водним транспортом.

57. Перевозити наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, за винятком прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку, залізничним транспортом заборонено.

58. Перевезення прекурсорів, включених до переліку і віднесених згідно із законодавством до небезпечних речовин, у кількості понад 50 кілограмів (літрів) здійснюється відповідно до вимог Закону України “Про перевезення небезпечних вантажів”.

59. Перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюється власним транспортом або перевізниками (на договірній основі) на підставі товарно-транспортної накладної, в якій зазначається назва і кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та державний номер відповідного транспортного засобу.

60. Перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюється на підставі товарно-транспортної накладної у супроводженні представника вантажовідправника чи вантажоодержувача, що обізнаний з властивостями зазначених засобів, речовин і прекурсорів та правилами безпечного поводження з ними.

61. Перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у межах населеного пункту чи області може здійснюватися без супроводження суб'єктом охоронної діяльності.

62. Перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, за винятком прекурсорів, включених до переліку і віднесених згідно із законодавством до небезпечних речовин, в кількості 200 і більше кілограмів (літрів) здійснюється у супроводженні суб'єкта охоронної діяльності.

63. Керівник юридичної особи (уповноважена особа) або фізична особа - підприємець, які мають ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики, що здійснюють перевезення, несуть персональну відповідальність за забезпечення схоронності вантажу та конфіденційності інформації про перевезення.

64. Перевезення прекурсорів, включених до таблиці IV переліку, здійснюється з додержанням усіх заходів обережності, особистої та громадської безпеки і обов'язково у супроводженні спеціальної відповідальної особи - представника вантажовідправника чи вантажоодержувача, експедитора, який обізнаний з правилами поводження із зазначеними речовинами.

65. Відповідальність за підбір осіб для супроводження вантажу і їх інструктаж покладається на керівників юридичної особи (уповноважених осіб) або фізичну особу - підприємця, яка має ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики.

Вимоги щодо провадження господарської діяльності з придбання, зберігання, відпуску, використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я

66. Заклади охорони здоров'я провадять діяльність, пов'язану з придбанням, зберіганням, відпуском, використанням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я, за наявності в них ліцензії на провадження відповідних видів діяльності відповідно до Закону України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори", Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333 (Офіційний вісник України, 2013 р., № 37, ст. 1303), і Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. № 589 (Офіційний вісник України, 2009 р., № 44, ст. 1477), враховуючи вимоги, визначені МОЗ.

67. Облік препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів ведеться закладами охорони здоров'я:

- у відділеннях і кабінетах лікувально-профілактичних закладів;
- на постах відділень лікувально-профілактичних закладів;
- у фармацевтичних (аптечних) закладах;
- у лікувально-профілактичних закладах (стаціонарах).

68. Сторінки журналу, в якому обліковуються препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, нумеруються, прошнуровуються і засвідчуються підписом керівника закладу охорони здоров'я та скріплюються печаткою закладу охорони здоров'я. Внесення виправлень та недостовірних відомостей до журналів забороняється. У разі виявлення технічних помилок вони виправляються. Виправлення завіряються підписом керівника закладу охорони здоров'я.

69. Препарати, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, призначаються лікарями або в установлених МОЗ випадках фельдшерами відповідно до медичних показань.

70. Призначення препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, хворим, яким медична допомога надається в стаціонарних умовах, здійснюється в листку призначень з обов'язковим записом у медичній карті такого хворого.

71. Призначення препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, хворим, які отримують лікування в амбулаторних умовах, здійснюється в листку призначень з обов'язковим записом у медичній карті амбулаторного хворого.

72. Призначення препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, хворим, які отримують екстрену медичну допомогу, здійснюється в карті виїзду швидкої медичної допомоги.

73. Доступ у приміщення, в яких зберігаються наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, мають право лише особи, які безпосередньо допущені за наказом керівника до роботи, пов'язаної з обігом цих засобів і речовин.

Вимоги щодо провадження господарської діяльності з використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у ветеринарній медицині

74. У ветеринарній медицині використовуються наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, включені до переліку психотропних речовин і прекурсорів, що використовуються у ветеринарній медицині, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 липня 2011 р. № 721 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 53, ст. 2109).

Механізм реалізації (відпуску), придбання, перевезення, зберігання, застосування і ведення обліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що використовуються у ветеринарній медицині, визначений Порядком використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у ветеринарній медицині, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2008 р. № 334 (Офіційний вісник України, 2008 р., № 28, ст. 893).

Вимоги щодо провадження господарської діяльності із знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

75. Знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів згідно з Порядком провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. № 589 (Офіційний вісник України, 2009 р., № 44, ст. 1477), здійснюється в разі, коли:

закінчився строк їх придатності;

наркотичні засоби або психотропні речовини чи прекурсори зазнали впливу фізичних або хімічних факторів, внаслідок чого настала їх непридатність, що виключає можливість їх відновлення чи переробки;

неможливо встановити їх належність до наркотичних засобів або психотропних речовин;

невикористані наркотичні засоби приймаються від родичів померлих хворих;

виявлені в обігу наркотичні засоби або психотропні речовини чи прекурсори не можуть бути використані в медичних, наукових та інших цілях, а також в інших випадках, встановлених Кабінетом Міністрів України.

76. Знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (крім їх невикористаних решток у відкритих ампулах, відходів, що утворилися у процесі виробництва відповідно до технологічних регламентів, та повернутих від родичів померлих хворих) здійснюється ліцензіатами за визначеним ДСКН методом.

77. Знищення невикористаних залишків препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які повернуті від родичів померлих хворих, виданих лікувально-профілактичним закладом, без залучення представника територіального органу Національної поліції здійснюється:

у вигляді рідин (розчини, суспензії, сиропи) - методом розведення водою та зливом до комунального колектора;

у вигляді твердих продуктів, порошків (таблетки, капсули, гранули, порошки для ін'єкцій), напівтвердих лікарських засобів (креми, лосьйони, гелі, супозиторії, лініменти, мазі, пасти) - методами інкапсуляції, інертизації або високотемпературного спалення.

78. Знищення лікарських засобів у формі трансдермальних пластирів (трансдермальна терапевтична система), які містять наркотичні засоби, здійснюється методом спалення.

79. Знищення поживних залишків рослин, включених до таблиці I переліку, залишків після очищення насіння маку або переробки стебел конопель, посівів рослин з будь-яких причин ліцензіат здійснює відповідно до Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. № 589 (Офіційний вісник України, 2009 р., № 44, ст. 1477).

Технологічні вимоги

80. Приміщення, які використовуються як складські приміщення суб'єктами оптової торгівлі наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами, включеними до списку № 1 таблиці IV переліку, та препаратами наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, підприємствами - виробниками наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до списку № 1 таблиці IV переліку, та препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, повинні відповідати таким вимогам:

стіни повинні бути капітальні, еквівалентні за міцністю цегляним стінам, товщиною не менше 500 міліметрів;

підлога і стеля мають бути еквівалентні за міцністю залізобетонній плиті, товщиною не менше 180 мм;

стіни, стельове покриття, підлога, які не відповідають зазначеним вимогам, з внутрішнього боку по всій площі повинні бути укріплені сталевими ґратами з діаметром прутів не менше 10 міліметрів та розмірами вічок не більше 150 x 150 міліметрів, ґрати приварюються до випущених з кладки стіни чи плит закладних металевих арматур, покритих анкерами діаметром не менше 12 міліметрів, кроком 500 x 500 міліметрів. Якщо неможливо вмонтувати анкери, допускається пристрілювати до залізобетонних поверхонь чотири дюбелями закладні деталі із сталевих штаби розміром 100 x 50 x 6 міліметрів;

вхідні двері сховищ повинні бути справні, добре підігнані під дверну коробку, металеві та мати не менше двох врізаних несамозамикальних замків;

дверний отвір з внутрішнього боку додатково захищений решітчастими металевими дверима, які виготовляються із сталевих прутів діаметром не менше 16 міліметрів, вічками не більше 150 x 150 міліметрів, які зварюються в кожному перетині. Оформлення дверної коробки виконується із сталевих профілів;

віконні отвори приміщень обладнані металевими ґратами, які виготовляються із сталевих прутів діаметром не менше 16 міліметрів і відстанню між прутами по вертикалі і горизонталі не більше 150 міліметрів. Кінці прутів ґрат замуруються в стіну на глибину не менше 80 міліметрів та заливаються бетоном. Допускається використання декоративних ґрат чи жалюзі, які за міцністю не поступаються зазначеним ґратам.

Приміщення повинні бути обладнані технічними засобами охорони. Технічними засобами охорони захищають периметр будівельних конструкцій (вікна, двері, люки, вентиляційні канали, стіни, стелі, підлоги та інші елементи будівель, доступні для проникнення ззовні).

Двері блокуються на відкривання і пролом; вікна - на відкривання і руйнування скла, місця вводу комунікацій - на пролом; стіни, вентиляційні коробки - на руйнування та ударну дію.

На рубежі охоронної сигналізації підключаються точкові електроконтактні та/або магнітоконтактні сповіщувачі (кнопки) тривожної сигналізації, що використовуються персоналом, який виконує операції з наркотичними засобами,

для подачі сигналу “тривога” у разі нападу на об’єкт (приміщення) або під час виникнення іншої загрози життю та здоров’ю людей.

Рубіж охоронної сигналізації - це умовний кордон, у межах якого здійснюється охорона діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Повідомлення з рубежів охоронної сигналізації, а також кнопки (кнопок) сигналу “тривога” надходять в пункт централізованого спостереження суб’єкта охоронної діяльності.

81. Приміщення, які використовуються як складські приміщення для зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до списку № 1 таблиці IV переліку, в закладах охорони здоров’я, їх відділеннях та закладах ветеринарної медицини (крім зазначених у пунктах 82 та 83 цих Ліцензійних умов), повинні відповідати таким вимогам:

окрема кімната в капітальній будівлі з капітальними стінами та залізобетонним покриттям (підлога, стеля);

вхідні двері сховищ справні, добре підігнані під дверну коробку, металеві або дерев’яні повнотілі, мають не менше двох врізаних несамозамикальних замків;

віконні отвори приміщень обладнані металевими ґратами. Допускається використання декоративних ґрат чи жалюзі, які за міцністю не поступаються зазначеним ґратам.

Приміщення обладнані згідно з вимогами, зазначеними у пункті 80 цих Ліцензійних умов.

82. Приміщення, які використовуються для зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до списку № 1 таблиці IV переліку, у закладах охорони здоров’я та їх відділеннях, у вимірювальних, діагностичних лабораторіях; науково-дослідних інститутах, навчальних закладах; у лабораторіях контролю якості; у лабораторіях експертних установ; у фізичних осіб - підприємців, які мають ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики, крім зазначених у пункті 80 цих Ліцензійних умов, повинні відповідати таким вимогам:

окрема кімната в капітальній будівлі обладнана сейфами або металевими шафами, прикріпленими до підлоги (стіни);

вхідні двері добре підігнані під дверну коробку, металеві або дерев’яні повнотілі, мають не менше двох врізаних несамозамикальних замків;

віконні отвори приміщень обладнані металевими ґратами. Допускається використання декоративних ґрат чи жалюзі, які за міцністю не поступаються зазначеним ґратам.

Приміщення обладнане технічними засобами охорони.

Двері блокуються на відкривання і пролом; вікна - на відкривання; стіни - на руйнування та ударну дію.

Повідомлення з рубежів охоронної сигналізації надходять в пункт централізованого спостереження суб’єкта охоронної діяльності.

83. Приміщення, які використовуються для зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів включених до списку № 1 таблиці IV

переліку, в закладах охорони здоров'я та їх відділеннях, постах денного стаціонару; у вимірювальних, діагностичних лабораторіях; лабораторіях ветеринарної медицини; науково-дослідних інститутах, навчальних закладах; у лабораторіях контролю якості; у лабораторіях експертних установ; у фізичних осіб - підприємців, які мають ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики (за умови одночасного щомісячного зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, в яких загальна кількість діючої речовини не перевищує 10 грамів), та (або) які використовуються для зберігання прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку, за умови місячного обсягу запасу цих речовин не більше ніж 15 кілограмів (літрів), повинні відповідати таким вимогам:

кімната в капітальній будівлі обладнана сейфами або металевими шафами, прикріпленими до підлоги (стіни);

вхідні двері добре підігнані під дверну коробку, металеві або дерев'яні повнотілі, мають не менше двох врізаних несамозамикальних замків;

віконні отвори приміщень обладнані металевими ґратами. Допускається використання декоративних ґрат чи жалюзі, які за міцністю не поступаються зазначеним ґратам.

Приміщення обладнані засобами автономної сигналізації, що захищають сейфи (металеві шафи), що використовуються для зберігання, з обладнанням місцевими звуковими і світловими сигналізаторами.

84. На постах лікувально-профілактичних закладів (за умови цілодобової присутності медичного працівника) зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до списку № 1 таблиці IV переліку, здійснюється у сейфах, прикріплених до підлоги (стіни).

85. Приміщення, які використовуються для зберігання прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку, та приміщення, які використовуються для виробництва і використання прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку, повинні відповідати таким вимогам:

зовнішні стіни капітальні;

внутрішні стіни не суміжні із безхазяйними приміщеннями або приміщеннями, що належать стороннім організаціям;

стіни і підлога з негорючих матеріалів;

вхідні двері сховищ справні, добре підігнані під дверну коробку, мають не менше двох врізаних несамозамикальних замків;

віконні отвори приміщень обладнані металевими ґратами. Допускається використання декоративних ґрат чи жалюзі, які за міцністю не поступаються зазначеним ґратам.

Приміщення обладнані згідно з вимогами, зазначеними у пункті 82 цих Ліцензійних умов.

86. Території, які використовуються для відкритого типу зберігання прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку, повинні відповідати таким вимогам:

розміщуються на майданчиках, які мають нижчу позначку щодо прилеглих будівель та населених пунктів;

ізолювані від загальної території здобувача ліцензії (ліцензіата) і мають окрему огорожу;

обладнані стаціонарною огорожею, що обмежує вільний доступ, пропускними пунктами, освітленням.

87. Об'єкти які використовуються для культивування рослин, включених до таблиці I переліку, розташовані на відстані не менше ніж 0,5 кілометра від населених пунктів, 0,5 кілометра - від автомобільних доріг загального користування державного значення, залізничних шляхів сполучення, не менше ніж 3 кілометри - від міст, що мають спеціальний статус, республіканського і обласного підпорядкування, а також державного кордону України.

На об'єктах, призначених для провадження діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку, забезпечується пропускний режим та внутрішньооб'єктовий режим. З цією метою ліцензіат заключає договір із суб'єктом охоронної діяльності.

Місця посівів обладнані:

обмежувальними пристроями для проїзду сторонніх транспортних засобів; показчиками з написом (на підходах до території поля, що охороняється, встановлюються добре видимі показчики з написом, наприклад: "Прохід (проїзд) заборонено (закрито)", "Об'єкт охороняється").

Місця очищення насіння маку та/або конопель, переробки стебел конопель ізолювані від загальної території суб'єкта господарювання, мають огорожу, що обмежує вільний доступ та обладнані пропускними пунктами, місцем для зважування готової продукції та пожнивних залишків із справними вагами та місцем для знищення залишків рослин або їх пожнивних залишків.

Ці вимоги не поширюються на місця культивування, зберігання та переробки рослин роду коноплі за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищує вміст, визначений Кабінетом Міністрів України.

_____ (найменування органу ліцензування)

**ЗАЯВА
про отримання ліцензії**

Здобувач ліцензії _____
(найменування, місцезнаходження юридичної особи)

_____
(посада, прізвище, ініціали керівника юридичної особи (уповноваженої особи))

_____
(прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця)

_____
(серія, номер паспорта, дата видачі, орган, що видав, місце проживання)

Номер телефону _____

Організаційно-правова форма _____

Ідентифікаційний код юридичної особи/реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідному органу доходів і зборів і мають відмітку у паспорті):

Поточний рахунок № _____ в _____,
просить видати ліцензію на провадження такого (их) виду (ів) господарської діяльності:

_____
місцезнаходження філій, інших відокремлених підрозділів, які провадитимуть господарську діяльність на підставі отриманої ліцензії:

_____
місце провадження господарської діяльності: _____

Бажаний спосіб одержання документів _____

_____
(нарочно, поштовим відправленням з описом вкладення або в електронному вигляді за допомогою телекомунікаційних засобів зв'язку)

З Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, ознайомлений і зобов'язуюсь їх виконувати.

Підпис здобувача ліцензії _____
(назва посади, прізвище, ініціали керівника юридичної особи, фізичної особи - підприємця або уповноваженої особи)

“ ___ ” _____ 20__ року

М.П.

_____ (посада особи, яка прийняла заяву)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

“ ___ ” _____ 20__ року

Примітка. Печатка ставиться у разі її наявності у здобувача ліцензії.

Додаток 2
до Ліцензійних умов

_____ (найменування органу ліцензування)

**ОПИС № _____
документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії**

Від _____
(найменування юридичної особи або прізвище,
ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця)

Дата і номер реєстрації заяви “ ___ ” _____ 20__ року

Порядковий номер	Найменування документа	Кількість аркушів у документі	Відмітка про наявність документа	Примітки

Прийняв _____ документів _____
(цифрами і словами) (підпис уповноваженої посадової особи, ініціали, прізвище, посада)

“ ___ ” _____ 20__ року

Другий примірник опису отримав* _____
(підпис, ініціали, прізвище представника здобувача ліцензії)

“ ___ ” _____ 20__ року

* Заповнюється у разі подання здобувачем ліцензії документів до органу ліцензування нарочно.

(найменування органу ліцензування)

ВІДОМОСТІ
про стан матеріально-технічної бази суб'єкта
господарювання, наявність персоналу із зазначенням
його освітнього і кваліфікаційного рівня

“ ____ ” _____ 20__ року

1. Загальні відомості про суб'єкта господарювання:

Повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця	
Ідентифікаційний код юридичної особи/ реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідному органу доходів і зборів і мають відмітку у паспорті)	
Місцезнаходження/місце проживання фізичної особи - підприємця	

2. Вид(и) господарської діяльності, на право провадження якого(их) здобувач ліцензії має намір отримати ліцензію: _____

3. Інформація щодо відповідності об'єктів і приміщень Ліцензійним умовам провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку:

Найменування юридичної особи, її відокремлених структурних підрозділів, філій (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця)	Адреса місць провадження діяльності	Номер, дата, назва документа, що підтверджує право власності, оренди чи іншого права користування об'єктами і приміщеннями	Назва об'єктів та приміщень, де провадитиметься господарська діяльність, їх відповідність зазначеним Ліцензійним умовам	Вид(и) господарської діяльності, який (які) буде(уть) провадитися на зазначених об'єктах і в приміщеннях
---	-------------------------------------	--	---	--

4. Особи, що мають або будуть мати доступ до роботи, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, відповідно до наказу від "____" _____ 20 року № _____ :

Порядковий номер	Прізвище, ім'я та по батькові	Посада	Освіта, спеціальність

З Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, ознайомлений і зобов'язуюсь їх виконувати.

Уся надана у цих відомостях інформація є достовірною та повною.

Підпис здобувача ліцензії _____
(назва посади, прізвище, ініціали керівника юридичної особи, фізичної особи - підприємця або уповноваженої особи)

М.П.

Дата складення цих відомостей _____

Примітка. Печатка ставиться у разі її наявності у здобувача ліцензії.

ПОРЯДОК
придбання, перевезення, зберігання, відпуску,
використання та знищення наркотичних засобів,
психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони
здоров'я

Загальні питання

1. Цей Порядок визначає механізм провадження закладами охорони здоров'я незалежно від їх підпорядкування та форми власності (далі - заклади охорони здоров'я) діяльності, пов'язаної з виготовленням, зберіганням, перевезенням, придбанням, реалізацією (відпуском), ввезенням на територію України, вивезенням з території України, транзитом через територію України, використанням, знищенням наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до таблиць II і III переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 19, ст. 789) (далі - перелік), і прекурсорів, включених до таблиці IV переліку, зареєстрованих в установленому порядку як лікарський засіб (далі - препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів), а також особливості діяльності лікувально-профілактичних закладів під час провадження зазначеної діяльності.

2. Дія цього Порядку не поширюється на:

заклади охорони здоров'я у разі провадження ними діяльності у сфері обігу препаратів, які містять малу кількість наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до таблиць II і III переліку, та (або) прекурсорів, включених до таблиці IV переліку, тож ризику зловживання ними немає або він незначний, і з яких зазначені засоби чи речовини неможливо вилучити легкодоступними способами в кількості, за якої можливе зловживання;

бюро судово-медичної експертизи, контрольно-аналітичні лабораторії, лабораторії для проведення аналізу якості лікарських засобів, станції переливання крові, центри заготівлі та переробки плазми, центри служби крові, санітарно-профілактичні заклади та діагностичні лабораторії у разі провадження ними діяльності, пов'язаної з використанням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, з метою проведення судової експертизи, лабораторного аналізу, здійснення контролю якості лікарських засобів та в інших випадках, що не передбачають використання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів для лікування та реабілітації.

3. Заклади охорони здоров'я провадять діяльність, пов'язану з виготовленням, зберіганням, перевезенням, придбанням, реалізацією (відпуском), ввезенням на територію України, вивезенням з території України, транзитом через територію України, використанням, знищенням наркотичних

засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі - обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів), за наявності в них ліцензії на провадження відповідних видів діяльності відповідно до Закону України “Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори” і Порядку провадження діяльності, пов’язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. № 589 (Офіційний вісник України, 2009 р., № 44, ст. 1477), а також інших нормативно-правових актів.

4. Для забезпечення зберігання, перевезення, придбання, використання, знищення та відпуску в закладах охорони здоров’я препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів керівником закладу охорони здоров’я призначаються відповідальні особи з числа працівників такого закладу, на яких покладаються функції з виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, приймання, реалізації (відпуску), використання, ведення обліку, знищення, а також з доставки препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів хворому, якому медична допомога надається у стаціонарних умовах (далі - відповідальна особа).

5. Перелік відповідальних осіб, які допущені до роботи з препаратами наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладі охорони здоров’я, їх посадові обов’язки, порядок передачі ключів від сейфів, металевих шаф і приміщень, в яких зберігаються препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та пристроїв для пломбування затверджуються керівником закладу, про що зазначені особи ознайомлюються під особистий підпис. Посадові інструкції відповідальних осіб складаються відповідно до цього Порядку.

6. Під час приймання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів відповідальна особа зобов’язана дотримуватися вимог, установлених МОЗ.

У разі коли під час приймання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладі охорони здоров’я встановлюються факти, зокрема нестачі таких препаратів, порушення їх цілісності упаковки, невідповідності кількості місць, зазначених у супровідному документі, утворена керівником закладу охорони здоров’я комісія оформляє відповідний акт у трьох примірниках, які засвідчуються підписами її членів, що скріплюються печаткою закладу охорони здоров’я. Один примірник акта залишається у відповідальній особі, другий надсилається постачальнику (продавцю) разом з прибутковим документом, третій - передається в бухгалтерію закладу охорони здоров’я. Акт складається за формою згідно з додатком 1.

7. Облік препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів ведеться закладами охорони здоров’я:

у відділеннях і кабінетах лікувально-профілактичних закладів у журналі за формою, визначеною МОЗ;

на постах відділень лікувально-профілактичних закладів у журналі за формою, визначеною МОЗ;

у фармацевтичних (аптечних) закладах у журналі за формою, визначеною МОЗ;

у лікувально-профілактичних закладах для виконання призначень лікаря в стаціонарних умовах за формою, визначеною МОЗ.

Сторінки журналу, в якому обліковуються препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, пронумеровуються, прошнуровуються і засвідчуються підписом керівника та скріплюються печаткою закладу охорони здоров'я. Внесення виправлень та недостовірних відомостей до журналів забороняється. У разі виявлення технічних помилок вони виправляються. Виправлення завіряються підписом керівника закладу охорони здоров'я.

8. Бланки рецептів у закладах охорони здоров'я та виписані на них рецепти у фармацевтичних (аптечних) закладах придбаваються, зберігаються, обліковуються і знищуються в установленому МОЗ порядку.

Рецепти на препарати наркотичних засобів, психотропних речовин, включені до таблиць II і III переліку, виписуються на спеціальних бланках. Форма спеціальних бланків рецептів, порядок їх реєстрації, ведення обліку і зберігання, а також правила оформлення встановлюються МОЗ.

9. Препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів зберігаються та виготовляються у закладах охорони здоров'я у приміщеннях, які відповідають установленим МВС вимогам до об'єктів і приміщень, що призначені для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин.

Препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що потребують під час їх зберігання дотримання температурного режиму, зберігаються у приміщеннях, обладнаних відповідно до встановлених МВС вимог у холодильниках без сейфа.

10. Ключі від сейфів, металевих шаф і приміщень, в яких зберігаються препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та пристрої дляпломбування (у разі їх наявності) зберігаються у відповідальних осіб.

11. У разі коли препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів за будь-яких умов були пошкоджені в закладі охорони здоров'я і стали непридатними для використання, комісією, зазначеною у пункті 6 цього Порядку, оформляється акт у трьох примірниках за формою згідно з додатком 2, який засвідчується підписами членів комісії, що скріплюються печаткою закладу охорони здоров'я. Перший примірник акта залишається у закладі охорони здоров'я, другий надсилається територіальному органу внутрішніх справ, третій - ДСКН.

12. Неякісні лікарські засоби, відкриті ампули, флакони з невикористаними залишками препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів або ті, що пошкоджені і стали непридатними для використання або повернуті від хворого, якому медична допомога надається в стаціонарних умовах, підлягають знищенню в установленому законодавством порядку.

13. Відповідальні особи зобов'язані звіряти щомісяця станом на перше число інформацію про фактичну наявність препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів із записом про залишки за журналом обліку препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та письмово повідомляти про результати керівнику закладу охорони здоров'я.

Письмові повідомлення з резолюцією керівника закладу охорони здоров'я зберігаються у відповідальній особи разом із зазначеним журналом обліку.

У разі виявлення відповідальною особою факту відхилення показників наявності препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів від зазначених у журналах обліку записів про залишки керівник закладу охорони здоров'я зобов'язаний протягом трьох календарних днів провести у визначеному законодавством порядку інвентаризацію наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, облік яких веде відповідальна особа.

14. Керівники закладів охорони здоров'я зобов'язані проводити щокварталу інвентаризацію препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у визначеному законодавством порядку із складенням балансу товарно-матеріальних цінностей.

15. Заклади охорони здоров'я зобов'язані у визначеному законодавством порядку подавати щороку до 31 березня ДСКН звіт про кількість препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що реалізовані (відпущені) чи використані закладом, а також про кількість їх запасів на 31 грудня звітного року.

16. У разі встановлення факту наявності залишків або нестачі препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів керівник закладу охорони здоров'я зобов'язаний невідкладно повідомити про це правоохоронним органам.

Механізм придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у фармацевтичних (аптечних) закладах

17. Зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у фармацевтичних (аптечних) закладах здійснюється в обсягах, що не перевищують тримісячної потреби закладу в них.

{Абзац перший пункту 17 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 113 від 18.03.2015}

Розрахунок обсягів зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у цілому у фармацевтичному (аптечному) закладі затверджується наказом керівника закладу.

Препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів забороняється зберігати в торговельному залі.

18. У приміщеннях фармацевтичних (аптечних) закладів, в яких виготовляються препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, такі препарати повинні зберігатися у кількості, що не перевищує їх добової потреби, необхідної для виготовлення лікарських форм.

Після закінчення робочого дня препарати наркотичних засобів, психотропних речовини і прекурсорів повинні переноситися з приміщень, в яких

провадиться діяльність з їх виготовлення, у приміщення фармацевтичних (аптечних) закладів, пристосовані для зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

19. Виготовлені у фармацевтичних (аптечних) закладах препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів повинні бути опечатані (закриті у флаконах алюмінієвими ковпачками з використанням спеціального пристрою) та зберігатися до відпуску у приміщеннях фармацевтичних (аптечних) закладів, передбачених для зберігання зазначених засобів і речовин.

20. Наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, виписані разом з іншими інгредієнтами на бланку рецептів, забороняється відпускати окремо, не у складі виготовлених препаратів.

21. Виготовлені фармацевтичним (аптечним) закладом за рецептом препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів повинні мати на сигнатурі або етикетці реквізити, що відповідають установленим МОЗ вимогам.

Забороняється відпуск з фармацевтичних (аптечних) закладів твердих форм лікарських засобів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, упакованих безпосередньо в папір чи целофан.

**Механізм придбання, перевезення, зберігання, відпуску,
використання та знищення наркотичних засобів, психотропних
речовин і прекурсорів у лікувально-профілактичних закладах**

22. Зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у лікувально-профілактичних закладах, їх філіях та інших структурних підрозділах здійснюється в обсягах, що не перевищують місячної потреби закладу в них.

23. Зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у відділеннях, на постах та в кабінетах лікувально-профілактичних закладів може здійснюватися в обсягах, що не перевищують семиденної потреби в них.

24. Для надання хворим у вечірній і нічний час екстреної медичної допомоги у приймальню або іншому відділенні, визначеному керівником лікувально-профілактичного закладу, за життєвими показниками та для зняття гострого больового синдрому може бути створений семиденний резерв препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які можуть бути використані з дозволу чергового лікаря в інших підрозділах (відділеннях) відповідного закладу.

25. Зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги здійснюється в обсягах, визначених МОЗ. Відповідальність за отримання, збереження та повернення невикористаних препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів покладається на особу, яка очолює бригаду.

Розрахунок обсягів зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у цілому в лікувально-профілактичному закладі, а також у розрізі його відділень, постів, кабінетів здійснюється на підставі визначених МОЗ норм і затверджується наказом керівника лікувально-профілактичного закладу.

26. Препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів призначаються лікарями або в установлених МОЗ випадках фельдшерами відповідно до медичних показань.

Призначення препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів хворим, яким медична допомога надається в стаціонарних умовах, здійснюється в листку призначень за формою, визначеною МОЗ, з обов'язковим записом у медичній карті такого хворого.

Призначення препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів хворим, які отримують лікування в амбулаторних умовах, здійснюється в листку призначень за формою, визначеною МОЗ, з обов'язковим записом у медичній карті амбулаторного хворого.

Призначення препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів хворим, які отримують екстрену медичну допомогу, здійснюється в карті виїзду екстреної (швидкої) медичної допомоги, форма якої затверджується МОЗ.

Призначення препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів хворим на строк понад десять днів здійснюється лікуючим лікарем з обов'язковим обґрунтуванням необхідності подальшого застосування таких препаратів, про що робиться запис у медичній карті хворого. Листок призначень зберігається у медичній карті хворого.

27. Хворі, які отримують лікування в амбулаторних умовах, у тому числі в умовах створеного стаціонару вдома, забезпечуються препаратами наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів лікувально-профілактичним закладом або за рецептом у фармацевтичних (аптечних) закладах в обсягах, що не перевищують десятиденної потреби, а під час надання паліативної та хоспісної допомоги - що не перевищують п'ятнадцятиденної потреби.

28. Для отримання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів з метою використання в умовах створеного стаціонару вдома хворий самостійно або особа, яка здійснює за ним догляд (член сім'ї, опікун або піклувальник), подає заяву на ім'я керівника лікувально-профілактичного закладу за формою згідно з додатком 3. Керівник закладу робить відмітку про погодження, після чого заява додається до медичної карти амбулаторного хворого.

29. Лікар, який призначає препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів для лікування в амбулаторних умовах, у тому числі в умовах створеного стаціонару вдома, зобов'язаний поінформувати хворого або особу, яка здійснює за ним догляд (члена сім'ї, опікуна або піклувальника), про правила поводження з препаратами наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, недопущення їх використання не за медичним призначенням та

видавати хворому або особі, яка здійснює за ним догляд (членові сім'ї, опікунові або піклувальникові), інформаційний лист за формою, визначеною МОЗ, про що робиться запис у медичній карті хворого.

30. Відповідальна особа згідно з призначенням лікаря в умовах створеного стаціонару вдома отримує препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у лікувально-профілактичному закладі, про що робить запис у журналі обліку.

Препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів доставляються відповідальною особою за місцем створеного стаціонару вдома та передаються хворому або особі, яка здійснює за ним догляд (членові сім'ї, опікунові або піклувальникові), про що відповідальна особа робить запис у журналі обліку.

Відповідальна особа залишає листок призначень, в якому хворий самостійно або особа, яка здійснює за ним догляд (член сім'ї, опікун або піклувальник), робить відповідні записи про використання отриманих препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Заповнений листок призначень відповідальна особа додає до амбулаторної карти хворого.

Хворий чи особа, яка здійснює за ним догляд (член сім'ї, опікун або піклувальник), має право особисто отримувати за рецептом препарати наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів безпосередньо в лікувально-профілактичному закладі або у фармацевтичному (аптечному) закладі.

31. Видача рідких форм препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів для перорального використання шляхом дозування із флаконів ємністю більш як 20 мілілітрів дозволяється виключно із застосуванням зареєстрованих в Україні дозуючих пристроїв. У разі автоматичного дозування рідких форм препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів запис про призначення, видачу, використання виданої дози здійснюється за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення в реальному часі з обов'язковим відтворенням у медичній карті хворого в порядку, встановленому МОЗ.

32. У разі використання зареєстрованих в Україні дозуючих пристроїв журнал обліку на постах відділень лікувально-профілактичного закладу ведеться в електронному вигляді. При цьому інформація про видані хворим рідкі форми препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів для перорального використання роздруковується після закінчення робочого дня, підписується відповідальним медичним працівником і зберігається в умовах, які забезпечують її повну схоронність.

Інформація про залишки препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у невикористаних повністю флаконах станом на кінець робочого дня фіксується згідно з показниками спеціалізованого програмного забезпечення у журналі обліку.

Флакони, що використовуються в дозуючому пристрої, вміст якого використаний не повністю та який підлягає використанню наступного разу, після закінчення робочого дня зберігається у сейфі або металевому ящику на посту.

Механізм повернення невикористаних залишків лікарських засобів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, до лікувально-профілактичних закладів

33. Лікувально-профілактичні заклади, що забезпечують препаратами наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів хворих, яким створено стаціонар вдома, приймають невикористані залишки препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі - невикористані залишки препаратів) від члена сім'ї, опікуна або піклувальника.

34. Лікувально-профілактичний заклад приймає від члена сім'ї, опікуна або піклувальника за письмовою заявою за формою згідно з додатком 4 невикористані залишки лише тих препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які були видані таким лікувально-профілактичним закладом.

35. Заяви та невикористані залишки препаратів приймаються у лікувально-профілактичних закладах лікарем (фельдшером), який здійснював призначення, або відповідальною особою, яка доставляла їх хворому.

36. Особа, яка прийняла заяву разом з невикористаними залишками препаратів, передає їх відповідальній особі для внесення необхідної інформації до журналу обліку повернутих із створених стаціонарів вдома наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, форма якого визначається МОЗ.

37. Після розгляду заяви керівником лікувально-профілактичного закладу невикористані залишки препаратів знищуються в установленому законодавством порядку.

38. Забороняється подальше використання, реалізація (відпуск) невикористаних залишків препаратів.

Примітка. Додатково необхідно дивитися додатки до даного Порядку:

додаток 1 - АКТ приймання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я;

додаток 2 - АКТ про факт пошкодження в закладі охорони здоров'я наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, внаслідок чого вони стали непридатними для використання;

додаток 3 - ЗАЯВА про отримання наркотичних засобів, психотропних речовин та/або прекурсорів і виконання призначень лікаря;

додаток 4 - ЗАЯВА про повернення невикористаних залишків наркотичних засобів, психотропних речовин та/або прекурсорів.

ПОРЯДОК
провадження діяльності, пов'язаної з обігом
наркотичних засобів, психотропних речовин
і прекурсорів, та контролю за їх обігом

{ У тексті Порядку слово "Комітет" в усіх відмінках замінено словом "Держкомнаркоконтроль" у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ N 929 від 12.10.2010 }

{ У тексті Порядку слово "Держкомнаркоконтроль" в усіх відмінках замінено словом "ДСКН" згідно з Постановою КМ N 1125 від 02.11.2011 }

{ У тексті Порядку слово "МВС" замінено словами "Національна поліція" у відповідному відмінку, а слова "територіальний орган внутрішніх справ" в усіх відмінках - словами "структурний підрозділ Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції" у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ N 150) від 02.03.2016 }

1. Цей Порядок визначає процедуру провадження суб'єктами господарювання - юридичними особами незалежно від форми власності (далі - суб'єкти господарювання) діяльності, пов'язаної з культивуванням рослин, розробленням, виробництвом, виготовленням, зберіганням, перевезенням, пересиланням, придбанням, реалізацією (відпуском), ввезенням на територію України, вивезенням з її території, транзитом через територію України, використанням, знищенням (далі - обіг) наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, включених до переліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. N 770 (Офіційний вісник України, 2000 р., N 19, ст. 789) (далі - перелік), та контролю за їх обігом.

2. Дія цього Порядку поширюється на суб'єктів господарювання, які відповідно до Закону України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" (далі - Закон) провадять діяльність, пов'язану з обігом:

наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до таблиць II і III переліку, та прекурсорів, включених до списку 1 таблиці IV переліку, зареєстрованих в установленому порядку як готові лікарські засоби та діючі речовини (субстанції) (далі - засоби і речовини, включені до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку);

препаратів (лікарських засобів), що містять наркотичні засоби, психотропні речовини, включені до таблиць II і III переліку, та (або) прекурсори, включені до таблиці IV переліку, в кількості, що перевищує їх гранично допустиму кількість, визначену постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2007 р. N 1203 (Офіційний вісник України, 2007 р., N 78, ст. 2885), зареєстрованих в установленому порядку як готові лікарські засоби та діючі речовини (субстанції) (далі - препарати, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму);

препаратів (лікарських засобів), що містять наркотичні засоби, психотропні речовини, включені до таблиць II і III переліку, та (або) прекурсори, включені до таблиці IV переліку, в кількості, що не перевищує їх гранично допустиму кількість, визначену постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2007 р. N 1203 (Офіційний вісник України, 2007 р., N78, ст. 2885), зареєстрованих в установленому порядку як готові лікарські засоби та діючі речовини (субстанції) (далі - препарати, що містять малу кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів);

прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку;
рослин, включених до списку 3 таблиці I переліку.

3. Відповідальність за неналежне виконання вимог цього Порядку несе керівник суб'єкта господарювання.

4. Пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у поштових (у тому числі міжнародних) відправленнях, а також як гуманітарної допомоги забороняється, за винятком випадків, коли наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори надсилаються у відповідні регіони України за окремим рішенням Кабінету Міністрів України у період дії надзвичайного стану.

5. Діяльність, пов'язана з обігом засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, провадиться суб'єктами господарювання на підставі ліцензії, виданої ДСКН відповідно до Порядку ліцензування діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2007 р. N 1387 (Офіційний вісник України, 2007 р., N 93, ст. 3412).

{ Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 929 від 12.10.2010, N1125 від 02.11.2011 }

6. Операції з реалізації засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, здійснюються виключно між суб'єктами господарювання, які мають ліцензію на право провадження господарської діяльності, пов'язаної з обігом таких речовин і засобів.

7. Ввезення на територію України, вивезення з її території та транзит через територію України засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, здійснюється суб'єктами господарювання на підставі дозволу, виданого ДСКН, через пункти пропуску через митний кордон України, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. N 1950 (Офіційний вісник України, 2002 р., N 52, ст. 2371).

8. Виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з її території наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до таблиць II і III переліку, та препаратів (лікарських засобів) в

кількості, що перевищує гранично допустиму, здійснюється суб'єктами господарювання у межах квот, які щороку визначаються Кабінетом Міністрів України.

Для визначення обсягів квот:

Міністерство охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, управління охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій щороку до 15 листопада подають МОЗ розрахунок потреби в наркотичних засобах і психотропних речовинах, включених до таблиць II і III переліку, препаратах, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, на наступний рік за формою згідно з додатком 1;

суб'єкти господарювання подають щороку до 1 грудня ДСКН заяву на визначення квоти наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до таблиць II і III переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, на наступний рік для їх виробництва, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з її території за формою згідно з додатком 2.

На підставі проведених розрахунків ДСКН готує та подає МОЗ пропозиції щодо визначення обсягів квот.

Виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з її території наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до таблиць II і III переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини в кількості, що перевищує гранично допустиму, понад визначені Кабінетом Міністрів України обсяги квот забороняється.

9. Знищення засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, здійснюється:

зкладами охорони здоров'я та ветеринарної медицини у разі визнання таких засобів і речовин непридатними для подальшого використання. Цими зкладами також знищуються невикористані рештки зазначених засобів і речовин у відкритих ампулах;

виробниками зазначених засобів і речовин у разі визнання їх непридатними для подальшого використання у виробництві. Виробники також знищують відходи, що утворилися у процесі виробництва відповідно до технологічних регламентів;

суб'єктами господарювання, що використовують зазначені засоби і речовини в наукових та навчальних цілях, а також в інших цілях, передбачених Законом.

10. Для знищення засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, згідно з наказом керівника суб'єкта господарювання утворюється комісія, яку очолює керівник або його заступник. До складу комісії включається представник

структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції, присутність якого під час знищення таких засобів і речовин обов'язково забезпечується керівником зазначеного органу.

Знищення закладами охорони здоров'я та ветеринарної медицини невикористаних решток зазначених засобів і речовин у відкритих ампулах та виробниками відходів, що утворилися у процесі виробництва, у розмірах, що визначені технологічними регламентами, здійснюється без залучення представника структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції.

11. Знищення засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, може здійснюватися суб'єктом господарювання власними силами у разі наявності у нього ліцензії на право провадження діяльності, пов'язаної із знищенням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до переліку, або на договірних умовах суб'єктом господарювання, який має зазначену ліцензію.

12. Знищення засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, крім їх невикористаних решток у відкритих ампулах та відходів, що утворилися у процесі виробництва відповідно до технологічних регламентів, здійснюється суб'єктами господарювання за визначеним ДСКН методом.

Для визначення методу знищення суб'єкт господарювання подає ДСКН такі документи:

заяву за формою згідно з додатком 3;

протокол за результатами аналізу якості зазначених засобів і речовин, виданий Держлікінспекцією або її територіальним органом;

копію ліцензії на право провадження діяльності, пов'язаної із знищенням засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, якщо їх знищення здійснюється суб'єктом господарювання власними силами;

засвідчену в установленому порядку копію договору про знищення засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, із суб'єктом господарювання, який має ліцензію на право провадження зазначеного виду діяльності, якщо їх знищення здійснюється на договірних умовах;

копію повідомлення про строк проведення знищення, надісланого суб'єктом господарювання структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції.

13. ДСКН у десятиденний строк розглядає подані суб'єктом господарювання документи та в письмовій формі повідомляє його про прийняте рішення щодо визначення методу знищення.

14. За результатами знищення засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, власними силами суб'єкт господарювання складає у трьох примірниках акт за формою згідно з додатком 4, який засвідчується підписами членів комісії, що скріплюються печаткою суб'єкта господарювання. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, інші надсилаються структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції та територіальному органу ДСКН.

У разі знищення засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, іншим суб'єктом на договірних умовах суб'єкт господарювання, який здійснив знищення, складає акт у чотирьох примірниках, який засвідчується підписами членів комісії, що скріплюються печаткою суб'єкта господарювання. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, який здійснив знищення, другий - у суб'єкта господарювання - власника таких засобів і речовин, інші надсилаються відповідно структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції та територіальному органу ДСКН.

{ Пункт 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

15. Суб'єкти господарювання, які використовують засоби і речовини, включені до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препарати, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, в ампулах, зобов'язані знищувати порожні ампули, в яких містилися зазначені засоби і речовини, в установленому МОЗ порядку.

16. Інформація про засоби і речовини, включені до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препарати, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, вноситься до журналу (книги) обліку за формою згідно з додатком 5. Сторінки в журналі пронумеровуються, прошнуровуються та засвідчуються підписом керівника суб'єкта господарювання, що скріплюється печаткою.

Документи, пов'язані з обігом зазначених засобів і речовин, зберігаються суб'єктом господарювання не менш як 5 років.

17. Суб'єкти господарювання, які провадять діяльність, пов'язану з обігом засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, зобов'язані проводити щокварталу їх інвентаризацію у визначеному законодавством порядку із складенням балансу товарно-матеріальних цінностей за формою згідно з додатком 6.

Відомості про розбіжності в балансі товарно-матеріальних цінностей або невідповідність показників балансу результатам проведеної інвентаризації

протягом трьох календарних днів після їх виявлення подаються суб'єктом господарювання:

Національній поліції - щодо операцій, проведених у межах території України;

Національній поліції та СБУ - щодо експортно-імпорتنих операцій.

18. Суб'єкти господарювання, які провадять діяльність, пов'язану з обігом засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, зобов'язані подавати ДСКН за формою згідно з додатками 7, 8 і 9:

до 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, - звіт про кількість таких засобів і речовин, що виробляються, виготовляються, ввозяться на територію України чи вивозяться з її території;

до 31 березня року, що настає за звітним, - звіт про кількість таких засобів і речовин, що виробляються, виготовляються, ввозяться на територію України, вивозяться з її території, реалізуються чи використовуються, а також про кількість їх запасів на 31 грудня звітного року.

19. Порядок обігу засобів і речовин, включених до таблиць II і III та списку 1 таблиці IV переліку, препаратів, що містять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори в кількості, що перевищує гранично допустиму, в закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності визначається МОЗ.

20. Діяльність, пов'язана з обігом препаратів, що містять малу кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, провадиться суб'єктами господарювання на підставі ліцензії на виробництво, оптову, роздрібну торгівлю лікарськими засобами, виданої відповідним органом ліцензування.

21. Перелік препаратів (лікарських засобів), що містять малу кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які підлягають контролю під час ввезення на територію України, вивезення з її території та транзит через територію України, визначається наказом МОЗ за поданням ДСКН.

22. Ввезення на територію України та транзит через її територію препаратів, що містять малу кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, здійснюється суб'єктами господарювання на підставі виданого ДСКН дозволу через пункти пропуску через митний кордон України, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. N 1950 (Офіційний вісник України, 2002 р., N 52, ст. 2371).

23. Вивезення з території України препаратів, що містять малу кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, здійснюється на підставі виданого ДСКН дозволу в разі надходження запиту від національного компетентного органу країни - імпортера.

24. Зберігання препаратів, що містять малу кількість наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також знищення препаратів,

визнаних непридатними для подальшого використання, здійснюється суб'єктами господарювання у порядку, встановленому МОЗ.

25. Діяльність, пов'язана з обігом прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, провадиться суб'єктами господарювання на підставі ліцензії, виданої ДСКН.

26. Ввезення на територію України, вивезення з її території та транзит через територію України прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, здійснюється суб'єктами господарювання на підставі виданого ДСКН дозволу через пункти пропуску через митний кордон України, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. N1950 (Офіційний вісник України, 2002 р., N 52, ст. 2371).

27. Знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, здійснюється:

зкладами охорони здоров'я та ветеринарної медицини у разі визнання прекурсорів непридатними для подальшого використання;

виробниками прекурсорів у разі визнання їх непридатними для подальшого використання у виробництві. Виробники також знищують відходи, що утворилися у процесі виробництва відповідно до технологічних регламентів;

суб'єктами господарювання, що використовують такі прекурсори в наукових та навчальних цілях, а також в інших цілях, передбачених Законом.

Для знищення зазначених прекурсорів згідно з наказом керівника суб'єкта господарювання утворюється комісія, яку очолює керівник або заступник керівника суб'єкта господарювання.

28. Знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, може здійснюватися суб'єктом господарювання власними силами в разі наявності у нього ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної із знищенням таких прекурсорів, або на договірних умовах суб'єктом господарювання, який має зазначену ліцензію.

29. Знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку (за винятком калію перманганату та ангідриду оцтової кислоти), в обсягах, що перевищують 10 кілограмів на місяць, а також знищення калію перманганату та ангідриду оцтової кислоти здійснюється суб'єктами господарювання виключно за визначеним ДСКН методом.

Для визначення методу знищення суб'єкт господарювання подає ДСКН такі документи:

заяву за формою згідно з додатком 3;

протокол за результатами аналізу якості:

- зазначених речовин (за винятком калію перманганату), виданий лабораторією, яка має право на проведення експертних досліджень;

- калію перманганату, виданий Держлікінспекцією або її територіальним органом;

копію ліцензії на право провадження діяльності, пов'язаної із знищенням прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, якщо їх знищення здійснюється суб'єктом господарювання власними силами;

засвідчену в установленому порядку копію договору про знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, із суб'єктом господарювання, який має ліцензію на право провадження діяльності із знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, якщо їх знищення здійснюється на договірних умовах;

копію повідомлення про строк проведення знищення, надісланого суб'єктом господарювання структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції.

ДСКН у десятиденний строк розглядає подані суб'єктом господарювання документи та в письмовій формі повідомляє його про прийняте рішення.

30. У разі коли суб'єкт господарювання здійснює знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, в обсягах, що перевищують 10 кілограмів на місяць, до складу комісії обов'язково включається представник структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції.

Знищення калію перманганату та ангідриду оцтової кислоти незалежно від їх кількості здійснюється комісією, до складу якої обов'язково включається представник структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції.

31. За результатами знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, власними силами суб'єкт господарювання складає у трьох примірниках акт за формою згідно з додатком 4, який засвідчується підписами членів комісії, що скріплюються печаткою суб'єкта господарювання. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, інші надсилаються структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції та територіальному органу ДСКН.

У разі знищення прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, іншим суб'єктом господарювання на договірних умовах суб'єкт господарювання, який здійснив знищення, складає акт у чотирьох примірниках, який засвідчується підписами членів комісії, що скріплюються печаткою суб'єкта господарювання. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, який здійснив знищення, другий - у суб'єкта господарювання - власника прекурсорів, інші надсилаються структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції та територіальному органу ДСКН.

{ Пункт 31 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

32. Інформація про прекурсори, включені до списку 2 таблиці IV переліку, вноситься до журналу (книги) обліку за формою згідно з додатком 5. Сторінки в журналі пронумеровуються, прошнуровуються та засвідчуються підписом керівника суб'єкта господарювання, що скріплюється печаткою.

33. Суб'єкти господарювання, які провадять діяльність, пов'язану з обігом прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, зобов'язані проводити щокварталу їх інвентаризацію у визначеному законодавством

порядку із складенням балансу товарно-матеріальних цінностей за формою згідно з додатком 6.

Відомості про розбіжності в балансі товарно-матеріальних цінностей або невідповідність показників балансу результатам проведеної інвентаризації протягом трьох календарних днів після їх виявлення подаються суб'єктом господарювання:

Національній поліції - щодо операцій, проведених у межах території України;

Національній поліції та СБУ - щодо експортно-імпортних операцій.

34. Суб'єкти господарювання, які провадять діяльність, пов'язану з обігом прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, подають ДСКН за формою згідно з додатками 7, 8 і 9:

до 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, - звіт про кількість зазначених речовин, що виробляються, виготовляються, ввозяться на територію України чи вивозяться з її території;

до 31 березня року, що настає за звітним, - звіт про кількість зазначених речовин, що виробляються, виготовляються, ввозяться на територію України, вивозяться з її території, реалізуються чи використовуються, а також про кількість їх запасів на 31 грудня звітного року.

35. Операції з реалізації прекурсорів, включених до списку 2 таблиці IV переліку, здійснюються виключно між суб'єктами господарювання, які мають ліцензію на право провадження господарської діяльності, пов'язаної з обігом зазначених прекурсорів.

36. Діяльність, пов'язана з культивуванням, зберіганням, перевезенням та знищенням рослин, включених до списку 3 таблиці I переліку, провадиться суб'єктами господарювання на підставі ліцензії, виданої ДСКН.

Суб'єкти господарювання під час провадження зазначеної діяльності повинні забезпечити виконання умов для запобігання розкраданню рослин, включених до списку 3 таблиці I переліку, і отриманої з них готової продукції чи відходів зазначених рослин, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. N1026 (Офіційний вісник України, 2008 р., N 91, ст. 3024).

37. Культивування рослин, включених до списку 3 таблиці I переліку, здійснюється суб'єктами господарювання у межах квот, які щороку визначаються Кабінетом Міністрів України.

Для розрахунку обсягів квот на наступний рік суб'єкти господарювання щороку до 15 листопада подають ДСКН заяви за формою згідно з додатком 10.

На підставі проведених розрахунків ДСКН готує та подає МОЗ погоджені пропозиції щодо визначення обсягів квот.

38. Культивування рослин, включених до списку 3 таблиці I переліку, з перевищенням визначених обсягів квот забороняється.

39. Під час збирання врожаю маку знищення їх пожнивних залишків здійснюється суб'єктом господарювання шляхом подрібнення і розкидання, після чого проводиться дискування поля з наступним переорюванням.

Комбайни, що використовуються для збирання врожаю рослин маку, повинні бути обладнані пристроями для подрібнення пожнивних залишків.

Механізми комбайнів після збирання врожаю маку в той же день очищуються від відходів, пожнивні залишки щодня приорулюються.

Знищення пожнивних залишків здійснюється суб'єктами господарювання у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і представник структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції.

За результатами знищення пожнивних залишків складається акт у трьох примірниках за формою згідно з додатком 11, який засвідчується підписами членів комісії і скріплюється печаткою суб'єкта господарювання. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, інші надсилаються Національній поліції та ДСКН.

40. Очищення насіння маку здійснюється суб'єктом господарювання на спеціально відведеному об'єкті чи у приміщенні зерноочисними машинами, обладнаними спеціальними пристроями для збирання відходів.

Механізми зерноочисних машин після очищення насіння маку в той же день очищуються від відходів, пожнивні залишки щодня спалюються.

41. Переробка стебел конопель здійснюється суб'єктом господарювання на спеціально відведеному об'єкті чи у приміщенні.

42. Знищення залишків після очищення насіння маку або переробки стебел конопель здійснюється суб'єктами господарювання після їх зважування шляхом щоденного спалювання у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції. {Абзац перший пункту 42 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

За результатами знищення складається акт у трьох примірниках за формою згідно з додатком 12, який засвідчується підписами членів комісії і скріплюється печаткою суб'єкта господарювання. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, інші надсилаються Національній поліції та ДСКН.

У разі коли суб'єкт господарювання приймає рішення про знищення посівів рослин з будь-яких причин, такі посіви підлягають знищенню шляхом переорювання на полях висіву скошених та подрібнених рослин у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції. { Абзац третій пункту 42 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

За результатами знищення складається акт у трьох примірниках за формою згідно з додатком 11, який засвідчується підписами членів комісії і скріплюється печаткою суб'єкта господарювання. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, інші надсилаються Національній поліції та ДСКН.

43. Суб'єкт господарювання веде облік готової продукції (насіння маку та волокна конопель) та їх залишків після очищення і переробки у журналі за формою згідно з додатком 13. Сторінки в журналі обліку пронумеровуються, прошнуровуються та засвідчуються підписом керівника суб'єкта господарювання, що скріплюється печаткою.

44. Суб'єкти господарювання щороку до 1 жовтня подають ДСКН звіт про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці I, за формою згідно з додатком 14.

45. Контроль за виконанням суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюється ДСКН, МОЗ, Національною поліцією, СБУ, Держмитслужбою та іншими органами в межах їх повноважень, визначених законодавством.

Контроль за виконанням законодавства у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів в органах Національної поліції, СБУ, Збройних Силах та інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, в органах і підрозділах цивільного захисту здійснюється згідно із законом відповідними центральними органами виконавчої влади. { Абзац другий пункту 45 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

46. Органи виконавчої влади в межах своїх повноважень здійснюють контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів незалежно від форми власності.

Про факти порушення вимог законодавства у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів органи виконавчої влади повідомляють ДСКН.

47. Про обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів ДСКН надсилає інформацію до Міжнародного комітету з контролю за наркотиками ООН відповідно до положень міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

48. Переліки суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, щокварталу надсилаються ДСКН до Національної поліції і СБУ.

Примітка. Додатково необхідно дивитися додатки до даної постанови.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 21 листопада 2007 р. N 1339

Київ

Про реалізацію частини шостої статті 7 Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів"

Відповідно до частини шостої статті 7 Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів" Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Установити, що до провадження окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, не можуть бути допущені:

неповнолітні особи;

особи, які мають незняту або непогашену судимість за злочини середнього ступеня тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі чи/або злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, у тому числі скоєні за кордоном, та інші злочини;

особи, визнані в установленому порядку недієздатними;

особи, яким встановлений діагноз психічного розладу;

особи, які не пройшли в установленому порядку наркологічний чи психіатричний огляд.

3. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2008 року.

Прем'єр-міністр України

В.ЯНУКОВИЧ

Інд. 28

ПОРЯДОК
видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень,
призначених для провадження діяльності, пов'язаної
з обігом наркотичних засобів, психотропних
речовин і прекурсорів

{ У тексті Порядку слова "територіальний орган внутрішніх справ" в усіх відмінках замінено словами "структурний підрозділ Департаменту протидії наркозлочинності" у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

Загальні питання

1. Цей Порядок визначає процедуру видачі юридичним особам дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з культивуванням рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. N 770 (Офіційний вісник України, 2000 р., N19, ст.789) (далі - перелік), розробленням, виробництвом, виготовленням, зберіганням, перевезенням, придбанням, реалізацією (відпуском), використанням та знищенням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до переліку (далі - діяльність, пов'язана з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів).

2. Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі - дозвіл), видається юридичній особі за формою згідно з додатком структурними підрозділами Департаменту протидії наркозлочинності Національної поліції (далі - структурні підрозділи Департаменту протидії наркозлочинності) за місцезнаходженням юридичної особи, а у разі, коли діяльність, пов'язана з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, провадиться не за місцезнаходженням юридичної особи, - за місцем провадження такої діяльності.

{ Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

3. Дозвіл видається за результатами перевірки відповідності об'єктів і приміщень установленим МВС вимогам.

Умови видачі дозволу

4. Для отримання дозволу юридична особа подає особисто або через уповноважений нею орган чи особу державному адміністраторові або представникові структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності заяву за формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2005 р. N 1176 "Про затвердження форми заяви

на одержання суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою документів дозвільного характеру" (Офіційний вісник України, 2005 р., N 49, ст. 3074; 2008 р., N 68, ст. 2267), до якої додаються такі документи: *{Абзац другий пункту 4 виключено на підставі Постанови КМ N 149 } від 15.02.2012 }*

копія статуту юридичної особи із зазначенням видів діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що провадиться юридичною особою;

копії документів, що підтверджують право власності на об'єкти чи приміщення, призначені для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі - об'єкти чи приміщення), або договору оренди об'єкта чи приміщення;

план-схема об'єкта чи приміщення з обов'язковим зазначенням безпосередніх місць провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

копії договору про охорону об'єкта чи приміщення та документів, що підтверджують обладнання приміщення засобами охоронної та пожежної сигналізації;

витяг з наказу про допуск до роботи з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами осіб (із зазначенням прізвища, імені, по батькові, року народження, місця проживання і посади) та особи (осіб), відповідальної за їх зберігання і використання.

5. Юридична особа, діяльність якої пов'язана з культивуванням, перевезенням, зберіганням і знищенням рослин, включених до таблиці I переліку, крім зазначених у пункті 4 цього Порядку документів, подає також копії:

документа, що підтверджує на момент подання заяви право власності на земельну ділянку або постійного користування чи оренди земельної ділянки;

документа, що підтверджує факт придбання в суб'єктів насінництва та розсадництва, внесених до Державного реєстру виробників насіння і садивного матеріалу, насіння для культивування рослин, включених до переліку (для маку - першої репродукції, для конопель - першої або другої репродукції);

витягу з карти-схеми земельної ділянки із зазначенням площі посіву, відстані до населених пунктів, лісових угідь, залізниці та автомобільних доріг місцевого значення;

договору про охорону місць культивування, зберігання і знищення рослин, включених до списку N 3 таблиці I переліку, їх поживних залишків та додатку, в якому зазначається інформація про розташування сил і засобів підрозділів охорони.

У разі перевезення частин рослин, включених до списку N 3 таблиці I переліку, або їх насіння, яке не відповідає вимогам ГОСТ 12094-76 або ГОСТ 9158-76 щодо відсоткового вмісту сміттєвих домішок, або їх поживних залишків для подальшого перероблення (доочищення), крім зазначених документів, подається також копія договору про охорону таких частин рослин та насіння під час перевезення і схема маршруту перевезення.

6. Копії документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку, завіряються в установленому порядку.

7. Заява, подана структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності, реєструється у журналі реєстрації заяв для отримання дозволу на використання об'єктів чи приміщень) за формою, затвердженою МВС.

8. У разі подання державному адміністраторові заяви та документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку, він передає структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності такі заяву та документи у день їх подання або протягом наступного робочого дня. Заява реєструється в порядку, встановленому пунктом 7 цього Порядку.

Обстеження об'єктів чи приміщень

9. З метою перевірки відповідності об'єктів чи приміщень установленим МВС вимогам проводиться їх обстеження працівниками структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності та органу поліції охорони в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі.

{ Пункт 9 в редакції Постанови КМ N 150 від 02.03.2016 }

10. Обстеження об'єктів чи приміщень проводиться в строк, який не перевищує трьох робочих днів з дати подання структурному підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності юридичною особою або державним адміністратором заяви та документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку.

Обстеження об'єктів чи приміщень проводиться в присутності представників юридичної особи.

11. За результатами обстеження об'єктів чи приміщень складаються акти обстеження за формами, затвердженими МВС за погодженням з МОЗ, у яких зазначається про можливість або неможливість використання об'єктів чи приміщень для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

12. Акти обстеження складаються у двох примірниках і підписуються працівниками структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності та органу поліції охорони в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі, юридичною особою або уповноваженою нею особою та скріплюються печаткою структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності. { Абзац перший пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

Один примірник акта обстеження видається юридичній особі або уповноваженій нею особі, про що вона розписується в журналі реєстрації актів обстеження об'єктів та приміщень, який ведеться за формою, затвердженою МВС за погодженням з МОЗ, а другий зберігається у відповідній справі структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності.

Прийняття рішення

13. Рішення про видачу дозволу чи відмову у його видачі приймається протягом 10 календарних днів з дня подання заяви та документів, зазначених у пунктах 4 і 5 цього Порядку.

Підставами для відмови у видачі дозволу є:

подання юридичною особою неповного пакета документів, необхідних для одержання дозволу;

виявлення в поданих документах недостовірних відомостей;

невідповідність об'єктів чи приміщень установленим МВС вимогам згідно з актами обстеження.

Юридичній особі видається протягом трьох календарних днів з дня прийняття відповідного рішення дозвіл або надсилається письмове повідомлення про відмову у його видачі із зазначенням причин відмови.

14. Дозвіл або письмове повідомлення про відмову у видачі дозволу оформляється у двох примірниках, кожний з яких засвідчується підписом керівника структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності, а у разі його відсутності - заступником керівника або особою, яка виконує його обов'язки, і скріплюється печаткою такого органу. { Абзац перший пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

Структурний підрозділ Департаменту протидії наркозлочинності видає один примірник дозволу особисто керівникові юридичної особи або його представникові за наявності відповідно оформленої довіреності на отримання дозволу та документа, що посвідчує особу, або державному адміністраторові для передачі дозволу юридичній особі в установленому законодавством порядку. { Абзац другий пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 150 від 02.03.2016 }

Про видачу дозволу структурний підрозділ Департаменту протидії наркозлочинності робить відмітку в журналі реєстрації заяв для отримання дозволу на використання об'єктів чи приміщень.

Другий примірник дозволу разом з документами, зазначеними у пунктах 4 і 5 цього Порядку, залишається в структурному підрозділі Департаменту протидії наркозлочинності і зберігається протягом усього строку дії ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та трьох років після закінчення строку її дії.

Дозвіл забороняється пересилати поштою.

15. Строк дії дозволу не може перевищувати строку дії ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

16. У разі відмови у видачі дозволу юридична особа має право повторно звернутися до структурного підрозділу Департаменту протидії наркозлочинності лише за умови усунення причин, що стали підставою для відмови.

17. Рішення про відмову у видачі дозволу може бути оскаржено в установленому законом порядку.

Примітка: додатково необхідно дивитися додатки до даного Порядку.

З М І С Т

Загальні акти

1	Ліцензування видів господарської діяльності. Закон України від 2.03.2015 р. № 222-VIII	3
2	Перелік органів ліцензування. Затв. постановою КМУ від 5.08.2016 р. №609	42
3	Перелік документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності. Затв. постановою КМУ від 4.07.2001р. №756	43

Ліцензійні умови з медичної практики

4	Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики. Затв. постановою КМУ від 2.03.2016р. №285	46
5	Перелік закладів охорони здоров'я. Затв. наказом МОЗ України від 28.10.2002 № 385	61
6	Перелік лікарських посад у закладах охорони здоров'я. Затв. наказом МОЗ України від 28.10.2002 № 385	68
7	Перелік провізорських посад у закладах охорони здоров'я. Затв. наказом МОЗ України від 28.10.2002 № 385	73
8	Перелік посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою (фармацевтів) у закладах охорони здоров'я. Затв. наказом МОЗ України від 28.10.2002 №385	74
9	Номенклатура лікарських спеціальностей. Затв. наказом МОЗ України від 19.12.97 № 359	75
10	Номенклатура спеціальностей молодших спеціалістів з медичною освітою. Затв. наказом МОЗ від 23.11.2007 №742	78
11	Номенклатура провізорських спеціальностей. Затв. наказом МОЗ України від 12.12.2006 № 818	78
12	Номенклатура спеціальностей професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в системі охорони здоров'я. Затв. наказом МОЗ України від 12.08.2009 №588	79

**Ліцензійні умови з обігу наркотичних засобів,
психотропних речовин і прекурсорів**

- 13 Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку.
Затв. постановою КМУ від 6 квітня 2016 р. № 282 80
- 14 Порядок придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я.
Затв. постановою КМУ від 13.05.2013 р. № 333 102
- 15 Порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом.
Затв. Постановою КМУ від 3 червня 2009 р. №589 110
- 16 Про реалізацію частини шостої статті 7 Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів".
Постанова КМУ від 21 листопада 2007 р. N 1339 121
- 17 Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
Затв. постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. N 469 122

**Ліцензування діяльності закладів охорони здоров'я. Бібліотека
головного лікаря та голови профкому закладу охорони здоров'я. Випуск -
12. Львів – 2016**

**Департамент охорони здоров'я Львівської обласної державної
адміністрації.**

**Львівська обласна організація професійної спілки працівників
охорони здоров'я України.**

Колектив авторів: Олійник А.М., завідувач відділу правової роботи та
соціального захисту Львівської обласної організації профспілки працівників
охорони здоров'я України, старший викладач кафедри організації і управління
охороною здоров'я ЛНМУ ім. Данила Галицького, адвокат (заг. редакція); Баєв
І.А., головний спеціаліст-правовий інспектор праці Львівської обласної
організації профспілки працівників охорони здоров'я України, адвокат; Панішко
Т.І., юрисконсульт Львівської обласної організації профспілки працівників
охорони здоров'я України.

**Департамент охорони здоров'я
Львівської обласної державної адміністрації**
м. Львів, вул. Конопницької, 3
тел. (032) 2764592 факс: (032) 2756037
<http://health-loda.gov.ua> e-mail: dephealth.lvivoda@gmail.com

**Львівська обласна організація професійної
спілки працівників охорони здоров'я України**
м. Львів, проспект Шевченка, 7 (6 поверх)
тел.: (032) 235-69-36, факс: (032) 225-50-52
<http://lviv.medprof.org.ua> e-mail: lviv@medprof.org.ua
Львівський юридичний медичний клуб
<http://pravomedprof.blogspot.com>
e-mail: pravomedprof@gmail.com